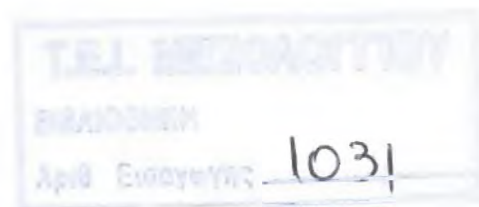

ΤΕΙ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ

Η ΔΙΕΙΣΔΥΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ

Πτυχιακή εργασία
Επιβλέπων Καθηγητής **κ. Σούλιος**

ΧΑΡΗΣ ΚΟΡΟΜΠΙΛΗΣ
ΑΡΙΘ. ΜΗΤΡΩΟΥ 10724
Η' ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ 2007
ΜΑΪΟΣ 2007

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Η παρούσα εργασία αποτελεί την Πτυχιακή μου Εργασία στο **ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ** Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου, η επιλογή του θέματος έγινε από τον επιβλέποντα καθηγητή κ. Σούλιο στον οποίον οφείλω πολλά για την βοήθεια του, την καθοδήγηση του και τις χρήσιμες υποδείξεις του.

Το επίκαιρο θέμα της διείσδυσης των Ελληνικών επιχειρήσεων στα Βαλκάνια και μάλιστα στις χώρες που προσπαθούν να αναπτυχθούν, δίνει σημαντικό πλεονέκτημα στην Ελληνική Οικονομία και διέξοδο στο ελληνικό επιχειρηματικό κεφάλαιο για επέκταση της αγοράς.

Οι ελληνικές επιχειρήσεις τόσο οι μεγάλες αλλά και οι μικρές βιοτεχνίες έχουν μεταφέρει δραστηριότητες στις χώρες της Βαλκανικής χερσονήσου, εκμεταλλευόμενες το πλεονέκτημα του φθηνού εργατικού κόστους και μεγεθύνοντας έτσι τα περιθώρια κέρδους.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ.....	2
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 Η Ελλάδα στα Βαλκάνια.....	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 Η Ελληνική διείσδυση στις επί μέρους Βαλκανικές χώρες	19
2.1 Η παρουσία των ελληνικών επιχειρήσεων στη Ρουμανία	20
2.1.1 Συγκριτικά πλεονεκτήματα για τους ξένους επενδυτές στη Ρουμανία:....	27
2.1.2 Εισαγωγικό-Εξαγωγικό εμπόριο με την Ρουμανία	27
2.2 Η παρουσία της Ελλάδας στην Βουλγαρία	31
2.2.1 Προοπτικές και πλεονεκτήματα για ξένες επενδύσεις στην Βουλγαρία....	36
2.2.2 Εμπορικές συναλλαγές μας με την Βουλγαρία.....	37
2.3. Οι Ελληνικές επενδύσεις στη Σερβία και το Μαυροβούνιο	42
2.4. Οι Ελληνικές επενδύσεις στην πΓΔΜ	46
2.4.1. Οι σημαντικότερες Ελληνικές επιχειρήσεις στην πΓΔΜ.....	48
2.4.2. Οι εμπορικές σχέσεις μεταξύ Ελλάδας και πΓΔΜ	49
2.4.3. Προοπτικές και πλεονεκτήματα ανάπτυξης των οικονομικοεμπορικών	51
σχέσεων μεταξύ Ελλάδας και πΓΔΜ	51
2.5. Η Ελληνική επιχειρηματική παρουσία στην Αλβανία.....	52
2. 5.1. Προοπτικές και πλεονεκτήματα για ξένες επενδύσεις στην Αλβανία	57
2.6. Η Ελληνική επενδυτική παρουσία στην Τουρκία.....	62
2.6.1. Οι σημαντικότεροι Έλληνες επενδυτές στην Τουρκία	70
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 Το προφίλ των επιτυχημένων Ελληνικών επιχειρήσεων στις χώρες των Βαλκανίων	73
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	112
ΠΗΓΕΣ – ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	116

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα Βαλκάνια είναι περιοχή της νοτιοανατολικής Ευρώπης, η οποία από το μακρινό παρελθόν λειτούργησε και λειτουργεί ως σταυροδρόμι πολιτισμών, ανάμεσα στην Ευρωπαϊκή και την Ασιατική ήπειρο. Η διακριτή ταυτότητα και ο τεμαχισμός της βαλκανικής χερσονήσου θεωρείται σύμφωνα με αρκετούς ιστορικούς απότοκο της ορεινής γεωγραφίας της, της συγκέντρωσης πολλών εθνοτήτων σε έναν γεωγραφικά περιορισμένο χώρο και της εξαιρετικά βίαιης ιστορίας της, που είναι γεμάτη πολέμους, επιδρομές, εξεγέρσεις. Η ρευστότητα των συνόρων στην Βαλκανική ερμηνεύεται συχνά ως ανικανότητα των διαφορετικών εθνοτήτων να συνεργαστούν μεταξύ τους ειρηνικά. Τούτη η άποψη είναι ιστορικά ελεγχόμενη, καθώς οι Βαλκανικοί λαοί σε ένα μεγάλο μέρος της ιστορίας τους εξαρτώνταν και εξαρτώνται από τις διαθέσεις ισχυρών πολιτικών και στρατιωτικών δυνάμεων και οργανισμών που καθόρισαν και συνεχίζουν να καθορίζουν την ιστορία τους.

Η περιοχή αυτή, σαν ενιαία γεωγραφική - γεωπολιτική, αλλά και πολιτισμική οντότητα, βρίσκεται σε μια ρευστή μετεξέλιξη και έχει ανάγκη από διαδικασίες που θα ισχυροποιήσουν την παρουσία της στον ευρωπαϊκό χάρτη στην κατεύθυνση της αμοιβαιότητας, της σταθερότητας και της ειρήνης. Για να το επιτύχει πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ιδιαιτερότητες της, τα πολιτιστικά της και πολιτισμικά της χαρακτηριστικά και να βρει διαδικασίες τέτοιες που να αποκαταστήσουν πνεύμα συνεργασίας και ειρήνης στην ευρύτερη περιοχή.

Κάθε επιχειρηματική πρωτοβουλία που ενθαρρύνει την διαπεριφερειακή συνεργασία είναι επιθυμητή. Για να διακοπεί όμως ο φαύλος κύκλος που ισχύει στα Βαλκάνια, δηλαδή το χαμηλό επίπεδο διαπεριφερειακής συνεργασίας είναι απαραίτητο να δημιουργηθούν νέα οικονομικά κίνητρα και κατ' επέκταση να βελτιωθούν οι πολιτικές σχέσεις μεταξύ των κρατών. Η εμπειρία δείχνει ότι η σχέση μεταξύ οικονομικής συνεργασίας και πολιτικών σχέσεων, είναι άμεση και στενή. Γειτονικά κράτη που έχουν εμπορικές σχέσεις μεταξύ τους, μπορούν να υπερπηδήσουν και τις πολιτικές διαφορές. Αντίθετα γειτονικά κράτη με

περιορισμένες εμπορικές σχέσεις, είναι πιθανόν να προσφύγουν και σε πολιτικές συγκρούσεις. Το εμπόριο, λοιπόν, μπορεί να χρησιμεύσει ως μοχλός άμβλυσης πολιτικών διαφορών.

Απαιτείται η ανάπτυξη ενός σχήματος οικονομικών σχέσεων, που θα ενθαρρύνει τις διακρατικές σχέσεις και που θα συνδέσει οργανικά τις κοινωνίες της περιοχής. Τούτο προϋποθέτει συνεργασία τόσο σε επίσημο, όσο και σε άτυπο επίπεδο.

Επίσημα πρέπει να αναληφθούν προσπάθειες από τις κυβερνήσεις των βαλκανικών χωρών, με έργα υποδομής, με διαμόρφωση θεσμικών πλαισίων, με την δημιουργία κατάλληλου πολιτικού κλίματος για την ενίσχυση του εμπορίου και των επιχειρήσεων. Ενώ σε άτυπο επίπεδο οι επιχειρηματίες θα αναλάβουν πρωτοβουλίες, για να επωφεληθούν από τα οικονομικά οφέλη που τους παρέχονται.

ΕΙΚΟΝΑ 1: Χάρτης Βλκανικών χωρών

Πηγή¹: <http://worldatlas.com/regions/europe/balkan.htm>

---

¹ Δικτυακός τόπος της με χάρτες:

URL: <http://worldatlas.com/regions/europe/balkan.htm> . Προσπελάστηκε στις 28/5/2007

Στόχος της εργασίας

Η πτυχιακή αυτή εργασία αποτελεί υποχρεωτικό μάθημα, του προγράμματος σπουδών στο Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου και διεξήχθη με την επίβλεψη του Καθηγητή κ. Σούλιου.

Επικεντρώνεται στο γνωστικό αντικείμενο του τμήματος της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας και εξετάζει το θέμα της διείσδυσης των Ελληνικών επιχειρήσεων στις υπό ανάπτυξη χώρες της Βαλκανικής χερσονήσου.

Επιπλέον αναλύει τις δυνατότητες ανάπτυξης οικονομικών και εμπορικών σχέσεων των Ελληνικών επιχειρήσεων, με τις Βαλκανικές χώρες και αν υπάρχουν οφέλη από τις σχέσεις αυτές.

Ουσιαστικά το Ελληνικό επιχειρηματικό κεφάλαιο βρίσκει διέξοδο για επέκταση της αγοράς εκμεταλλευόμενο τις νέες δραστηριότητες και τις νέες ευκαιρίες, παρέχοντας όμως σημαντικό όφελος και στις βαλκανικές χώρες που δέχονται τις επενδύσεις αυτές.

Δομή της εργασίας

Η εργασία αυτή, πραγματεύεται το θέμα της διείσδυσης των Ελληνικών επιχειρήσεων στις αναπτυσσόμενες χώρες των Βαλκάνιων, δίνοντας ένα σημαντικό πλεονέκτημα στην Ελληνική Οικονομία και διέξοδο στο ελληνικό επιχειρηματικό κεφάλαιο για επέκταση της αγοράς.

Στο πρώτο κεφάλαιο, πολλές ελληνικές επιχειρήσεις έχουν μεταφέρει δραστηριότητες στις χώρες της Βαλκανικής χερσονήσου, εκμεταλλευόμενες το πλεονέκτημα του φθηνού εργατικού κόστους, μεγεθύνοντας έτσι τα περιθώρια κέρδους τους.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, παρουσιάζονται οι επενδυτικές δυνατότητες και οι ιδιαιτερότητες, που προσφέρει κάθε χώρα καθώς και η πορεία των Ελληνικών επιχειρήσεων, που δραστηριοποιούνται και έχουν έντονη παρουσία σε αυτές. Ακόμα αναλύονται οι προοπτικές και τα πλεονεκτήματα για ξένες επενδύσεις στις επιμέρους Βαλκανικές χώρες, καθώς και τα οικονομικά μεγέθη των εμπορικών σχέσεων τους (εισαγωγικό-εξαγωγικό εμπόριο) με την Ελλάδα.

Στο τρίτο κεφάλαιο δίνεται το προφίλ των επιτυχημένων Ελληνικών επιχειρήσεων που έχουν διεισδύσει στις χώρες των Βαλκανίων.

Και τέλος προκύπτει ως συμπέρασμα, ότι η διείσδυση των Ελληνικών επιχειρήσεων στα Βαλκάνια συμβάλει στην ενίσχυση των επιχειρήσεων αυτών, αλλά και προς όφελος του συνόλου της Ελληνικής Οικονομίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 Η Ελλάδα στα Βαλκάνια

Τα τελευταία χρόνια ο ρυθμός οικονομικής ανάπτυξης της Ελλάδας επιταχύνθηκε σημαντικά, ενώ περιορίστηκαν οι δημοσιονομικές ανισορροπίες. Επιπλέον η συμμετοχή της στην ευρωζώνη εγγυάται νομισματική σταθερότητα.

Οι Ολυμπιακοί αγώνες και οι εισροές κοινοτικών πόρων αποτελούν, ακόμη και σήμερα, βασικό συντελεστή ανάπτυξης, τόσο με τη ζήτηση που δημιουργούν, όσο και με τις επενδύσεις που έχουν αυξητική επίδραση στο παραγωγικό δυναμικό της χώρας. Το γεγονός ότι η Ελλάδα κατάφερε να διατηρήσει υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης τα τελευταία χρόνια, όταν οι περισσότερες οικονομίες πέρασαν μια μακρά περίοδο στασιμότητας, αποτελεί ένδειξη του δυναμισμού που έχει η Ελληνική Οικονομία.

Μετά από μια μακρά περίοδο απογοητευτικών επιδόσεων, ο ρυθμός αύξησης της παραγωγικότητας είναι σήμερα γύρω στο 3% που είναι ο δεύτερος υψηλότερος στην Ευρωπαϊκή Ένωση μετά από αυτήν της Ιρλανδίας.

Εφόσον εξακολουθήσουμε να προωθούμε διαρθρωτικές μεταβολές, η διατήρηση του υψηλού αυτού ρυθμού, θα συνεχίσει να στηρίζει έναν ακόμη ταχύτερο ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης.

Η οικονομική ανάπτυξη βασίζεται κυρίως στις εγχώριες δυνάμεις και ιδιαίτερα στην επιχειρηματικότητα των Ελλήνων. Βεβαίως αρνητικό στοιχείο είναι η αδυναμία προσέλκυσης μεγάλων ξένων άμεσων επενδύσεων, γεγονός που δημιουργεί το ερώτημα, πως είναι δυνατόν μια οικονομία με τόσο καλές επιδόσεις και προοπτικές να μην είναι ελκυστική για την εγκατάσταση μεγάλων ξένων μονάδων.

Βασικότεροι λόγοι που μειώνουν την ανταγωνιστικότητα της Ελλάδας στην διεθνή αγορά επενδύσεων είναι, το υψηλό κόστος παραγωγής που έχει έναντι των υπολοίπων αναπτυσσόμενων χωρών της περιοχής. Η οικονομική ανάπτυξη

της βασίζεται κατά κύριο λόγο στις εγχώριες δυνάμεις και ιδιαίτερα στην επιχειρηματικότητα των Ελλήνων. Η Ελληνική επιχειρηματικότητα και η δυσκολοκίνητη κρατική μηχανή πιεζόμενη από τα γεγονότα αρχίζει να εκσυγχρονίζεται.

Σχεδιάζοντας την μελλοντική στρατηγική της χώρας, είναι αναγκαίο, να ακολουθηθούν τρόποι ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας στο σύνολο της, αλλά και η εύρεση συγκριτικών πλεονεκτημάτων, στους τομείς που αυτά υπάρχουν.

Αναμφισβήτητα ο ρόλος της γεωργίας στην οικονομία θα συνεχίσει να μειώνεται, αλλά και η μεταποίηση πιθανότατα θα δει το μερίδιό της στο ΑΕΠ να περιορίζεται σταδιακά.

Σε αντίθεση με τον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα, ο τομέας των υπηρεσιών, ιδίως των «εξαγωγίμων» υπηρεσιών θα συνεχίσει να είναι ο σημαντικότερος για την ανάπτυξη της Ελληνικής Οικονομίας. Εδώ πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι σε όλη την Ευρωζώνη οι τιμές των υπηρεσιών αυξάνονται σχεδόν σε διπλάσιο ρυθμό από ότι οι τιμές των βιομηχανικών αγαθών.

Ο Τουρισμός έχει αναπτυχθεί, αλλά δεν έχει εξαντλήσει ακόμη τις δυνατότητες του, στην ναυτιλία όμως η χώρα μας κατέχει την πρώτη θέση διεθνώς.

Συγχρόνως η στρατηγική για την ανάπτυξη πρέπει να λαμβάνει υπόψη την βαλκανική διάσταση της Ελληνικής Οικονομίας. Η δυναμική επέκταση των Ελληνικών Τραπεζών στα Βαλκάνια, οι οποίες ελέγχουν σε ορισμένα κράτη μεταξύ του 20% και του 70% του τραπεζικού συστήματος, όχι μόνο καθιστά τις ίδιες τις τράπεζες ισχυρότερες αλλά και κτίζει γέφυρες που θα ανοίξουν τον δρόμο για άλλες Ελληνικές επιχειρήσεις, σε μια περιφέρεια με την οποία ιστορικά έχουμε στενούς δεσμούς.

Η γενικότερη θέση της Ελλάδας καθίσταται σήμερα πλεονέκτημα στην προσπάθεια για την οικονομική ανάπτυξη προς όφελος όλων των λαών της Βαλκανικής.

Βέβαια η Ελλάδα είναι σχετικά αποκομμένη από τα βιομηχανικά κέντρα και τις αγορές της Δυτικής Ευρώπης, γεγονός που εν μέρει εξηγεί και την μικρή ενσωμάτωση της στην Ευρωπαϊκή αγορά. Τώρα όμως η θέση της στα Βαλκάνια

καθίσταται στρατηγική καθώς βρίσκεται πολύ κοντά, ή συνορεύει με μια σειρά χωρών που αναπτύσσονται γρήγορα.

Η επέκταση των Ελληνικών επιχειρήσεων προς τα Βαλκάνια συμβάλλει στην ενίσχυση των επιχειρήσεων αυτών, προς όφελος και του συνόλου της Οικονομίας. Η μεταφορά παραγωγικών δραστηριοτήτων προς γειτονικές χώρες δεν είναι καταστροφική όπως συχνά λέγεται, αλλά μπορεί να αποτελέσει την βάση ισχυροποίησης της Οικονομίας μας.

Η επιλογή είναι ανάμεσα στο αν οι δραστηριότητες αυτές θα μείνουν στην Ελλάδα ή θα μεταφερθούν στο εξωτερικό, αλλά ανάμεσα στο αν θα διακοπούν ολοσχερώς ή θα μεταφερθούν σε κάποια γειτονική χώρα. Στην Ελλάδα θα διατηρηθούν κυρίως δραστηριότητες που απαιτούν πιο εξειδικευμένο και καλύτερα αμειβόμενο προσωπικό στα κεντρικά γραφεία, στις ερευνητικές μονάδες, στις διευθύνσεις εμπορίας και marketing των εταιρειών.

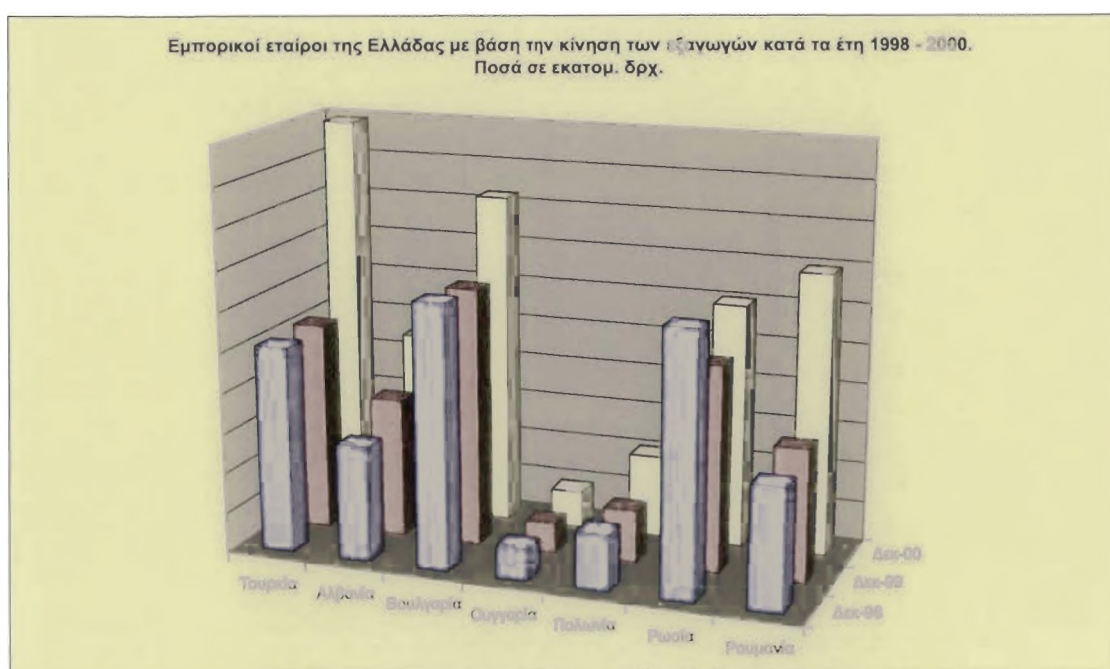
Η Ελλάδα έχασε προ πολλού το σχετικό πλεονέκτημα στην παραγωγή αγαθών έντασης εργασίας. Με την μεταφορά δραστηριοτήτων στις γειτονικές χώρες, οι Έλληνες επιχειρηματίες βρίσκουν φθηνότερο εργατικό δυναμικό, αλλά και δεισδύουν σε μια νέα και αναπτυσσόμενη αγορά με νέους καταναλωτές.

Η στροφή των ελληνικών επιχειρήσεων προς τις βαλκανικές χώρες θα επιφέρει ενίσχυση των οικονομιών στα Βαλκάνια και θα επιφέρει αύξηση της ζήτησης για Ελληνικά προϊόντα και υπηρεσίες.

Σε μεγάλο βαθμό η αλλαγή κατεύθυνσης του Ελληνικού εμπορίου προς τις όμορες χώρες, είναι ήδη εμφανής. Οι εξαγωγές μας που κατευθύνονται προς αυτές αυξήθηκαν στο 12% των συνολικών εξαγωγών μας, από το 4% του 1990

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Εμπορικοί εταίροι της Ελλάδας με βάση την κίνηση των εξαγωγών κατά τα έτη 1998 – 2000. Ποσά σε εκατομ. δρχ.

Χώρες	Δεκ-98	Δεκ-99	Δεκ-00
Τουρκία	102.005	103.105	198.254
Αλβανία	57.299	68.861	91.350
Βουλγαρία	130.430	127.530	164.853
Ουγγαρία	15.920	15.092	18.386
Πολωνία	27.608	25.981	40.916
Ρωσία	128.923	101.376	120.448
Ρουμανία	59.828	65.470	139.208
Σύνολο	522.013	507.415	773.415

Πηγή: Υπουργείο Εξωτερικών/Διεύθυνση Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων

Είναι ενδιαφέρον να παρατηρήσει κανείς ότι σε πολλές από τις χώρες αυτές, η Ελλάδα είναι από τους σημαντικότερους εξαγωγείς, με ακραίο παράδειγμα την πΓΔΜ, όπου τα ελληνικά προϊόντα καλύπτουν το ένα πέμπτο περίπου των συνολικών εισαγωγών της χώρας με αποτέλεσμα η Ελλάδα είναι ο σημαντικότερος προμηθευτής της χώρας αυτής.

Την ίδια στιγμή έχουν αυξηθεί σημαντικά και οι Ελληνικές επενδύσεις προς τις γειτονικές χώρες, με κύρια κατεύθυνση την Ρουμανία και την Βουλγαρία, τις δύο αυτές χώρες που είναι ήδη υποψήφιας για ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Σε αντιστοιχία με τη διάρθρωση της Ελληνικής Οικονομίας οι επενδύσεις αυτές έχουν κατεύθυνση σε κλάδους υπηρεσιών, ενώ η βιομηχανία έχει απορροφήσει το 15% περίπου του συνόλου των εκροών επενδύσεων.

Πέρα από τις γνωστές περιπτώσεις των Τραπεζικών και των Τηλεπικοινωνιακών, σημαντικές επενδύσεις έχουν γίνει και στον τομέα του εμπορίου. Πιθανότατα η σημασία των ελληνικών επενδύσεων στην Βαλκανική υποεκτιμώνται από τα στοιχεία του Ισοζυγίου πληρωμών, καθώς μέρος τους έχει χρηματοδοτηθεί είτε από τοπικούς πόρους (επενδύσεις κερδών), είτε από κεφάλαια που αντλήθηκαν σε τρίτες χώρες.

Η διεύρυνση της επιχειρηματικής δραστηριότητας των Ελληνικών επιχειρήσεων προς τις όμορες χώρες στα Βαλκάνια θα προσφέρει απτά οφέλη στην Ελληνική Οικονομία.

Παράλληλα με την συνεχιζόμενη ταχεία ανάκαμψη των οικονομιών των χωρών αυτών με ρυθμό που εκτιμάται ότι θα υπερβεί το 4% και ξεκινώντας από μια σχεδόν μηδενική βάση, βλέπουμε ήδη μια γρήγορη αύξηση των εισροών αμοιβών κεφαλαίου και επιχειρηματικότητας από τις χώρες αυτές, καθώς μετά την πρώτη περίοδο, που απαιτούσε υψηλές δαπάνες εγκατάστασης.

Οι επενδύσεις στα Βαλκάνια αρχίζουν πλέον να γίνονται επικερδείς. Γενικότερα όμως η Ελλάδα θα ωφεληθεί γιατί με κατάλληλη κρατική και ιδιωτική πολιτική μπορεί να γίνει το οικονομικό κέντρο μιας ευρύτερης αναπτυσσόμενης περιοχής.

Η Εξέλιξη αυτή θα διευρύνει το μέγεθος της αγοράς και θα επιτρέψει την δημιουργία οικονομιών κλίμακας. Θα επιτρέψει επίσης την προσέλκυση ξένων επενδύσεων, που θα χρησιμοποιούν την Ελλάδα σαν βάση των Βαλκανικών τους δραστηριοτήτων. Επομένως όλοι οι φορείς πρέπει να συνεργαστούν προς την κατεύθυνση αυτή.

Η Ελλάδα δεν πρέπει να φοβάται την παγκοσμιοποίηση. Αντίθετα η διεύρυνση των παγκοσμίων αγορών θα προσφέρει νέες ευκαιρίες, καθώς η ζήτηση εμπορευσίμων υπηρεσιών θα τείνει να αυξάνεται γρήγορα και αυτές είναι ο τομέας που η Ελλάδα έχει κάποιο συγκριτικό πλεονέκτημα.

Η Ελλάδα καλείται να πραγματοποιήσει ένα μεγάλο άλμα να μπει στην μεταβιομηχανική εποχή, χωρίς να έχει προηγουμένως ολοκληρώσει την πορεία της στη κατεύθυνση της βιομηχανικής ανάπτυξης όσο άλλες οικονομίες.

Διαθέτει όμως η χώρα μας μια σειρά πλεονεκτήματα που της προσφέρουν ένα πολύ καλό σημείο εκκίνησης. Σε όλες αυτές τις προσπάθειες ο ρόλος του ιδιωτικού τομέα θα είναι εξαιρετικά σημαντικός.

Οι Έλληνες επιχειρηματίες θα πρέπει να συνειδητοποιήσουν τις ευκαιρίες που ανοίγονται σήμερα και να αναλάβουν πρωτοβουλίες. Βεβαίως και το κράτος θα πρέπει να προωθήσει όλες τις απαραίτητες μεταρρυθμίσεις, ούτως ώστε όλοι οι οικονομικοί φορείς και η ελληνική κοινωνία στο σύνολο της, όχι μόνο να ενεργοποιήσουν τις δυνατότητες που παραμένουν σήμερα αναξιοποίητες, αλλά και να διευρύνουν τους ορίζοντες της οικονομικής ανάπτυξης της χώρας μας².

Η Ελλάδα ως η πλέον ανεπτυγμένη χώρα της περιοχής των Βαλκανίων, παίζει ένα σημαντικό ρόλο στην οικονομική ανάπτυξη της περιοχής της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Τα τελευταία χρόνια και στα πλαίσια της εξωστρέφειας που τις χαρακτηρίζει, όλο και περισσότερες Ελληνικές επιχειρήσεις εγκαθίστανται και αναπτύσσουν δραστηριότητες στις χώρες των Βαλκανίων.

Στις προσπάθειες τους αυτές οι επιχειρήσεις έχουν την υποστήριξη των Ελληνικών τραπεζών, που διαθέτουν μια σημαντική παρουσία στις χώρες της περιοχής.

Στις γειτονικές αναδυόμενες ευρωπαϊκές αγορές και ιδιαίτερα σε αυτές της Ρουμανίας και της Βουλγαρίας, οι οποίες επιδεικνύουν τα τελευταία χρόνια υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης με χαμηλό πληθωρισμό, στρέφονται μαζικά πλέον τα μακροχρόνια επενδυτικά κεφάλαια με έδρα την Ελλάδα, επιβεβαιώνοντας έτσι την απουσία ουσιαστικών προοπτικών για μέρος των εγχωρίων επιχειρήσεων.

---

² Ευκαιρίες και προκλήσεις για τις Ελληνικές επιχειρήσεις σήμερα κ. Κων. Μίχαλος πρόεδρος Εμπορικού & Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Αθηνών (ΕΒΕΑ) – Ημερίδα «Ελληνικό Σχέδιο Οικονομικής Ανασυγκρότησης Βαλκανίων» (ΕΒΕΑ)

Την ώρα που σειρά από εγχώριες επιχειρήσεις-ακόμη και εταιρείες με μερίδια στην τοπική αγορά- αντιμετωπίζουν προβλήματα εξυπηρέτησης υψηλού δανεισμού και ανάγκη ουσιαστικών αναδιαρθρώσεων, δεν προχωρούν σε μακροχρόνιες επενδύσεις.

Οι σοβαρές επενδύσεις μακροχρόνιων επενδυτικών κεφαλαίων την τελευταία τριετία μετριούνται στα δάχτυλα του ενός χεριού, παρά το γεγονός ότι υπήρχε υψηλή ρευστότητα λόγω και των προηγούμενων κερδοφόρων αποεπενδύσεων.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: Διάρθρωση Ελληνικού Εξωτερικού Εμπορίου κατά Γεωγραφική Περιοχή

Α. Εξαγωγές	Εκατοστιαία συμμετοχή στο σύνολο της αξίας των εξαγωγών			
	2001*	2002*	2003*	2004*
Ευρωπαϊκή Ένωση – 15	42,0	43,5	46,7	47,8
Ζώνη του Ευρώ	32,3	35,2	37,8	38,8
Νέες χώρες – μέλη ¹	9,5	8,8	8,5	7,6
ΟΟΣΑ ²	12,9	12,3	14,3	13,3
ΗΠΑ	5,5	5,3	6,6	5,3
Βαλκανικές χώρες ³	18,4	116,6	16,4	17,0
Κοινοπολιτεία Ανεξάρτητων Κρατών	4,3	4,3	3,5	3,0
Χώρες Β. Αφρικής και Μέσης Ανατολής ⁴	6,7	7,1	5,5	6,4
Κίνα και Ν.Α. Ασία ⁵	1,9	2,1	1,6	2,0
Άλλες χώρες	4,5	5,2	3,6	3,0
Σύνολο	100,0	100,0	100,0	100,0

Β. Εισαγωγές	Εκατοστιαία συμμετοχή στο σύνολο της αξίας των εισαγωγών			
	2001*	2002*	2003*	2004*
Ευρωπαϊκή Ένωση – 15	54,5	52,2	54,5	53,7
Ζώνη του Ευρώ	47,3	46,3	48,3	47,2
Νέες χώρες – μέλη ¹	2,0	2,0	1,8	2,1
ΟΟΣΑ ²	13,8	17,9	18,9	15,9
ΗΠΑ	3,5	4,7	5,0	4,4
Βαλκανικές χώρες ³	3,6	2,7	2,7	3,1
Κοινοπολιτεία Ανεξάρτητων Κρατών	6,8	9,3	7,3	6,4
Χώρες Β. Αφρικής και Μέσης Ανατολής ⁴	10,4	7,0	7,2	8,8
Κίνα και Ν.Α. Ασία ⁵	5,2	5,0	4,7	5,1
Άλλες χώρες	3,7	3,8	2,8	5,0
Σύνολο	100,0	100,0	100,0	100,0

¹ Εσθονία, Λετονία, Λιθουανία, Πολωνία, Τσεχία, Σλοβακία, Ουγγαρία, Σλοβενία, Κύπρος, Μάλτα

² Οι χώρες-μέλη του ΟΟΣΑ που δεν περιλαμβάνονται σε μία από τις άλλες κατηγορίες

³ Αλβανία, Βουλγαρία, Ρουμανία και χώρες πρώην Γιουγκοσλαβίας (Βοσνία, Κροατία, ηΓΔΜ)

⁴ Οι κυριότεροι εμπορικοί εταίροι της Ελλάδας στη Βόρεια Αφρική και τη Μέση Ανατολή

⁵ Οι κυριότεροι εμπορικοί εταίροι της Ελλάδας στην Νοτιοανατολική Ασία

Πηγή: ΕΣΥΕ (Προσωρινά στοιχεία)

Σημαντικό λοιπόν μέγεθος επενδυτικών κεφαλαίων κατευθύνθηκε σχεδόν στο σύνολο της σε τοποθετήσεις στις γειτονικές βαλκανικές αγορές και ιδιαίτερα σε αυτές της Ρουμανίας και της Βουλγαρίας, λόγω και της σταθερής πορείας ένταξη τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 2007.

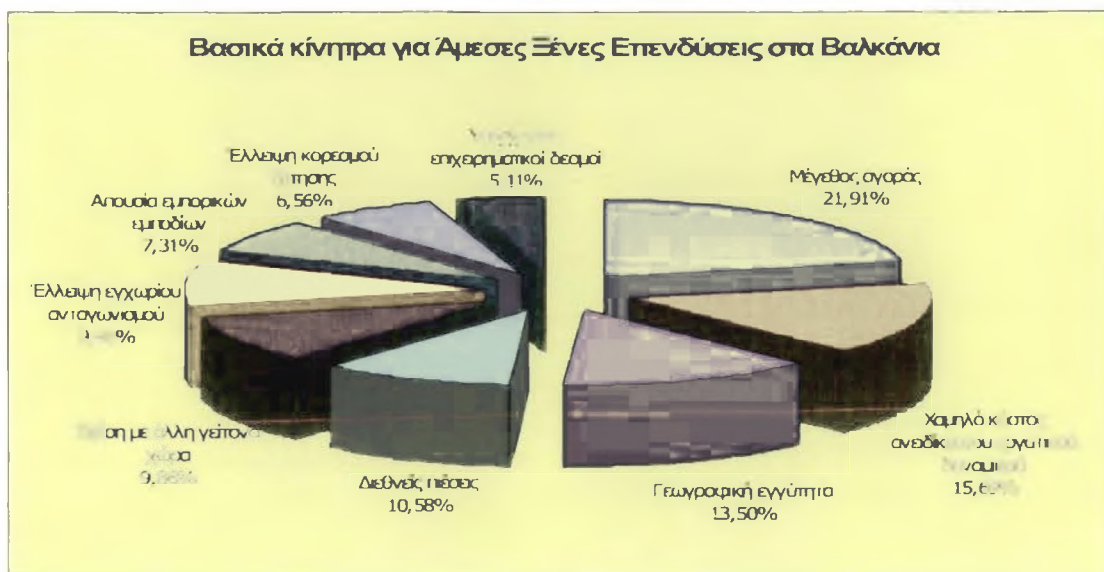
Ουσιαστικά την τελευταία τριετία πάνω από 200 εκατ. ευρώ από τα Κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου (venture capital), τα οποία σημειωτέον συγκεντρώνουν επενδυτικά κεφάλαια και από το εξωτερικό στις βαλκανικές αγορές, ενώ άλλα περίπου 200 εκατ. ευρώ θα τοποθετηθούν το επόμενο διάστημα μόνο στον τομέα των ακινήτων.

Εξ άλλου σημαντική είναι η άνοδος των εξαγωγών κατά τα τελευταία χρόνια που εκτιμάται ότι θα συνεχιστεί, δημιουργεί έτσι ευνοϊκές συνθήκες για την διαμόρφωση και την εφαρμογή μιας ανανεωμένης πολιτικής, που θα βελτιώσει την εξωστρέφεια της οικονομίας και θα συμβάλει στην ανάπτυξη των Ελληνικών εξαγωγών

Σύγχρονη στρατηγική για την ανάπτυξη των επιχειρήσεων είναι ότι πρέπει να λαμβάνεται υπόψη σοβαρά η βαλκανική διάσταση της Ελληνικής οικονομίας και θα πρέπει να στραφεί σε κλάδους με μεγάλη προστιθεμένη αξία, ώστε τα έσοδα από τις δραστηριότητες αυτές να εξασφαλίζουν τόσο υψηλούς μισθούς, όσο και μεγάλα κέρδη για επενδύσεις.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: Βασικά κίνητρα για Άμεσες Ξένες Επενδύσεις στα Βαλκάνια

Κίνητρα		%
Μέγεθος αγοράς	93,8	21,91%
Χαμηλό κόστος ανειδίκευτου εργατικού δυναμικού	67,2	15,69%
Γεωγραφική εγγύτητα	57,8	13,50%
Διεθνείς πιέσεις	45,3	10,58%
Σχέση με άλλη γείτονα χώρα	42,2	9,86%
Έλλειψη εγχωρίου ανταγωνισμού	40,6	9,48%
Απουσία εμπορικών εμποδίων	31,3	7,31%
Έλλειψη κορεσμού ζήτησης	28,1	6,56%
Υπάρχοντες επιχειρηματικοί δεσμοί	21,9	5,11%

Πηγή: Δικτυακός τόπος με θέμα: Οι Ελληνικές Επενδύσεις στα Βαλκάνια: Περιφερειακές Ανισότητες και Οικονομικές Αλληλεπιδράσεις
http://www.org.uoi.gr/GS_RSAT/CONFERENCE_MAY2005_SITF/CONGRESS_PRESENTATIONS/presentation_40.ppt Προσπελάστηκε στις 17/5/2007

Η επέκταση των Ελληνικών επιχειρήσεων στα Βαλκάνια εξασφαλίζει για αυτές αποδόσεις κλίμακας, δεδομένου δε ότι κατά τον Hal Varian υπάρχει μια σχέση μεταξύ αποδόσεων κλίμακας που εμφανίζει η τεχνολογία και της συμπεριφοράς της συνάρτησης κόστους, οι αύξουσες αποδόσεις κλίμακας συνεπάγονται μειούμενο μέσο κόστος και οι σταθερές αποδόσεις κλίμακας συνεπάγονται σταθερό μέσο κόστος³.

Εκμεταλλεόμενες δε οι Ελληνικές επιχειρήσεις το συγκριτικό κόστος παραγωγής, σύμφωνα με την «αρχή του συγκριτικού πλεονεκτήματος», όπου η αρχή αυτή υποστηρίζει ότι μια χώρα θα εξειδικεύεται στην εξαγωγή εκείνων των προϊόντων τα οποία μπορεί να παράγει με το σχετικά χαμηλό κόστος. Αυτό ακριβώς το φαινόμενο των διαφορών του συγκριτικού πλεονεκτήματος είναι κατά τον M.Todaro ο παράγοντας που δημιουργεί δυνατότητες επικερδούς εμπορίου και μεταξύ των πιο άνισων εμπορικών εταιρών⁴.

³ Hal Varian, Μικροοικονομική μια σύγχρονη προσέγγιση, Εκδόσεις Κριτική 1992, Αθήνα

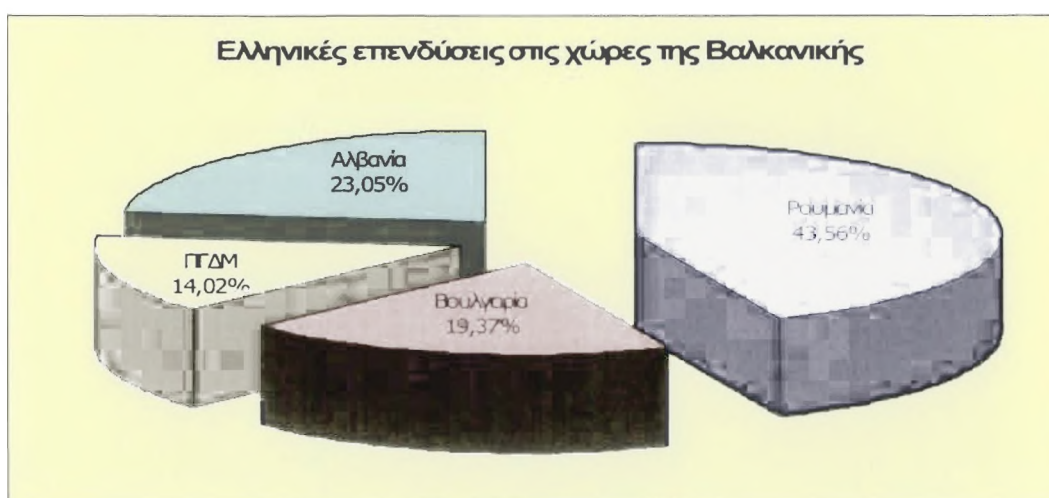
⁴ M. Todaro, Οικονομική αναπτυσσόμενου κόσμου, Εκδόσεις Gutenberg 1998, Αθήνα

Οι Ελληνικές επιχειρήσεις που ακολουθούν μια διεθνή πορεία είναι ένα νέο φαινόμενο. Το Ελληνικό εμπόριο με τα Βαλκάνια στο τέλος του 1999 παρουσίασε τετραπλάσια αύξηση σε σχέση με το 1988.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4: Ελληνικές επενδύσεις στα Βαλκάνια (σε εκατ. δολ.)

Χώρα	Ελληνικές επενδύσεις (σε εκατ.\$)	Ποσοστό
Ρουμανία	472,4	43,56%
Βουλγαρία	210	19,37%
ΠΓΔΜ	152	14,02%
Αλβανία	250	23,05%
Σύνολο	1084,4	100,00%

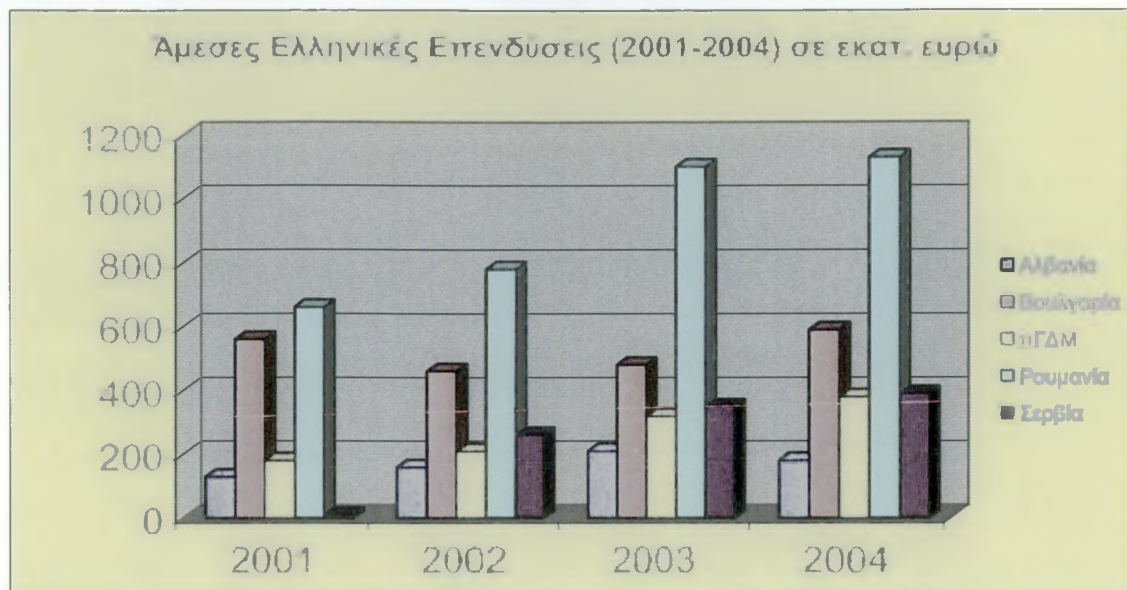

Πηγή: Υπουργείο Εξωτερικών/Διεύθυνση Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων

Τα τελευταία 15 χρόνια περισσότερες από 3.500 Ελληνικές επιχειρήσεις έχουν επενδύσει πάνω από 8 δις. ευρώ στα Βαλκάνια, δημιουργώντας περίπου 200.000 θέσεις εργασίας.

Σύμφωνα με την έρευνα της Κάπα Research, οι κάτοικοι της νοτιοανατολικής Ευρώπης εμπιστεύονται τα Ελληνικά προϊόντα και τις υπηρεσίες σε ποσοστό 60,2%.

Η Ελληνική παρουσία στα Βαλκάνια είναι ακόμη περισσότερο επιτυχημένη εάν αναλογιστούμε ότι η στήριξη που παρείχε το κράτος στις εξωστρεφείς Ελληνικές επιχειρήσεις ήταν μηδαμινή έως ανύπαρκτη.

Πηγή: ΕΣΥΕ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 Η Ελληνική διείσδυση στις επί μέρους Βαλκανικές χώρες

Μετά την κατάρρευση των κομμουνιστικών καθεστώτων και την αποσύνθεση των κρατικών μονάδων παραγωγής και διανομής, προέκυψαν οξυμένες ανάγκες για αγαθά και υπηρεσίες στις χώρες αυτές, γεγονός που δημιούργησε προϋποθέσεις για γρήγορο και εύκολο κέρδος. Αυτό ενθάρρυνε τους Έλληνες επιχειρηματίες να ενεργήσουν βιαστικά και να επενδύσουν, χωρίς προηγούμενη λεπτομερή έρευνα της αγοράς.

Η Ελλάδα είναι πλέον σήμερα από τους μεγαλύτερους επενδυτές στην Βαλκανική. Περίπου 4000 ενεργές Ελληνικές επιχειρήσεις προσέφεραν και προσφέρουν υπηρεσίες προστιθεμένης αξίας στις Βαλκανικές οικονομίες.

Σε αντίθεση με την Ελλάδα, στην αγορά των Βαλκανίων υπάρχει ακόμη και σήμερα έλλειψη τοπικού ανταγωνισμού. Πολλές από τις Ελληνικές επιχειρήσεις αντιμετώπισαν, στον Ελλαδικό χώρο, σοβαρά προβλήματα εγχωρίου ανταγωνισμού και έτσι μετακόμισαν στα Βαλκάνια, ελπίζοντας ότι θα επιβιώσουν σε μια νέα αγορά κυρίως λόγω του χαμηλού κόστους εργασίας και της έλλειψης τοπικού ανταγωνισμού.

Δυνατότητες για επίτευξη ικανοποιητικού περιθωρίου κερδών προσφέρει ο χαμηλός μέσος όρος του εργατικού κόστους σε αυτές τις χώρες, ενώ ο κίνδυνος αύξησης των μισθών είναι μικρός λόγω της υψηλής ανεργίας.

Οι Ελληνικές επιχειρήσεις εκμεταλλεύονται σε μεγάλο βαθμό το γεγονός, ότι στα Βαλκάνια υπάρχει έλλειψη ενδιαφέροντος από την πλευρά των Δυτικών επενδυτών. Η έλλειψη ενδιαφέροντος οφείλεται σε διάφορους λόγους όπως:

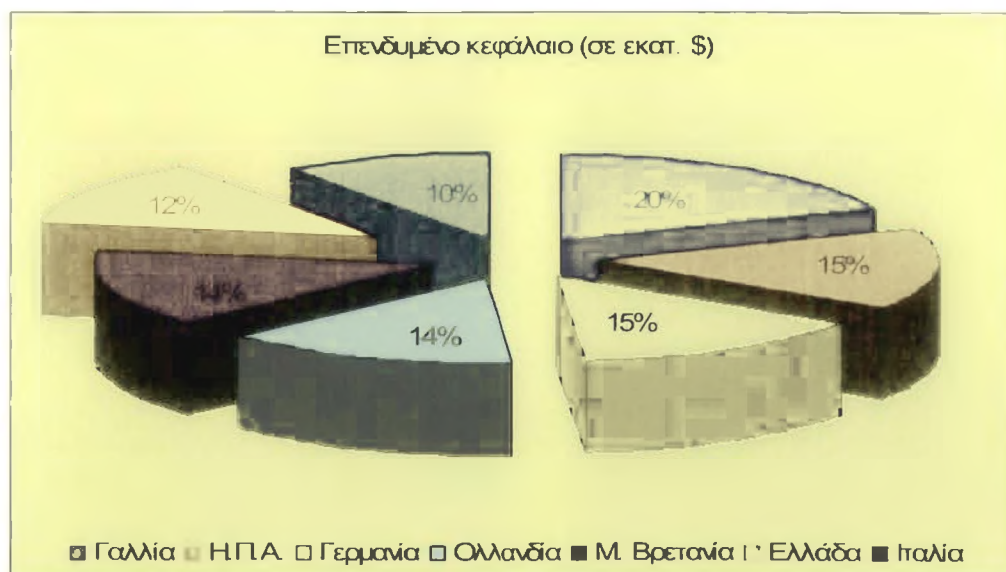
- ❖ αστάθεια στο οικονομικό περιβάλλον
- ❖ χαμηλό κατά κεφαλήν εισόδημα
- ❖ απομόνωση των Βαλκανικών αγορών από τις Δυτικές αγορές, καθώς και
- ❖ το χαμηλό επίπεδο εμπορικών σχέσεων με αυτές τις αγορές.

2.1 Η παρουσία των ελληνικών επιχειρήσεων στη Ρουμανία

Η κατάταξη των χωρών ανάλογα με το ύψος των επενδύσεων που έχουν πραγματοποιήσει στην Ρουμανία μέχρι τον Δεκέμβριο του 1999 είναι η ακόλουθη:

ΠΙΝΑΚΑΣ 5: Επενδεδυμένο κεφάλαιο (σε εκ. \$) στη Ρουμανία το Δεκέμβριο του 1999

α/α	Χώρα	Επενδυμένο κεφάλαιο (σε εκατ. \$)	%
1.	Γαλλία	719,7	19%
2.	Η.Π.Α.	586,0	15%
3.	Γερμανία	558,6	15%
4.	Ολλανδία	554,5	14%
5.	Μ. Βρετανία	552,8	14%
6.	Ελλάδα	472,4	12%
7.	Ιταλία	383,8	10%

Πηγή: Επιχειρηματικός Οδηγός Ρουμανίας(Στοιχεία πρεσβείας)

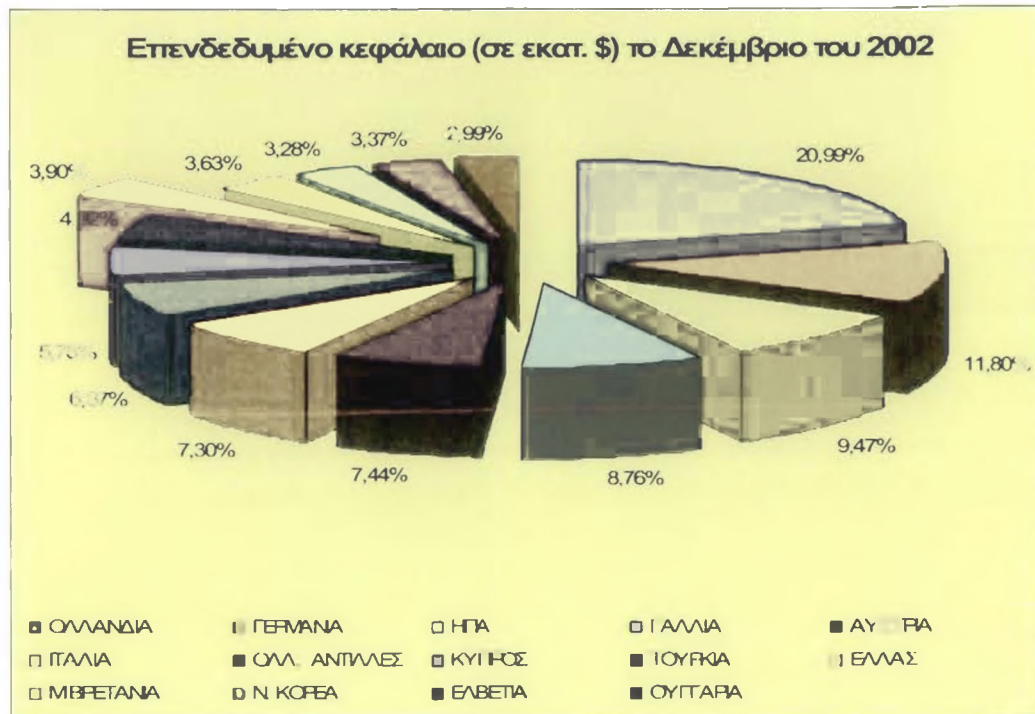
Η Ελλάδα το 1999 κατείχε την 6^η θέση στον κατάλογο των χωρών που έχουν πραγματοποιήσει επενδύσεις στην Ρουμανία, με επενδυμένο κεφάλαιο 472,4 εκατ. δολ. εκ του οποίου τα 119,4 εκατ. δολ. αφορούν σε άμεσες επενδύσεις, ενώ τα 353 εκατ. δολ. αφορούν στην εξαγορά επιχειρήσεων μέσω του Ρουμανικού Ταμείου Κρατικής Ιδιοκτησίας (SOF).

Στην δεύτερη κατηγορία εμπίπτει, κατά κύριο λόγο η εξαγορά από τον ΟΤΕ του 35% του μετοχικού πακέτου του Ρουμανικού Οργανισμού Τηλεπικοινωνιών ROMTELECOM.

Σύμφωνα όμως με την ετήσια Έκθεση για την οικονομία της Ρουμανίας και τις διμερείς οικονομικές και εμπορικές σχέσεις 2002, που συνέταξε η Ελληνική Πρεσβεία του Βουκουρεστίου το 2002, η εικόνα χωρών που έχουν επενδύσει στην Ρουμανία έχει αλλάξει. Παρόλο που συρρικνώθηκε η ελληνική συμμετοχή, η ελληνική παρουσία συνεχίζει να είναι ισχυρή.

ΠΙΝΑΚΑΣ 6: Επενδεδυμένο κεφάλαιο (σε εκατ. \$) το Δεκέμβριο του 2002

Χώρα	Αριθμός Επιχειρήσεων	Επενδεδυμένο κεφάλαιο σε εκατ. \$ το 2002	%
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	1.566	1570,1	20,99%
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	10.231	882,5	11,80%
ΗΠΑ	3.512	708,2	9,47%
ΓΑΛΛΙΑ	2.825	655,2	8,76%
ΑΥΣΤΡΙΑ	2.523	556,7	7,44%
ΙΤΑΛΙΑ	12.450	546,3	7,30%
ΟΛ. ΑΝΤΙΛΛΕΣ	7	476,7	6,37%
ΚΥΠΡΟΣ	1021	432,2	5,78%
ΤΟΥΡΚΙΑ	8.224	368,3	4,92%
ΕΛΛΑΣ	2.351	291,5	3,90%
Μ ΒΡΕΤΑΝΙΑ	1479	271,5	3,63%
Ν. ΚΟΡΕΑ	76	245,3	3,28%
ΕΛΒΕΤΙΑ	1.152	251,9	3,37%
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	3.978	223,6	2,99%
Σύνολο	50.298	7.480,00	100%

Πηγή: Δικτυακός τόπος της Ελληνικής Πρεσβείας του Βουκουρεστίου - Γραφείο Συμβούλου Ο.Ε.Υ. - Ετήσια Έκθεση για την οικονομία της Ρουμανίας και τις διμερείς οικονομικές και εμπορικές σχέσεις 2002:

URL: http://www.acci.gr/reports/romania2002.htm#_Toc43874239.

Την περίοδο 1998 - 2002 έλαβαν χώρα μια σειρά από ιδιωτικοποιήσεις. Σύμφωνα με την Παγκόσμια Τράπεζα, από τις 62 επιχειρήσεις που είχε προγραμματιστεί να ιδιωτικοποιηθούν μόνο 42 ιδιωτικοποιήθηκαν και πολλοί από τους επενδυτές δεν συγκαταλεγόταν μεταξύ των στρατηγικών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: Ιδιωτικοποιήσεις Ρουμανικών επιχειρήσεων την περίοδο 1998-2002.

Εταιρεία	Κλάδος	Αγοραστής	% αγοράς	Ποσό εξαγοράς (σε εκ. \$).
ROM TELECOM	Τηλεπικοινωνίες	OTE	54%	949
BRD	Τράπεζα	Societe Generale	51%	200
PETROTEL	Διυλιστήριο	Lukoil	51%	52
DACIA	Αυτοκινητοβιομ.	Renault	51%	50
EFES BREWERY	Ζυθοποιία	Holland Brewery	51%	38
RULMENTI SA	Ρουλεμάν	KoyoSeikolo	51%	37
UNILEVER ROM	Απορρυπαντικά	Holland Unilever	51%	26,2
Rom TOBACCO	Τσιγάρα	British Rom Tob	51%	17,4

Πηγή: Δικτυακός τόπος της Ελληνικής Πρεσβείας του Βουκουρεστίου - Γραφείο Συμβούλου Ο.Ε.Υ. - Ετήσια Έκθεση για την οικονομία της Ρουμανίας και τις διμερείς οικονομικές και εμπορικές σχέσεις 2002: URL: http://www.acci.gr/reports/romania2002.htm#_Toc43874239.

Κατά την περίοδο 1999 - 2002 πραγματοποιήθηκαν συγχωνεύσεις - εξαγορές ρουμανικών επιχειρήσεων, από 15 ξένους επενδυτές. Αυτές είναι:

- ✓ ROMTELECOM, ο Ρουμανικός Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών, που το 54% εξαγόρασε ο ελληνικός ΟΤΕ με ποσό συμμετοχής 949 εκατ. δολ.
- ✓ SIDEX, ο Βρετανικός όμιλος ISPAT εξαγόρασε το μεγαλύτερο μέρος των μετοχών της μεγαλύτερης χαλυβουργικής βιομηχανίας έναντι 485 εκατ δολ., που αποτελεί τη μεγαλύτερη επιτυχία της νέας Ρουμανικής κυβέρνησης.
- ✓ DACIA, ο γαλλικός όμιλος RENAULT εξαγόρασε το 51% της ρουμανικής αυτοκινητοβιομηχανίας έναντι 270 εκατ. δολ.
- ✓ Banca Romana pentru Dezvoltare, ο γαλλικός Τραπεζικός Όμιλος Societe Generale εξαγόρασε το 51% της ρουμανικής Τράπεζας έναντι 200 εκατ. δολ.
- ✓ ALRO, η μεγαλύτερη βιομηχανία Αλουμινίου εξαγοράσθηκε απο τον αμερικανοεβραϊκό όμιλο MARCO INTERNATIONAL 160 εκατ. δολ.
- ✓ BANCA AGRICOLA, η Αγροτική Τράπεζα της Ρουμανίας εξαγοράσθηκε απο τον τραπεζικό αυστριακό όμιλο RAIFFEISEN.
- ✓ BANK POST, η μεγάλη τράπεζα της Ρουμανίας εξαγοράσθηκε κατα 36,2 % απο τον ελληνικό τραπεζικό όμιλο EUROBANK.
- ✓ DAEWOO AUTOMOBILE ROMANIA, η νοτιοκορεάτικη βιομηχανία αυτοκινήτων επένδυσε το ποσόν των 156 εκατ. δολ.
- ✓ MOBIFON, η εταιρεία κινητής τηλεφωνίας επένδυσε 140 εκατ. δολ.
- ✓ COCA COLA ROMANIA, η οποία κατά το μεγαλύτερο μέρος της ανήκει στην ελληνική εταιρεία αναψυκτικών, με επένδυση 92 εκατ. δολ. ΗΠΑ.
- ✓ SHELL ROMANIA, η ολλανδική εταιρεία πετρελαιοειδών, που επένδυσε το ποσό των 83 εκατ. δολ.
- ✓ LEVER COM SERV-UNILEVER ROMANIA, η αμερικανική πολυεθνική απορρυπαντικών και προϊόντων καθαρισμού επένδυσε 79 εκατ. δολ.
- ✓ 'MOBIROM SA', η εταιρεία κινητής τηλεφωνίας με επενδεδυμένο κεφάλαιο 79 εκατ.δολ.

- ✓ 'COSMOROM', η τρίτη σε μέγεθος εταιρεία κινητής τηλεφωνίας με επενδεδυμένο κεφάλαιο 53 εκ. δολ., που κατά 35% ανήκει στον ελληνικό ΟΤΕ.
- ✓ 'MC DONALDS ROMANIA', αμερικανική πολυεθνική εταιρεία εστιατορίων, με επενδεδυμένο κεφάλαιο 43 εκατ δολ..

Το 2002 ήταν πολύ σημαντικό για την Ελλάδα αφού πραγματοποιήθηκαν δύο σημαντικές ιδιωτικοποιήσεις. Η εξαγορά επιπλέον ποσοστού κατά 19% της Romtelecom από τον ΟΤΕ έναντι 274 εκ. δολ. με αποτέλεσμα το 54% της εταιρείας να βρίσκεται πλέον στον έλεγχο του ΟΤΕ και την αύξηση του μεριδίου της EFG Eurobank Ergasias κατά 17% στην Banc Post έναντι 20 εκ. δολ. με αποτέλεσμα τη EFG Eurobank Ergasias να ελέγχει το 36,25% αυτής.

Οι Ελληνικές τράπεζες που λειτουργούν στην Ρουμανία είναι η Εθνική τράπεζα, η οποία εξαγόρασε την Chase Manhattan Bank στο Βουκουρέστι, η Εμπορική τράπεζα που ονομάστηκε International Commercial Black Sea Fund, η Alpha Bank που εμφανίζεται ως Alpha Bank Romania η οποία διαθέτει ένα δίκτυο με 16 υποκαταστήματα σε όλη την χώρα και η τράπεζα Πειραιώς, η οποία το 1999 εξαγόρασε τη Ρουμανική Pater Bank, θυγατρική της Ουγγρικής Budapest Bank.

Οι Ελληνικές επιχειρήσεις καταλαμβάνουν ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων. Σύμφωνα με στοιχεία του γραφείου Οικονομικών και Εμπορικών υποθέσεων της ελληνικής πρεσβείας στο Βουκουρέστι, οι μεγαλύτερες επενδύσεις ελληνικών συμφερόντων είναι οι εξής:

ΠΙΝΑΚΑΣ 8: Επενδύσεις Ελληνικών επιχειρήσεων στη Ρουμανία⁵

A/A	Όνομα εταιρίας στη Ρουμανία	Όνομα εταιρίας στην Ελλάδα	Ποσό (σε εκτα. \$)	Ασχολία
1	ROMTELECOM	Ο.Τ.Ε.	949	Τηλεπικοινωνίες
2	MOARA LOULIS SA	LOULIS GROUP	100	Βιομηχανία τροφίμων
3	COCA COLA HBC ROMANIA	HELLENIC BOTTLING CO. 3E	90	COCA-COLA
4	COSMOROM	Ο.Τ.Ε.	53	Τηλεπικοινωνίες
5	DELTA ROMANIA SA	DELTA	40.5	Βιομηχανία τροφίμων
6	INTRAROM S.A.	INTRACOM	37	Εξοπλισμός
7	DOLPHIN- MEGA IMAGE		35	Κτηματομεσιτικές εργασίες

5

Πτυχιική Εργασία

A/A	Όνομα εταιρίας στη Ρουμανία	Όνομα εταιρίας στην Ελλάδα	Ποσό (σε εκατ. \$)	Ασχολία
8	BANC POST	EFG EUROBANK	31	BANKING, FINANCE
9	CHIPITA ROMANIA	CHIPITA INT'L	28	Τράπεζα
10	ALPHA BANK ROMANIA	ALPHA BANK	24	Τράπεζα
11	ICME ECAB SA	VIOCHALCO HELLENIC CABLES	24	Καλώδια
12	DORNA APEMIN S.A.	ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	22	Βιομηχανία τροφίμων
13	PIRAEUS BANK	PIRAEUS BANK	21	Τράπεζα
14	SOMETRA SA	MYTILINEOS HOLDING	20	Εξοπλισμός ορυχείων
15	ALUMIL-ROM INDUSTRY	ALUMIL	15	Αλουμίνιο
16	ALEXANDRION GROUP ROMANIA		15	Βιομηχανία τροφίμων
17	COMMERCIAL BANK OF GREECE	COMMERCIAL BANK OF GREECE	13.5	Τράπεζα
18	ATLAS TRADING ROMANIA, BALKAN FOTO	VIVECHROM SITRACO	11	Χρώματα
19	ELGEKA-FERFELIS ROMANIA SRL.	ELGEKA	10.8	Διανομές
20	STIROM SA	YIOULA	10	Γυαλί
21	PAPASTRATOS ROM SRL	PAPASTRATOS CIGARETTE MFG	10	Καπνός
22	INFORM LYKOS SA	INFORM P. LYKOS SA	10	Εκτιπώσεις
23	NATIONAL BANK OF GREECE	NATIONAL BANK OF GREECE	8.1	Τράπεζα
24	DIEKAT CONSTRUCT SRL.	DIEKAT	7.7	Κατασκευές
25	BEST FOODS SRL.	AMERICAN SNACKS- BEST FOODS	7	Βιομηχανία τροφίμων
26	M.J.MAILLIS ROMANIA	M.J. MAILLIS SA	7	Πακετάρισμα
27	EGNATIA BANK ROMANIA SA	EGNATIA BANK SA	6.5	Τράπεζα
28	LIBEDI PRINTING SRL	LIBERIS PUBLICATIONS SA	6	Εκδόσεις
29	GERMANOS TELECOM ROMANIA SA	GERMANOS	6	Τηλεπικοινωνίες
30	NEOSET ROMANIA SA.	NEOSET SA	6	Έπιπλα
31	AEGEK ROM CONSTRUCT SA		5.5	Κατασκευές
33	STAR FOODS SRL	RE-MI - (ΠΙΡΩΗΝ) TASTY FOODS	5	Βιομηχανία τροφίμων
34	ROMSAR SA SARANTIS	SARANTIS SA	5	Καλλυντικά
35	TECHNICAL OLYMPIC SA	MOCHLOS SA	4.5	Κατασκευές
36	INTERSTAR CHIM S.A	ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	4.4	DETERGENTS
37	INTERAMERICAN ROMANIA S.A.	INTERAMERICAN SA	4.3	Ασφάλειες
38	IFANTIS ROMANIA SRL	IFANTIS SA	3.5	Βιομηχανία τροφίμων
39	A.G. PETZETAKIS ROMANIA S.R.L.	PETZETAKIS GROUP	3.2	σωλήνες
40	SYSWARE ROMANIA SRL	ALTEC GROUP	3.2	Συστήματα Η/Υ

A/A	Όνομα εταιρίας στη Ρουμανία	Όνομα εταιρίας στην Ελλάδα	Ποσό (σε εκατ. \$)	Ασχολία
41	ECVA 2000 SRL	ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	3	
42	MARINOPOULOS FIBA	MARKS & SPENCER, BEAUTY SHOP	3	Μαγαζιά
43	C. BALAFAS ROMANIA SRL	ΓΕΝΙΚΗ ΜΗΧΑΝΙΚΗ ΑΤΕ / C. BALAFAS ΑΤΕ	2.75	Κατασκευές
44	AEGEF GRUP SRL		2.5	Κατασκευές
45	PARAMETRU SRL	PARAMETROS SA / ΕΜΠΟΡΙΚΗ PARAMETROS SA	2.5	Βιομηχανία τροφίμων
46	KONTI ROM	ARCELOR GROUP	2.5	Υλικά κατασκευών
47	MEDISYSTEM HOSPITAL	EUREKO GROUP-INTERAMERICAN	2.5	Ασφάλειες
48	MEDSANA BUCHAREST MEDICAL CENTER	ATHENS MEDICAL CENTER SA	2.35	Νοσοκομειακές επιχειρήσεις
49	MULTIPACK	ALPACK	2.2	Πακετάρισμα
50	ELMEC ROMANIA SRL	NIKE	2.2	Αθλητικά είδη
51	ARGO-ROM PLASTICS S.A.	ARGO A EVE	2	Πακετάρισμα
52	KARTEX TRADING SRL VARDINOIANNIS GROUP	VARDINOIANNIS GROUP	2	Ελαστικά, λάδια
53	PESCARUL XIFIAS GROUP SA	XIFIAS SA / ΚΑΒΑΛΑ'S FISHERY PRODUCTS	1.65	Ψάρια
54	TEROM THEMELIODOMI SRL	THEMELIODOMI	1.52	Κατασκευές
55	ALPHA FINANCE ROMANIA SA	ALPHA FINANCE	1.2	Χρηματοπιστηριακή εταιρία
56	ALPHA LEASING ROMANIA SA	ALPHA LEASING	1.1	Leasing
57	MOCASINO S.A.	ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	1	Μαγαζιά
58	GECA SA	GENERAL CABLES	1	Καλώδια, φωτιστικά

Πηγή: Δικτυακός τόπος της Ελληνικής Πρεσβείας του Βουκουρεστίου - Γραφείο

Συμβούλου Ο.Ε.Υ. - Ετήσια Έκθεση για την οικονομία της Ρουμανίας και τις διμερείς οικονομικές και εμπορικές σχέσεις 2002:

URL: <http://www.acci.gr/reports/romania2002.htm# Toc43874239>.

Το σημαντικότερο τμήμα των επενδύσεων κατευθύνθηκε στους κλάδους της βιομηχανίας 23,6%, του χονδρεμπορίου 16%, της βιομηχανίας τροφίμων 13,9%, του λιανικού εμπορίου 8,1% και της ελαφριάς βιομηχανίας 3,5%. Το δε 53,9% του επενδυμένου κεφαλαίου συγκεντρώνεται στην περιοχή του Βουκουρεστίου.

2.1.1 Συγκριτικά πλεονεκτήματα για τους ξένους επενδυτές στη Ρουμανία⁶:

- Μέγεθος εγχώριας αγοράς 23 εκατ. καταναλωτών, η δεύτερη μεταξύ των χωρών της Κεντρικής Ευρώπης.
- Στρατηγική γεωγραφική θέση, στο σταυροδρόμι παραδοσιακών εμπορικών οδών που επιτρέπει την πρόσβαση τόσο της Δυτικής όσο και της Κεντρικής Ευρώπης.
- Ποικίλες διευκολύνσεις θαλάσσιας και ποτάμιας ναυσιπλοΐας, το λιμάνι της Κωσταντζας είναι το μεγαλύτερο της Μαύρης Θάλασσας, ενώ το κανάλι Ρήνου-Μάιν-Δούναβη επιτρέπει την άμεση πρόσβαση από την Μαύρη Θάλασσα στη Βόρεια Θάλασσα.
- Πλούσιο σε ορυκτά και μεταλλεύματα υπέδαφος.
- Εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό, εκπαιδευμένο στη μηχανολογία και την τεχνολογία και με σχετικά χαμηλούς μισθούς
- Χαμηλό εξωτερικό χρέος, σε σύγκριση με τις υπόλοιπες χώρες της Ανατολικής Ευρώπης.

2.1.2 Εισαγωγικό-Εξαγωγικό εμπόριο με την Ρουμανία

Οι Ελληνο-Ρουμανικές εμπορικές ανταλλαγές παρουσίασαν την εξής εικόνα τα τελευταία χρόνια:

ΠΙΝΑΚΑΣ 9: Ρουμανο-ελληνικές εμπορικές ανταλλαγές

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Ελληνικές εξαγωγές	158,3	186,7	191,1	207,7	195,7	371,8	327	265
Ρουμανικές εξαγωγές	205	177,3	174,9	201,4	215,7	324,1	315,7	388
Εμπορικό Ισοζύγιο	-46,7	9,4	16,2	6,3	-20	47,7	11,3	-123

---

⁶ Επιχειρηματικός Οδηγός Ρουμανίας (πρεσβεία Ρουμανίας)

Πηγή: Δικτυακός τόπος της Ελληνικής Πρεσβείας του Βουκουρεστίου - Γραφείο Συμβούλου Ο.Ε.Υ. - Ετήσια Έκθεση για την οικονομία της Ρουμανίας και τις διμερείς οικονομικές και εμπορικές σχέσεις 2002: URL:

http://www.acci.ar/reports/romania2002.htm#_Toc43874239

Οι ελληνικές εξαγωγές παρουσίασαν συνεχή άνοδο τα τελευταία έτη παρά το γεγονός ότι η Ελλάδα δεν αποτελεί σημαντικό προμηθευτή της Ρουμανίας. Ο όγκος εμπορίου τετραπλασιάστηκε σχεδόν κατά την περίοδο 1993 (159 εκ. δολ.) - 2002 (652,6 εκ. δολ. περίπου).

Για το 2002 οι ελληνικές εξαγωγές στη Ρουμανία έφθασαν τα 264,5 εκατ. δολ., παρουσιάζοντας πτώση κατά 19% έναντι του 2001, ενώ οι ρουμανικές εξαγωγές προς την Ελλάδα ανήλθαν στα 388 εκατ. δολ., παρουσιάζοντας αύξηση κατά 22,9% έναντι του 2001. Το εμπορικό ισοζύγιο κατέστη αρνητικό για την Ελλάδα με 123,5 εκατ. δολ. Η μείωση των εξαγωγών το 2002 προς τη Ρουμανία οφείλεται σε μείωση των εξαγωγών των καλωδίων και τηλεπικοινωνιακού υλικού κατα 2,5 φορές και σε απόλυτη αξία 57,1 εκατ. δολ. (έναντι 121,1 εκ.δολ. το 2001), λόγω περιορισμού των προμηθειών της ROMTELECOM . Η αύξηση των ρουμανικών εξαγωγών προς Ελλάδα οφείλεται επίσης στην ευκαιριακή εξαγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και λιπαντικών.

Οι σημαντικότερες κατηγορίες προϊόντων, που εξάγει η Ελλάδα στη Ρουμανία είναι:

ΠΙΝΑΚΑΣ 10: Ρουμανικές εισαγωγές από Ελλάδα (σε εκατ. \$)

	Έτος 2001	Έτος 2002	% έτους 2002
Ζώντα ζώα	0,57	1,09	0,41%
Προϊόντα φυτ. Βασιλείου	19	16,69	6,31%
Λίπη – Ελαια	1,97	2,53	0,96%
Τρόφιμα – Καπνά	12,87	11	4,16%
Ορυκτά	28,41	21,43	8,10%
Χημικά	27,88	24,36	9,21%
Πλαστικά	27,45	31,66	11,97%
Δέρματα	0,74	0,66	0,25%
Ξυλεία	0,46	0,42	0,16%
Προϊόντα ξύλου – χάρτου	6,24	6,48	2,45%
Κλωστοϋφαντουργικά	24,13	25,58	9,67%
Υποδήματα	0,5	1,28	0,48%
Είδη από πέτρα	2,54	3,21	1,21%
Βασικά μέταλλα	45,83	55,17	20,86%
Καλώδια-Μηχανήματα	121,11	57,15	21,61%
Μεταφορικά μέσα & μέρη	0,4	0,34	0,13%
Οπτικά – φωτογραφικά	2,28	1,64	0,62%
Άλλα	4,5	3,64	1,38%
Μη καταναμημένα	0,16	0,16	0,06%
Σύνολο Ελλην. εξαγωγών	327,04	264,49	100%

Πηγή: Δικτυακός τόπος της Ελληνικής Πρεσβείας του Βουκουρεστίου - Γραφείο Συμβούλου Ο.Ε.Υ. - Ετήσια Έκθεση για την οικονομία της Ρουμανίας και τις διμερείς οικονομικές και εμπορικές σχέσεις 2002:

URL: http://www.acci.gr/reports/romania2002.htm#_Toc43874239.

Από την μελέτη των στατιστικών στοιχείων καθίσταται σαφές ότι ενώ οι Ελληνικές εξαγωγές είναι εν γένει συγκεντρωμένες σε μία κύρια κατηγορία προϊόντων των καλωδίων και τηλεπικοινωνιακό υλικό (21% του συνόλου), κατα τον ίδιο τρόπο οι Ρουμανικές εξαγωγές προς Ελλάδα βασίζονται σε δυο κατηγορίες προϊόντων, ήτοι των χαλυβουργικών και βασικών μετάλλων (24% του συνόλου) και των ορυκτών (25%) που παρουσίασαν και τεράστα αύξηση (263%). Συγκεκριμένα για το 2002 αυξήθηκαν οι εξαγωγές προς την Ελλάδα των εξής Ρουμανικών προϊόντων : ζώντα ζώα (22%), ορυκτά (263 %), κλωστοϋφαντουργικά (50%), ξυλεία (15%).

Εξετάζοντας αναλυτικότερα τις Ρουμανικές εξαγωγές στην Ελλάδα (σε αξία εκ. δολ. ΗΠΑ) έτη 2001 και 2002, ανά κατηγορία προϊόντων παρατηρούμε τα εξής:

ΠΙΝΑΚΑΣ 11: Ελληνικές εισαγωγές από Ρουμανία (σε εκατ. \$)

	Ετος 2001	Ετος 2002	% έτους 2002
Ζώντα ζώα	32,21	39,36	10,14%
Προϊόντα φυτ. Βασιλείου	4,13	4,89	1,26%
Λίπη – Ελαια	2,73	0,03	0,01%
Τρόφιμα – Καπνά	2,63	2,42	0,62%
Ορυκτά	27,2	98,66	25,42%
Χημικά	11,66	9,22	2,38%
Πλαστικά	7,58	8,61	2,22%
Δέρματα	0,53	0,46	0,12%
Ξυλεία	21,69	25,04	6,45%
Προϊόντα ξύλου – χάρτου	4,64	3,67	0,95%
Κλωστοϋφαντουργικά	11,14	16,75	4,32%
Υποδήματα	1,3	2,39	0,62%
Είδη από πέτρα	5,73	5,7	1,47%
Βασικά μέταλλα	94,41	96,76	24,93%
Καλώδια-Μηχανήματα	84,52	69,2	17,83%
Μεταφορικά μέσα & μέρη	1,91	3,1	0,80%
Οπτικά – φωτογραφικά	0,28	0,24	0,06%
Άλλα	1,09	1,26	0,32%
Μη κατανεμημένα	0,37	0,31	0,08%
Σύνολο ρουμ. εξαγωγών	315,75	388,07	100%

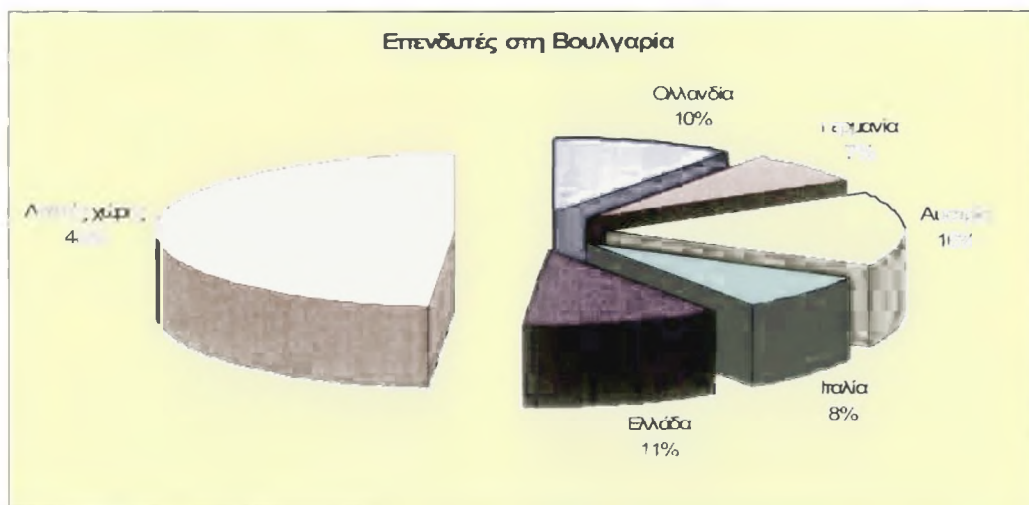
Πηγή: Δικτυακός τόπος της Ελληνικής Πρεσβείας του Βουκουρεστίου - Γραφείο Συμβούλου Ο.Ε.Υ. - Ετήσια Έκθεση για την οικονομία της Ρουμανίας και τις διμερείς οικονομικές και εμπορικές σχέσεις 2002:

URL: <http://www.acci.gr/reports/romania2002.htm# Toc43874239>.

Με βάση την μέχρι σήμερα πορεία των διμερών εμπορικών σχέσεων Ελλάδας- Ρουμανία, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι δεν έχουν αξιοποιηθεί πλήρως όλες οι δυνατότητες, γεγονός το οποίο οφείλεται στην κάμψη της αγοραστικής δύναμης του Ρουμάνικου πληθυσμού.

2.2 Η παρουσία της Ελλάδας στην Βουλγαρία⁷

Στη Βουλγαρία, η Ελλάδα είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος επενδυτής μετά την Αυστρία, που προέβη σε σημαντικές επενδύσεις στον τομέα των τηλεπικοινωνιών και της ενέργειας. Η Ελλάδα αναδείχτηκε πρώτος επενδυτής στην Βουλγαρία κατά την περίοδο 2002-2004. Κλάδοι όπως ο τραπεζικός έχουν έντονη παρουσία καταλαμβάνοντας την πρώτη θέση στη χώρα. Οι Ελληνικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στη χώρα υπολογίζονται περίπου σε 450 και απασχολούν γύρω στα 45.000 άτομα.

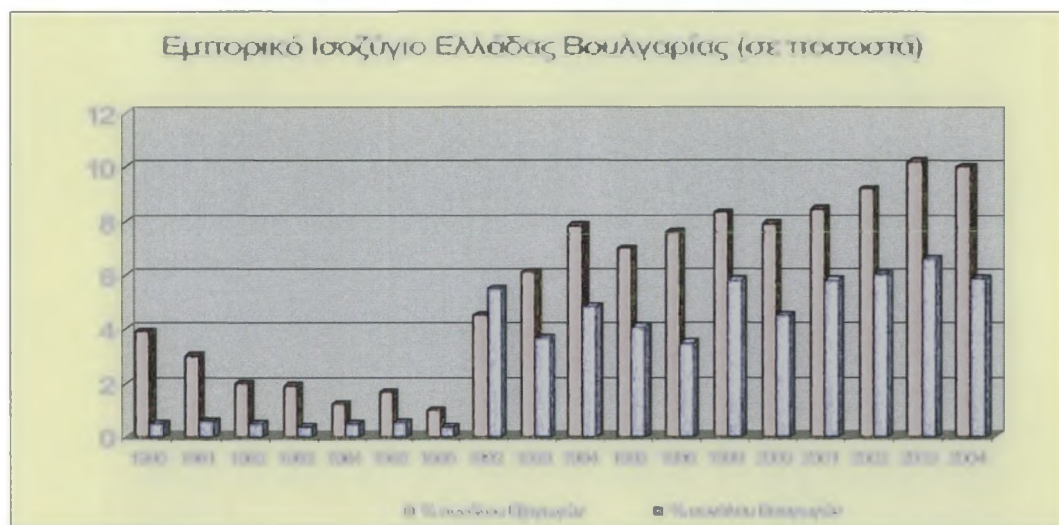
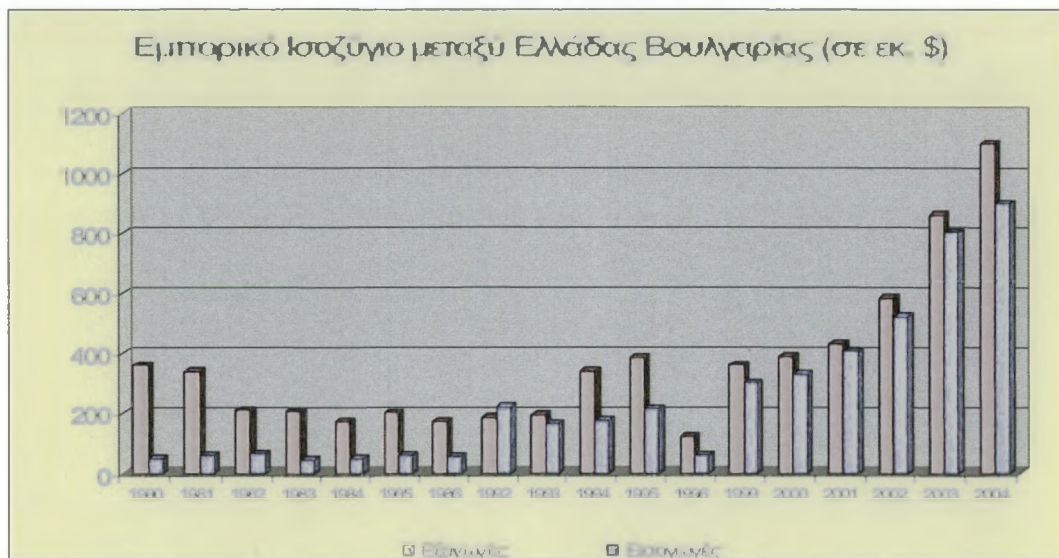
Το 1989, μεγάλος αριθμός μικρομεσαίων επιχειρήσεων κυρίως από την Βόρεια Ελλάδα, που κινούνται κυρίως στο χώρο της κλωστοϋφαντουργίας και ένδυσης, εμφανίζονται στη βουλγαρική αγορά.

Από τους μεγάλους ομίλους λίγοι κάνουν την εμφάνιση τους στην Βουλγαρία. Αξιοποιούν υπάρχουσες σχέσεις από την περίοδο Ζίβκωφ. Επενδύουν κυρίως στους τομείς της ενέργειας (δίκτυα διανομής πετρελαϊκών προϊόντων, βενζινάδικα), τροφίμων, αντιπροσωπείες αυτοκινήτων, κλπ.

⁷ Δικτυακός τόπος Χρήστου Κατσάνη, Προέδρου του Ελληνικού Επιχειρηματικού Συμβουλίου στη Βουλγαρία – Ελληνικές επιχειρήσεις στη Βουλγαρία (1990 – 2005):

URL: http://www.seeforum.org/files/SEEF2005/ppt/Christos_Katsanis.ppt#5. Προσπελάστηκε στις 2/6/2007

Οι Ελληνικές τράπεζες επίσης ήταν αρκετά διστακτικές στην αρχή. Εάν και οι περισσότερες βολιδοσκοπούν την αγορά, μόνο η μικρή (και νεοιδρυθείσα) ΧΙΟΣBANK κάνει το αποφαστικό βήμα και παίρνει άδεια λειτουργίας το 1993. (Κατ'αυτὸν τον τρόπο γίνεται η πρώτη ξένη τράπεζα που αρχίζει λειτουργία στην χώρα.)

Πηγή: ΕΣΥΕ

Την ΧΙΟΣBANK θα την ακολουθήσουν η ΙΟΝΙΚΗ (1995) και η ΕΘΝΙΚΗ (1996). Συγχρόνως η ΕΜΠΟΡΙΚΗ διευρύνει την συμμετοχή της στην BULGARIAN INVESTMENT BANK. Όμως η Ελληνική τραπεζική παρουσία παραμένει περιορισμένη. Το ίδιο συμβαίνει άλλωστε με την παρουσία τραπεζών από άλλες Ευρωπαϊκές χώρες.

Η Εθνική βολιδοσκοπεί για εξαγορά τις τράπεζες Hebros, Postbank και Expressbank. Υποβάλλει υποψηφιότητα για την Postbank, την οποία όμως τελικά με καλλίτερη προσφορά εξαγοράζει το 1998 άλλος Ελληνικός τραπεζικός όμιλος, η EFG. Πρόκειται για την πρώτη μεγάλη εξαγορά από πλευράς Ελληνικής τράπεζας στην Βουλγαρία.

Σαν αποτέλεσμα διεργασιών στην ίδια την Ελλάδα, η Ιονική απορροφάται από την Alpha, και η Χιοςbank από την Πειραιώς. Έτσι αυτόματα οι δύο μεγάλοι αυτοί όμιλοι αποκτούν παρουσία στην Βουλγαρία.

Η Εθνική εξαγοράζει το 2000 μία από τις 3 μεγαλύτερες τράπεζες στην χώρα την United Bulgarian Bank. Η Εμπορική αποκτά το σύνολο του κεφαλαίου της Bulgarian Investment Bank, που μετονομάζεται σε Commercial Bank of Greece (Bulgaria).

Σήμερα δραστηριοποιούνται 5 ελληνικές τράπεζες μέσω 363 υποκαταστημάτων όπου απασχολούν περίπου 4,000 εργαζόμενους. Ελέγχουν περίπου το 20% του συνολικού ενεργητικού τραπεζικού συστήματος. Πέρα από τις τράπεζες, τα Ελληνικά χρηματοοικονομικά ιδρύματα εκπροσωπούνται στην Βουλγαρία από εταιρίες leasing (Interlease, Piraeus Leasing, Postbank Leasing), venture capital (Global Finance, NBG Venture), χρηματιστηριακούς ενδιάμεσους, κλπ.

Άλλες σημαντικές επενδύσεις που γίνονται στη χώρα είναι η CHIPITA (1996-97), η Χαρτοποιία Θράκης (1997), η ΔΕΛΤΑ, ο Αντένα (εξαγορά της Nova Televisia το 2000), ο ΟΤΕ (εξασφάλιση αδειας κινητής τηλεφωνίας και δημιουργία της Globul το 2000 με πάνω από 2.000.000 συνδρομητές), η ΒΙΟΧΑΛΚΟ (που μέσω της STEELMET, SOFIA MED, το 2000-01, STOMANA INDUSTRY – το 2001, δημιουργεί μία εξαιρετικά μεγάλη βιομηχανική βάση), η GRECOTEL (εξαγορά του SHERATON το 2002).

Στον τομέα της συσκευασίας διακρίνεται ο όμιλος της YIOULA, που η επέκταση της ξεκινά το 1997 (με την πρώτη ιδιωτικοποίηση της χρονιάς) και τώρα ελέγχει πάνω από το 50% της παραγωγής της συσκευασίας από γιαλί στην χώρα.

Ο όμιλος των Ελληνικών Πετρελαίων, μέσω της ECO-ELDA, διευρύνει συνεχώς την παρουσία του με ένα δίκτυο που μέχρι το 2008 θα κατέχει 65 βενζινάδικα σε όλη τη χώρα.

Στον χώρο της κλωστούφαντουργίας ιδιαίτερα σημαντικοί επενδυτές έχουν αποδειχτεί επιχειρήσεις όπως η Blue Point, Kosmos Textile, Pangaea, Rollman, Venta και άλλες. Η πλειονότητα αυτών απασχολείται σε εργοστάσια στη Νότιο Βουλγαρία, στα οποία περίπου 130 εταιρείες παραγωγής ενδυμάτων, αξιοποιούν το πλεονέκτημα του φθηνού εργατικού δυναμικού και παράγουν για τους πελάτες τους από την Δυτική Ευρώπη και τις ΗΠΑ.

Μετά τον κλάδο των ενδυμάτων τη δεύτερη θέση στις ελληνικές επενδύσεις στη Βουλγαρία κατέχουν τα τρόφιμα και ποτά που παράγονται από αμιγώς ελληνικές ή ελληνοβουλγαρικές επιχειρήσεις.

Άλλα προϊόντα παραγόμενα από ελληνικών συμφερόντων εταιρείες, είναι προϊόντα αλουμινίου, χάρτου, τηλεπικοινωνιακό υλικό, προϊόντα συσκευασίας, επεξεργασμένα καπνά κ.α.

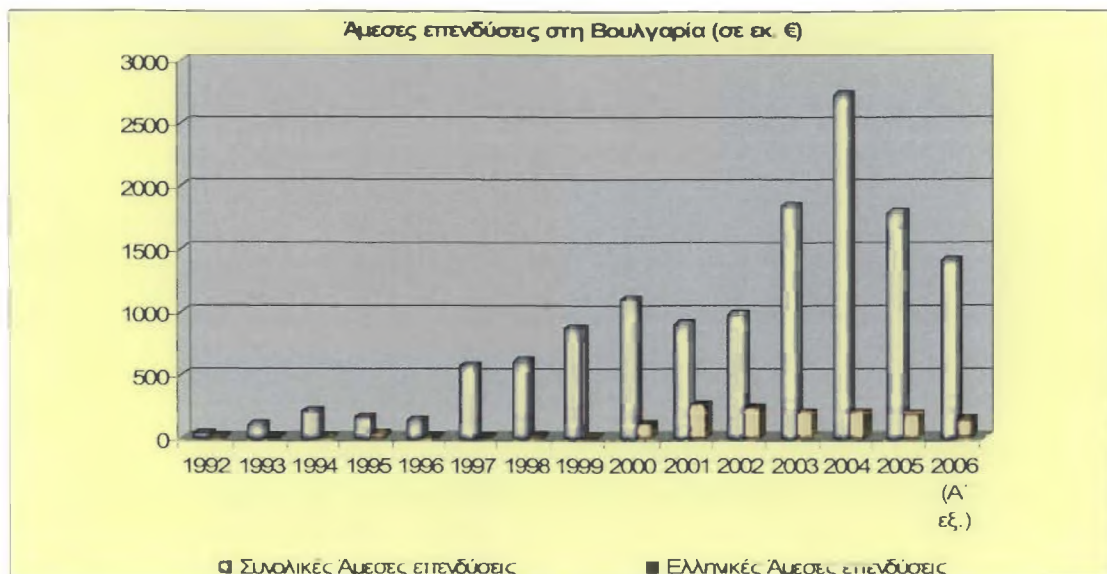
ΠΙΝΑΚΑΣ 12: Άμεσες επενδύσεις στη Βουλγαρία (σε εκ. €)⁸

Ετος	Συνολικές Άμεσες επενδύσεις	Ελληνικές Άμεσες επενδύσεις
1992	34,4	0,2
1993	102,4	5,1
1994	210,9	3
1995	162,6	29,8
1996	137,3	2,7
1997	570,2	4,6
1998	605,1	22,7
1999	866	2,3
2000	1103,3	105,8
2001	903,4	262,3
2002	980	240,1
2003	1850,5	198,9
2004	2727,5	203,5
2005	1789	181
2006 (Α' εξάμ)	1411,8	141

⁸ Δικτυακός τόπος του Δρ Δημητρίου Ζώμα – Η Βουλγαρία στην ΕΕ, το νέο πλαίσιο για τις ελληνικές εοχειρήσεις:

URL: [http://www.hepo.gr/ConDows/test/5_zomas HEPO-BULGARIA%20IN%20EU_new.pps#2](http://www.hepo.gr/ConDows/test/5_zomas_HEPO-BULGARIA%20IN%20EU_new.pps#2)

Προσπελάστηκε στις 22/5/2007

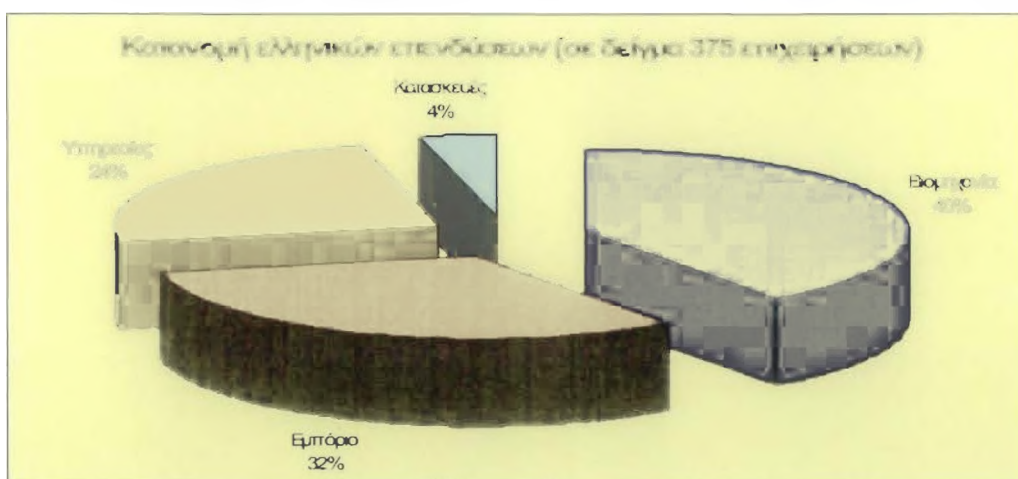

Πηγή:ΕΣΥΕ

Επίσης ελληνικές εταιρείες έχουν επενδύσεις στον τομέα των ασφαλειών και στο τομέα της υγείας. Οι επενδύσεις της εταιρίας ΒΙΟCHECK αποδείχτηκαν πρωτοπόρες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 13: Κατανομή ελληνικών επενδύσεων (σε δείγμα 375 επιχειρήσεων)⁹

	% του συνόλου
Βιομηχανία	40%
Εμπόριο	32%
Υπηρεσίες	24%
Κατασκευές	4%

Πηγή:ΕΣΥΕ

⁹ Γενική Γραμματεία ΕΣΥΕ - Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Της Ελλάδος

Στην Βουλγαρική αγορά η Ελληνική επιχειρηματική παρουσία είναι ισχυρή, μεταξύ των Ελληνικών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται είναι:

- Τράπεζες (έλεγχος του 20% του τραπεζικού συστήματος της χώρας)
- Τηλεπικοινωνίες, με την η COSMOTE,
- Χαλυβουργία, με τον όμιλο ΒΙΟΧΑΛΚΟ και τη ΧΑΛΚΟΡ,
- Υαλουργία
- Τσιμέντα με την τσιμεντοβιομηχανία ΤΙΤΑΝΑ,
- Ζυθοποιία, με την ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΙΑ
- Καύσιμα-Πετρέλαια-Ενέργεια
- Οργάνωση Τυχερών Παιχνιδιών
- Κλωστοφαντουργία –Ένδυση
- Κατασκευές, με την η ALUMIL,
- Γαλακτοκομικά – Είδη τροφίμων, με τον όμιλο ΔΕΛΤΑ, GOODY'S, με τον όμιλο ΛΟΥΛΗ και ΓΡΗΓΟΡΗΣ Μικρογεύματα
- Κτηματομεσιτικά
- Εμπόριο- Διανομές
- Οικοδομικά υλικά – Ξυλεία – Μάρμαρα
- Υπηρεσίες Υγείας – Νομικές – Σύμβουλοι Επιχειρήσεων – Τηλεόραση – Διαφήμιση
- Πληροφορική με την INTRACOM

2.2.1 Προοπτικές και πλεονεκτήματα για ξένες επενδύσεις στην Βουλγαρία¹⁰

Το χαμηλό εργατικό κόστος, ο υψηλός ρυθμός ανάπτυξης της εγχώριας αγοράς, ή βελτίωση των μακροοικονομική μεγεθών και η στρατηγική σημαντική γεωγραφική θέση, θεωρούνται στοιχεία ικανά να προσελκύσουν ξένους επενδυτές.

---

¹⁰ Επιχειρηματικός Οδηγός Βουλγαρίας (πρεσβεία Βουλγαρίας)

Πρόσθετοι παράγοντες που ευνοούν την επενδυτική δραστηριότητα στην Βουλγαρία είναι:

- Φορολογία εταιρικών κερδών 10%
- Κοινοτική χρηματοδότηση επιχειρήσεων
- Ανικανοποίητη τοπική ζήτηση από 8,5 εκατ. καταναλωτές
- Συνεχώς αυξανόμενες εξαγωγές προς τις δυτικές αγορές και προς την Ευρωπαϊκή Ένωση
- Προσβάσιμοι και αξιόλογοι φυσικοί πόροι
- Κατασκευή μεγάλων έργων (αυτοκινητοδρόμων κλπ.)
- Ισότιμη μεταχείριση ξένων και ντόπιων επενδυτών
- Εργατικό δυναμικό σχετικά χαμηλού κόστους.

Πρόσθετα δε η ένταξη ήδη της Βουλγαρίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και η ως εκ τούτου χρηματοδότηση της από το Ταμείο Συνοχής, δημιουργεί μια άλλη δυναμική για τις ξένες επιχειρήσεις και για τις Ελληνικές που δραστηριοποιούνται στην γειτονική αγορά.

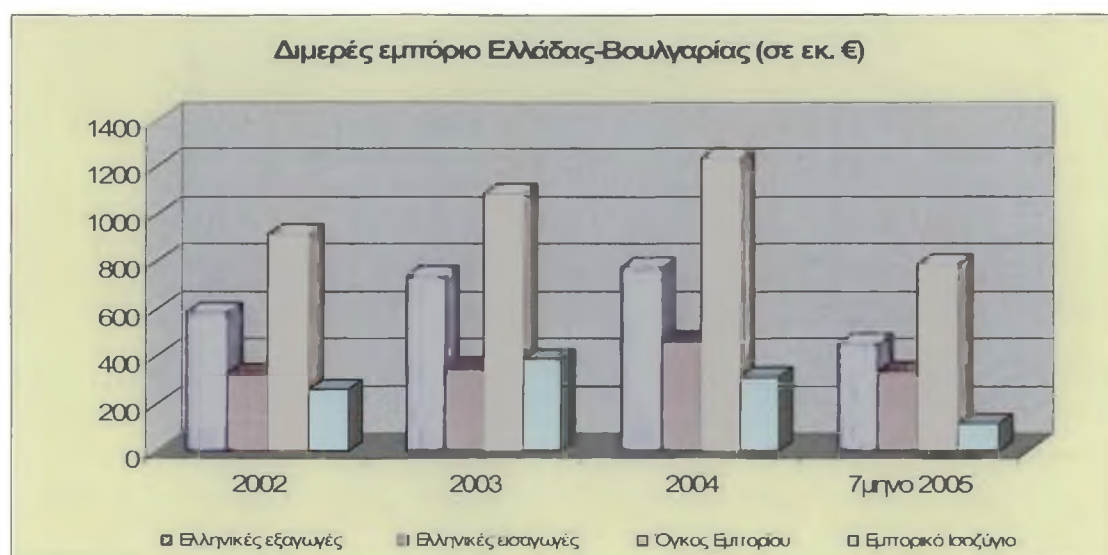
2.2.2 Εμπορικές συναλλαγές μας με την Βουλγαρία

Η Βουλγαρία έχει εξελιχθεί τα τελευταία χρόνια σε έναν από τους κύριους εμπορικούς εταίρους της Ελλάδας, με το συνολικό εμπόριο μεταξύ των δύο χωρών να ανέρχεται σε 737,7 εκατ. ECU για το 1998.

ΠΙΝΑΚΑΣ 14: Διμερές Εμπόριο μεταξύ Ελλάδας – Βουλγαρίας (σε εκ. €)¹¹

	2002	2003	2004	7μηνο 2005
Ελληνικές εξαγωγές	586,4	736,8	776,3	452,6
Ελληνικές εισαγωγές	328,9	350,9	461,8	333,8
Όγκος Εμπορίου	915,3	1087,7	1238,1	786,4
Εμπορικό Ισοζύγιο	257,5	385,9	314,5	118,8

¹¹ Γενική Γραμματεία ΕΣΥΕ - Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Της Ελλάδος

Πηγή: ΕΣΥΕ

Οι Ελληνικές εξαγωγές αφορούν κυρίως τους κλάδους των πλεκτών ενδυμάτων, των μη μεταλλικών ορυκτών, των χημικών και πλαστικών προϊόντων, οι μηχανές και συσκευές και τα κλωστοϋφαντουργικά είδη.

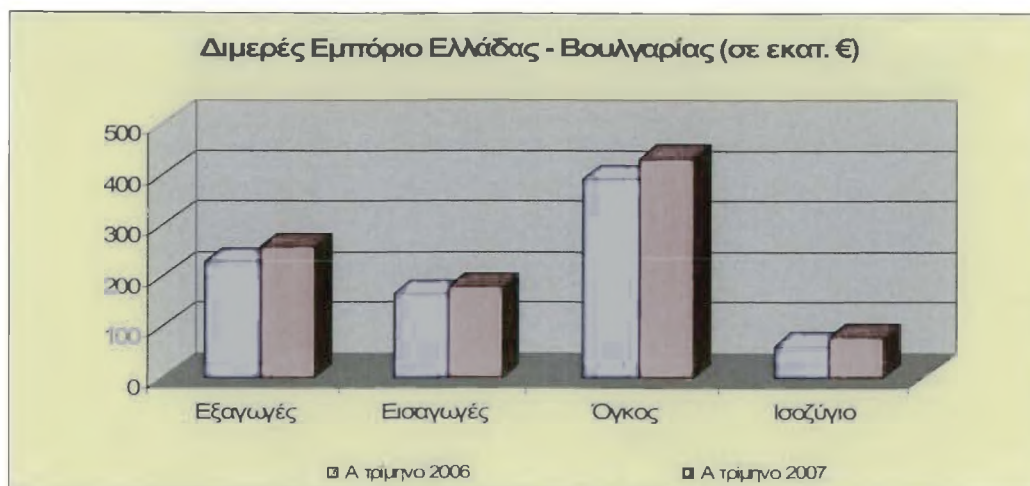
Αντίστοιχα οι Ελληνικές εισαγωγές αφορούν πρώτες ύλες και ημικατεργασμένα προϊόντα και συγκεκριμένα σίδηρο και χάλυβα, είδη ενδυμασίας, ανόργανα χημικά, ξυλεία, καπνά τρόφιμα και ποτά, βιομηχανικά λιπάσματα, μη σιδηρούχα μεταλλεύματα, ζωντανά ζώα και ηλεκτρική ενέργεια.

Από το τέλος 1988 παρατηρείται σημαντική αύξηση στις ελληνικές εξαγωγές, με αποτέλεσμα το εμπορικό ισοζύγιο να σημειώνει πλεονασματική θέση για την Ελλάδα.

Η αύξηση των ελληνικών εξαγωγών στην Βουλγαρία συνεχίζεται και μετά την είσοδο της χώρας στην ΕΕ και μάλιστα με ταχύτερους ρυθμούς από τις εισαγωγές. Στο Α' τρίμηνο του 2007 οι ελληνικές εξαγωγές ξεπέρασαν τα 255 εκατ. € καταγράφοντας αύξηση σε σχέση με το Α' τρίμηνο του 2006 κατά 12,7%. Οι εισαγωγές αυξήθηκαν με ποσοστό 6,6%, με αποτέλεσμα ο όγκος εμπορίου να ανέλθει κατά 10,2% και το πλεόνασμα των εμπορικών σχέσεων να αυξηθεί επίσης κατά 29,4%. Από τα στοιχεία αυτά επιβεβαιώνεται η πολύ καλή πορεία των ελληνικών προϊόντων στην Βουλγαρία αλλά και η διάλυση του μύθου ότι τα βουλγαρικά προϊόντα θα κατέκλυζαν την ελληνική αγορά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 15: Διμερές Εμπόριο Ελλάδας - Βουλγαρίας (σε εκατ. €)¹²

	2005	2006	% μεταβολή	Α τρίμηνο 2006	Α τρίμηνο 2007	% μεταβολή
Εξαγωγές	779	1052	+ 35	226,6	255,5	+ 12,7
Εισαγωγές	464	777	+ 67,5	165,7	176,7	+ 6,6
Όγκος	1243	1827	+ 47	392,3	432,2	+ 10,2
Ισοζύγιο	+ 315	+275	- 12,7	60,9	78,8	+ 29,4

Πηγή : ΕΣΥΕ (προσωρινά στοιχεία)

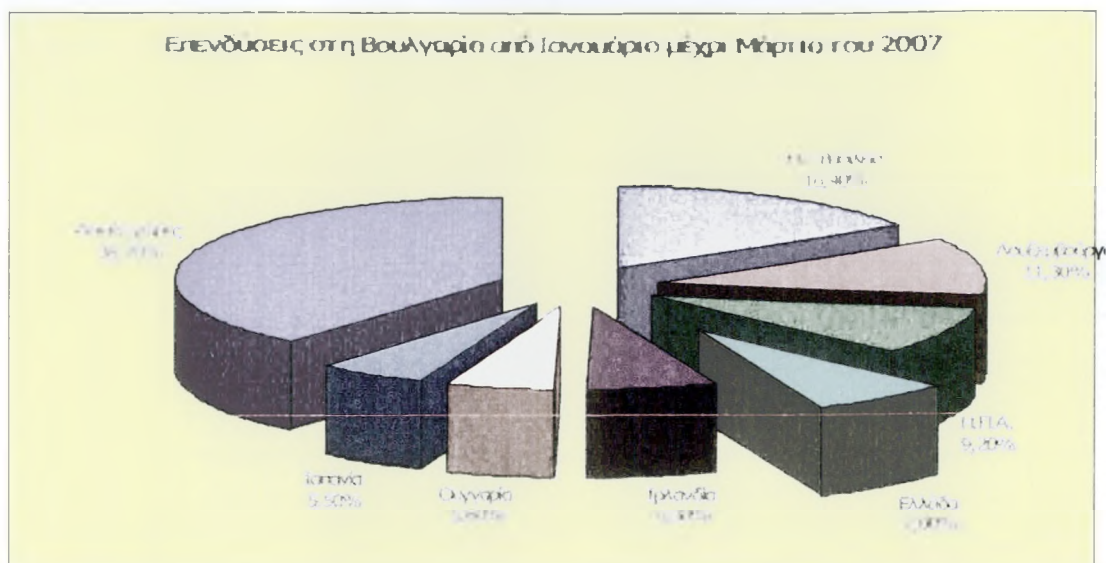
Σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία της (κεντρικής) Εθνικής Τράπεζας της Βουλγαρίας, οι άμεσες ξένες επενδύσεις που πραγματοποιήθηκαν στην χώρα στο Α' τρίμηνο του 2007 ήταν μειωμένες κατά 2,4 % περίπου σε σχέση με τις επενδύσεις του αντίστοιχου τριμήνου του 2006. Ανήλθαν συνολικά στα 770,8 εκατ. € έναντι 789,6 εκατ. € το 2006. Εξ αυτών πρώτη χώρα προέλευσης το 2007¹³ ήταν το Ηνωμένο Βασίλειο με 126,2 εκατ. € (ποσοστό 16,4% των συνολικών του πρώτου τριμήνου του 2007), το Λουξεμβούργο με 86,9 εκατ. (ποσοστό 11,3% του συνόλου), οι ΗΠΑ με 70,9 εκατ. (9,2%) και η Ελλάδα με 54,2 εκατ. (7,0% στο σύνολο του τριμήνου).

¹² Δικτυακός τόπος της Πρεσβείας της Ελλάδος στη Σόφια -

Γραφείο Οικονομικών & Εμπορικών Υποθέσεων - Ενημερωτικό δελτίο Νο. 6/2007 URL: <http://www.agora.mfa.gr/images/bulgaria/files/10236.doc> Προσπελάστηκε στις 2/8/2007.

¹³ Δικτυακός τόπος της Πρεσβείας της Ελλάδος στη Σόφια -

Γραφείο Οικονομικών & Εμπορικών Υποθέσεων - Ενημερωτικό δελτίο Νο. 6/2007 URL: <http://www.agora.mfa.gr/images/bulgaria/files/10236.doc> Προσπελάστηκε στις 2/8/2007

Πηγή:ΕΣΥΕ

Τα συμπεράσματα που προκύπτουν από τα στοιχεία της ΕΤΒ είναι ότι οι ελληνικές επενδύσεις στην Βουλγαρία το 2007 μειώθηκαν σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2006 κατά 51% (54,2 εκατ. € έναντι 110,3 εκατ. €), αλλά στην ουσία ακολούθησαν την γενική τάση που εμφάνισαν οι 8 στις 9 χώρες που βρίσκονται στην λίστα των πρώτων χωρών προέλευσης των ΑΞΕ στην Βουλγαρία. Μόνο οι επενδύσεις από την Γερμανία αυξήθηκαν το 2007 σε σχέση με το 2006. Σε κάθε περίπτωση από την λίστα των πρώτων θέσεων, η Ελλάδα πραγματοποίησε τις τρίτες μεγαλύτερες επενδύσεις μετά το Ην. Βασίλειο και τις ΗΠΑ και διατήρησε την τρίτη θέση στην γενική κατάταξη για το διάστημα 1996-α' τρίμηνο 2007, με συνολικά 1.571,3 εκατ. € επενδύσεις ή ποσοστό 9,3% των συνολικών ΑΞΕ στην Βουλγαρία. Την πρώτη θέση καταλαμβάνει η Αυστρία με 2.626,1 εκατ. € επενδύσεις (15,6%), η Ολλανδία ακολουθεί στην δεύτερη με 1.645,7 εκατ. € (9,8%) και στην τέταρτη θέση βρίσκεται το Ην. Βασίλειο με 1.334,3 εκατ. € (7,9%).

Συνεπώς η Ελλάδα ακολουθώντας το γενικό ρεύμα μείωσης των μεγάλων επενδύσεων από τους πρώτους ξένους επενδυτές στην χώρα, διατήρησε την τρίτη θέση, μικραίνοντας την διαφορά από τους δύο πρώτους και ευρισκόμενη στην τέταρτη θέση αναφορικά με τις επενδύσεις του πρώτου τριμήνου του 2007. Σημειώνεται ότι στην Βουλγαρία έχουν μειωθεί οι περιπτώσεις επενδύσεων ως απόρροια ιδιωτικοποιήσεων καθώς επίσης και σε μεγάλες

παραγωγικές μονάδες πλην εξαιρέσεων, κυρίως στον τομέα ενέργειας. Τα τελευταία χρόνια οι μεγάλες ΑΞΕ εντοπίζονται κυρίως στους τομείς των ακινήτων (27,5% του συνόλου του πρώτου τριμήνου του 2007), των χρηματοοικονομικών (24%) και των κατασκευών (13,8%), τομείς όπου παρουσιάζεται έντονο ενδιαφέρον και δραστηριότητα από χώρες όπως το Ην. Βασίλειο, η Ολλανδία, η Ιρλανδία, το Λουξεμβούργο.

2.3. Οι Ελληνικές επενδύσεις στη Σερβία και το Μαυροβούνιο

Η Ελλάδα και η Σερβία - Μαυροβούνιο διατηρούν παραδοσιακά, ιδιαίτερα καλές σχέσεις συνεργασίας και γειτονίας, οι οποίες έχουν τις βάσεις τους σε στέρεους ιστορικούς, πολιτισμικούς και φιλικούς δεσμούς. Στο οικονομικό και εμπορικό πεδίο, η Ελλάδα από το παρελθόν έχει, αξιοσημείωτη παρουσία στη Σερβία - Μαυροβούνιο, η οποία ενισχύεται συνεχώς με ταχείς ρυθμούς.

Παράλληλα η επανένταξη της Σερβίας - Μαυροβούνιου στις περιφερειακές και διεθνείς δομές, οι θεσμικές μεταρρυθμίσεις που πραγματοποίησε τα τελευταία χρόνια και η απόφασή της για σταθερή πορεία προς την Ευρωπαϊκή Ένωση, διανοίγουν ακόμη μεγαλύτερες προοπτικές για περαιτέρω ενδυνάμωση της διμερούς επιχειρηματικής και της γενικότερης οικονομικής συνεργασίας.

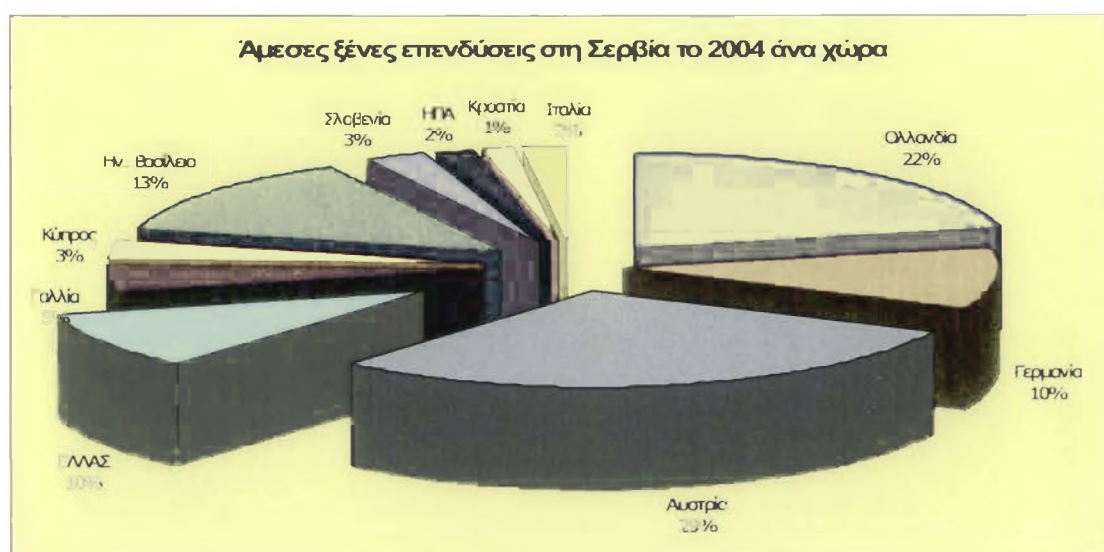
Η Ελλάδα κατατάσσεται στις πρώτες θέσεις στον πίνακα των ξένων επενδυτών με κυριώτερους τομείς τις τράπεζες, τις τηλεπικοινωνίες, τα πετρέλαια, τη ζάχαρη, τα τσιμέντα, την αγροτική βιομηχανία. Στην αγορά της Σερβίας - Μαυροβούνιου δραστηριοποιούνται 80 αμιγώς ελληνικές επιχειρήσεις και 150 μεικτές και απασχολούν περισσότερους από 19.000 εργαζομένους. Οι άμεσες ελληνικές επενδύσεις ανέρχονται σε 1 δις € και το σύνολο (άμεσων και έμμεσων) υπερβαίνει το 1,3 δις € (επί συνόλου ξένων επενδύσεων στη Σερβία - Μαυροβούνιο από το 1996 έως σήμερα 4,5 δις €). Οι ελληνικές επενδύσεις συμβάλλουν σημαντικά στον εκσυγχρονισμό της οικονομίας της Σερβίας - Μαυροβούνιου, στην αύξηση της απασχόλησης, στην ενίσχυση του επενδυτικού κλίματος καθώς και την αύξηση των φορολογικών εσόδων.

Η Ελληνική επιχειρηματική διείσδυση στην γειτονική αγορά ξεκίνησε με την είσοδο των Ελληνικών τραπεζών.

Μέχρι το 2001 εμφανής ήταν η μονομέρεια των Ελληνικών εξαγωγών, αφού τα πετρελαιοειδή κάλυπταν 81% του συνόλου των εξαγωγών προς Σερβία - Μαυροβούνιο. Το μερίδιο αυτό, συγκυριακού άλλωστε χαρακτήρα, μειώθηκε το 2002 σε 21%, το 2003 διαμορφώθηκε σε 15,9% και το 2004 σε 3,5%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 16: Άμεσες ξένες επενδύσεις στη Σερβία την περίοδο 2001 - 2004 άνα χώρα (σε εκ. €)¹⁴

A/a	Χώρα	2001	2003	2004	Σύνολο
1	Ολλανδία	0,23	598,96	101,57	700,76
2	Γερμανία	15,22	75,71	48,48	139,41
3	Αυστρία	5,50	93,75	138,85	238,10
4	ΕΛΛΑΣ	1,50	62,27	45,85	109,62
5	Γαλλία	1,13	7,86	21,59	30,58
6	Κύπρος	6,86	31,58	14,53	52,97
7	Ην. Βασίλειο	2,00	20,63	63,25	85,88
8	Σλοβενία	2,30	29,04	12,62	43,96
9	ΗΠΑ	8,74	15,07	8,37	32,18
10	Κροατία	1,41	34,45	5,81	41,66
11	Ιταλία	4,82	21,33	9,23	35,37
ΣΥΝΟΛΟ		49,70	990,63	470,16	809,72

Πηγή:ΕΣΥΕ

Οι ελληνικές επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν στη Σερβία - Μαυροβούνιο τα συνήθη, εγγενή προβλήματα που συναντώνται στις κοινωνίες και οικονομίες που βρίσκονται σε καθεστώς μετάβασης

- ❖ υπερβολική γραφειοκρατία, διοικητικές παρεμβάσεις και αδιαφανείς διαδικασίες
- ❖ υπερβολικός αριθμός και δυσκολίες στην έκδοση απαραίτητων αδειών, (πολεοδομικών, υγειονομικών, περιβάλλοντος κ.α.) ιδιαίτερα από τους φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

¹⁴ Γενική Γραμματεία ΕΣΥΕ - Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Της Ελλάδος

- ❖ περίπλοκο και ασαφές καθεστώς ακίνητης περιουσίας
- ❖ ελλειπείς υποδομές, κυρίως, οδικές και σιδηροδρομικές
- ❖ προστατευτική εμπορική πολιτική, υπερβολικοί υγειονομικοί και φυτο-υγειονομικοί έλεγχοι στα τελωνεία, με αποτέλεσμα καθυστερήσεις και αύξηση κόστους, αν και τα ελληνικά αγροτικά προϊόντα συνοδεύονται από πιστοποιητικά καταλληλότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 17: Εξαγωγές της Ελλάδας προς τη Σερβία - Μαυροβούνιο (εκατ.€)¹⁵

ΠΡΟΙΟΝ	2002		2003		2004*	
	Εκατ.€	% μερίδιο	Εκατ.€	% μερίδιο	Εκατ.€	% μερίδιο
Πετρέλαιο και προϊόντα	35,4	27,25%	28,9	21,38%	7,5	4,87%
Μη σιδηρούχα μέταλλα	14,7	11,32%	16,1	11,91%	23,4	15,18%
Πλαστικά σε πρωτογενή μορφή	11,4	8,78%	15,9	11,76%	13,4	8,70%
Φρούτα/λαχανικά	12,6	9,70%	13,8	10,21%	15,1	9,80%
Λοιπά προϊόντα μετάλλου	9,1	7,01%	12,6	9,32%	27,9	18,11%
Βιομηχανικές μηχανές για γενική χρήση	4,4	3,39%	7,2	5,33%	9,9	6,42%
Προϊόντα βαφικής και βυρσοδεψίας	5,8	4,46%	7	5,18%	10,1	6,55%
Σίδηρος χάλυβας	3,4	2,62%	6,7	4,96%	7	4,54%
Νήματα, υφάσματα	5,9	4,54%	5,9	4,36%	6,3	4,09%
Καπνός και προϊόντα	7,3	5,62%	5,8	4,29%	5,2	3,37%
Μηχανήματα ηλεκτροπαραγωγής	2,8	2,16%	3,3	2,44%	10,6	6,88%
Χαρτί, χαρτόνι	2,8	2,16%	3,1	2,29%	10	6,49%
Τηλεπικοινωνιακό υλικό	6,8	5,23%	3,6	2,66%	2	1,30%
Προϊόντα μη σιδηρούχων μετάλλων	7,5	5,77%	5,3	3,92%	5,7	3,70%
Σύνολο	129,9	100%	135,2	100%	154,1	100%

Πηγή:ΕΣΥΕ

Η αύξηση των σερβικών εξαγωγών το 2004 οφείλεται κυρίως στη θεαματική αύξηση των εξαγωγών ζάχαρης, οι οποίες πραγματοποιούνται κυρίως μέσω της Ελληνικής Βιομηχανίας Ζάχαρης, η οποία έχει αγοράσει δύο από τα οκτώ εργοστάσια ζάχαρης στη Σερβία.

Από τα ανωτέρω στοιχεία είναι προφανές ότι προϊόντος του χρόνου διευρύνεται το φάσμα των εξαγόμενων ελληνικών προϊόντων προς τη Σερβία - Μαυροβούνιο. Πρόκειται για μία θετική τάση η οποία φανερώνει εξαγωγική ευρωστία και αποτελεί προϋπόθεση για μακροχρόνια και ισχυρή παρουσία των ελληνικών προϊόντων στη εγχώρια αγορά.

¹⁵ Γενική Γραμματεία ΕΣΥΕ - Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Της Ελλάδος

ΠΙΝΑΚΑΣ 18: Εισαγωγές της Ελλάδας από τη Σερβία - Μαυροβούνιο (εκατ.€)¹⁶

ΠΡΟΙΟΝ	2002		2003		2004*	
	Εκατ.€	% μερίδιο	Εκατ.€	% μερίδιο	Εκατ.€	% μερίδιο
Μη σιδηρούχα μέταλλα	14	19,36%	9,5	18,48%	3,7	3,46%
Ζάχαρη, μέλι και προϊόντα	10,1	13,97%	7	13,62%	52	48,60%
Φελλός και ξυλεία	5,3	7,33%	5,6	10,89%	6,5	6,07%
Πλαστικά σε πρωτογενή μορφή	6,9	9,54%	5,3	10,31%	11,8	11,03%
Χαρτί, χαρτόνι	3,1	4,29%	4,3	8,37%	5,9	5,51%
Δημητριακά και προϊόντα	1,5	2,07%	3,7	7,20%	2	1,87%
Ενδύματα	3,1	4,29%	3	5,84%	3	2,80%
Μηχανήματα ηλεκτροπαραγωγής	0,8	1,11%	2,3	4,47%	0,8	0,75%
Φρούτα, λαχανικά	2,3	3,18%	2,3	4,47%	2,8	2,62%
Σίδηρος χάλυβας	0,7	0,97%	2	3,89%	8,3	7,76%
Λοιπά προϊόντα μετάλλου	0,6	0,83%	0,7	1,36%	2,1	1,96%
Είδη από φελλό και ξύλο	1,3	1,80%	1,3	2,53%	2,9	2,71%
Προϊόντα από καουτσούκ	19,6	27,11%	1,4	2,72%	1,7	1,59%
Νήματα, υφάσματα	1,5	2,07%	1,9	3,70%	2,1	1,96%
Προϊόντα μη σιδηρούχων μετάλλων	1,5	2,07%	1,1	2,14%	1,4	1,31%
Σύνολο	72,3	100%	51,4	100%	107	100%

Πηγή: ΕΣΥΕ

ΠΙΝΑΚΑΣ 19: Οι σημαντικότερες ελληνικές επενδύσεις στη Σερβία – Μαυροβούνιο¹⁷

Όνομα εταιρίας στη Σερβία/Μαυροβούνιο	Όνομα εταιρίας στην Ελλάδα	Αρχική Επένδυση	Συμπληρωματικές επενδύσεις
TELEKOM SERBIA	Ο.Τ.Ε.	330 εκατ. ευρώ	
YUBANKA	ALPHA BANK	152 εκατ. ευρώ	
JUGOPETROL KOTOR	ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ	105 εκατ. ευρώ	
EKO YU A.D.	ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ	10 εκατ. ευρώ	26,5 εκατ. Ευρώ
FABRIKA CEMENTA KOSJERIC	TITAN CEMENT COMPANY	35,4 εκατ. \$	23,7 εκατ. \$
IBP BEOGRAD AD	COCA COLA 3E	41 εκατ. Ευρώ	58 εκατ. Ευρώ
VLASNISKA ROSA	COCA COLA 3E	21,5 εκατ. Ευρώ	
SECERANA CRVENKA	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΖΑΧΑΡΗΣ	3,2 εκατ. Ευρώ	7,8 εκατ. Ευρώ
SECERANA ZABALJ	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΖΑΧΑΡΗΣ	1,1 εκατ. ευρώ	7,9 εκατ. ευρώ
DELYUG A.D.	ΔΕΛΤΑ Α.Ε.	32 εκατ. ευρώ	
SUPER VERO DOO	VEROPOULOS BROS S.A.	8 εκατ. Ευρώ	16,5 εκατ. ευρώ
ALPHA BANK	ALPHA BANK	5 εκατ. \$	
NATIONAL BANK OF GREECE	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	6 εκατ. Ευρώ	16 εκατ. Ευρώ
YUGOLOT D.O.O.	INTRALOT S.A.	3,5 εκ. \$	
MAMADAS BROS	EUROSOLES	5 εκατ. Ευρώ	
ALUMIL-YU DOO	ALUMIL MYLONAS	2 εκατ. \$	
ROUKIS ELEMENT	ELLINOSERVIKI	1 εκατ. Ευρώ	
POSTA BANKA	EFG EUROBANK Ergasias	30 εκατ. Ευρώ	
PLEXIGLAS PROMET	PLEXIGLAS PROMET	1 εκατ. \$	
ATLAS BANKA	ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	21 εκατ. ευρώ	
ΣΥΝΟΛΟ		766,8 εκατ. ευρώ + 46,9 εκατ. \$	132,7 εκατ. ευρώ + 23,7 εκατ. \$

¹⁶ Γενική Γραμματεία ΕΣΥΕ - Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Της Ελλάδος¹⁷ Δικτυακός τόπος της Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βελιγράδι – Σερβία και Μαυροβούνιο -

Γραφείο Οικονομικών & Εμπορικών Υποθέσεων URL:

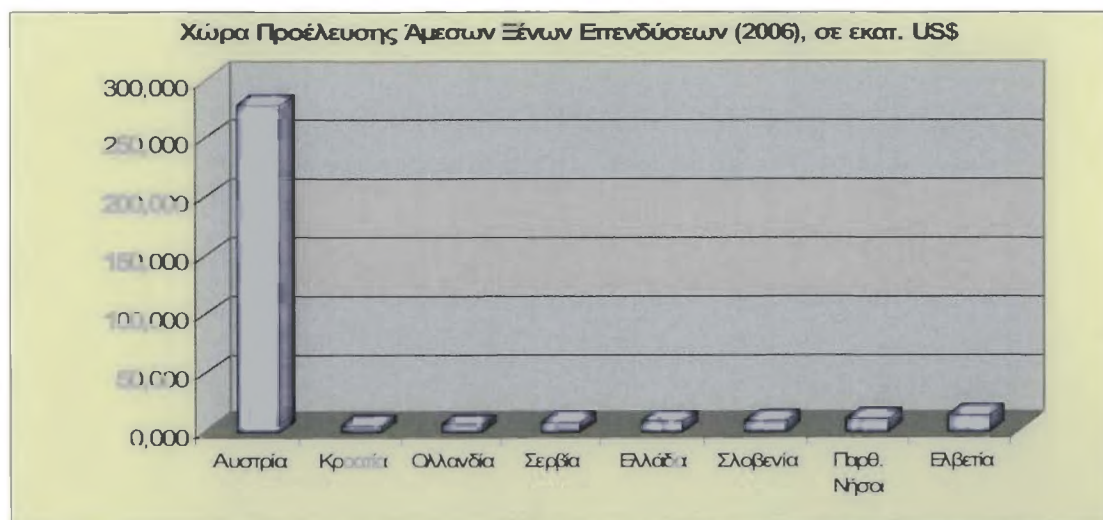
<http://www.agora.mfa.gr/modules.php?name=legalframe&uid=serbia&lang=gr&file=view&id=140&from=home> Προσπελάστηκε στις 2/8/2007

2.4. Οι Ελληνικές επενδύσεις στην πΓΔΜ

Σήμερα στην αγορά της ανεξάρτητης κρατικής οντότητας των Σκοπίων, οι Ελληνικές επιχειρήσεις έχουν επενδύσει στους πλέον κρίσιμους τομείς της Οικονομίας. Σύμφωνα με στοιχεία του γραφείου του Ακολουθού Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων στα Σκόπια, οι Ελληνικές επενδύσεις, σύμφωνα με το επενδεδυμένο κεφάλαιο, ανέρχονται σε 950 εκατ. €. Οι Ελληνικές επιχειρήσεις απασχολούν 20.000 εργαζόμενους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 20: Χώρα Προέλευσης Άμεσων Ξένων Επενδύσεων το 2006 (σε εκατ. \$)¹⁸

1	Αυστρία	278,056
2	Κροατία	4,223
3	Ολλανδία	4,902
4	Σερβία	7,536
5	Ελλάδα	7,900
6	Σλοβενία	8,405
7	Παρθ. Νήσοι	10,659
8	Ελβετία	13,053
ΣΥΝΟΛΟ		334,734

Πηγή:ΕΣΥΕ

Οι ελληνικές επενδύσεις στην χώρα αυξάνονται με ραγδαίο ρυθμό τα δύο τελευταία χρόνια, καθώς οι Έλληνες επιχειρηματίες αντιλαμβάνονται την

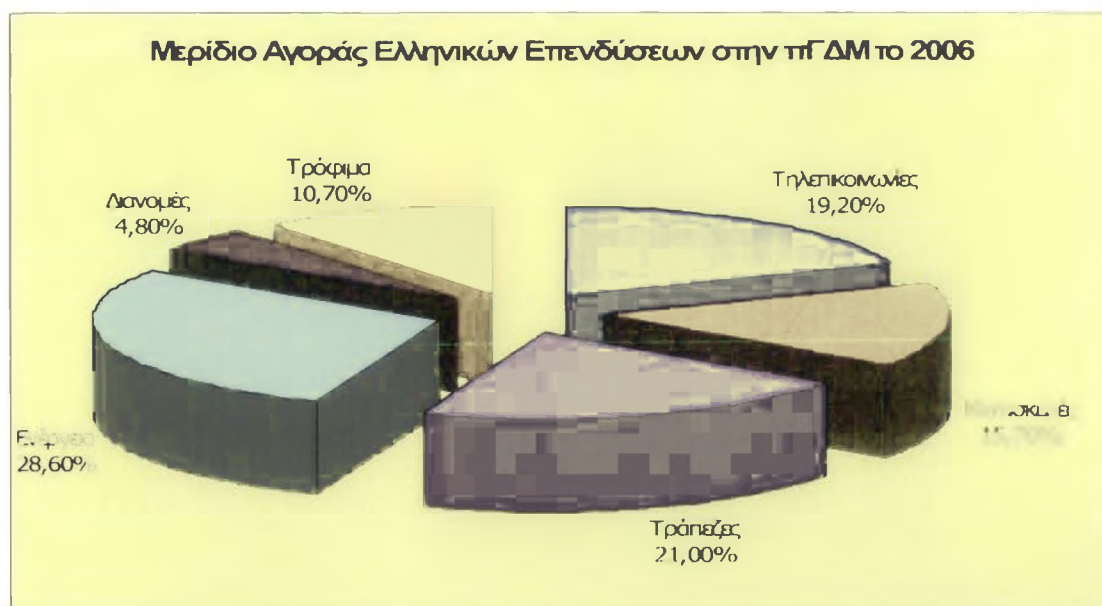
¹⁸ Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων – Παρουσίαση για την Οικονομία της πΓΔΜ και τις διμερείς Οικονομικές και Εμπορικές σχέσεις της με την Ελλάδα.(Πρεσβεία πΓΔΜ)

επέκταση τους στην αγορά των Σκοπίων ως «πλατφόρμα» για την δραστηριοποίηση τους στην ευρύτερη περιοχή, εν όψει της ανασυγκρότησης της Βαλκανικής.

Οι Ελληνικές επενδύσεις αφορούν κυρίως, τους ακόλουθους τομείς: τρόφιμα, αναψυκτικά, αλλαντικά, παγωτά, μπίρα, έτοιμο ένδυμα και αξεσουάρ (παραγωγή φασόν), βιομηχανία τσιμέντου, καπνοβιομηχανία, ορυχεία, μάρμαρα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 21: Μεριδίο Αγοράς Ελληνικών Επενδύσεων στην πΓΔΜ το 2006¹⁹

	% του συνόλου
Τηλεπικοινωνίες	19,20%
Κατασκευές	15,70%
Τράπεζες	21,00%
Ενέργεια	28,60%
Διανομές	4,80%
Τρόφιμα	10,70%

Πηγή: Πρεσβεία πΓΔΜ

¹⁹ Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων – Παρουσίαση για την Οικονομία της πΓΔΜ και τις διμερείς Οικονομικές και Εμπορικές σχέσεις της με την Ελλάδα

2.4.1. Οι σημαντικότερες Ελληνικές επιχειρήσεις στην πΓΔΜ

Οι Ελληνικές εταιρείες με έντονη παρουσία στην γειτονική αγορά είναι:

ΠΙΝΑΚΑΣ 22: Οι σημαντικότερες ελληνικές επενδύσεις στην πΓΔΜ²⁰

Εταιρεία σε πΓΔΜ	Εταιρεία σε Ελλάδα	Επένδυση (σε €)	Δραστηριότητα
OKTA -SKOPJE AD	ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ	200.000.000	Διυλιστήριο
STOPANSKA BANKA	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	178.000.000	Τράπεζα
COSMOFON	ΟΤΕ	135.000.000	Τηλεπικοινωνίες
USJE CEMENTARNICA	ΤΣΙΜΕΝΤΑ ΤΙΤΑΝ	75.000.000	Τσιμέντο
PIVARA	ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΖΥΘΟΠΟΙΑ	60.000.000	Τρόφιμα / Ποτά
MERMEREN KOMBINAT	ΜΑΡΜΑΡΑ ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ	50.000.000	Μάρμαρο
VERO-VEROPOULOS	ΒΕΡΟΠΟΥΛΟΣ	40.000.000	Supermarket
ALPHA BANK	ALPHA BANK	25.000.000	Τράπεζα
ZITOLUKS	ELBISKO-ΦΙΛΙΠΠΟΥ	15.000.000	Τρόφιμα
NIKAS SKOP DOO	ΝΙΚΑΣ	7.000.000	Τρόφιμα
RODON HAPPENING	ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΓΚΙΝΗΣ	6.000.000	Ενδύματα
STRUMICA TABAK	L. TOBACCO MICHAELIDIS	4.600.000	Καπνά
PASCALIN	PASCALIN	3.969.000	Παραγωγή Καφέ
DS STEEL	DS STEEL	3.500.000	Χαλυβουργία
LARIN MRAMOR AD	ΜΑΡΜΑΡΑ ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ	3.000.000	Μάρμαρο
KRI-KRI	KRI-KRI	2.930.000	Γαλακτομικά
NESTLE ICE SKOPJE	DELTA - DAIRY HELLAS	2.000.000	Γαλακτομικά
ELLASKOM	HELLASCOM	2.000.000	Τηλεπικοινωνίες
DOJLAN STEEL	ΣΙΔΕΝΟΡ	2.000.000	Χαλυβουργία
DS FOOD	DS STEEL	1.700.000	Χαλυβουργία
ELENA-M	Κ. ΧΑΤΖΗΩΑΝΝΙΔΗΣ	1.400.000	Κλωστοϋφαντουργία
KUZMAN&DAMIAN	Π. ΑΡΓΥΡΙΑΔΗΣ	1.300.000	Ιατρικό Κέντρο
ALUMIL SYSTEMS	ALUMIL HELLAS	1.000.000	Αλουμίνιο
IRON FROZEN	ΧΡΗΣΤΟΣ ΙΡΟΥΚΗΣ	1.000.000	Τρόφιμα
VIMER LTD	FACON-GARMENTS	800.000	Κλωστοϋφαντουργία
HELENA MOTORS	HELENA MOTORS	750.000	Αυτοκίνητα
EUROCONSULTANTS	EUROCONSULTANTS	750.000	Σύμβουλοι
MAKKAR-BALFINKO	MIROSLAV VRANESEVIK	707.000	Αυτοκίνητα
AMVROSIA	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΑΛΕΠΤΣΗΣ	700.000	Εμπόριο
AGROEFODIA	ΖΗΣΗΣ ΧΑΛΑΤΣΗΣ	700.000	Αγροτικά Προϊόντα
INTRACOM	INTRACOM HELLAS	660.000	Τηλεπικοινωνίες
PETZETAKIS PLASTIKA	PETZETAKIS PLASTIKA	600.000	Πλαστικά
KENTAVROS	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΑΛΕΠΤΣΗΣ	500.000	Ζωοτροφές
GERMANOS TELECOM	GERMANOS	500.000	Τηλεπικοινωνίες
MICRON	Ε. ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ	370.000	Ηλεκτρικές Συσκευές
KIRKIS FARM	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΑΛΕΠΤΣΗΣ	350.000	Αγροτικά Προϊόντα
INTERSNACK	INTERSNACK	280.000	Τρόφιμα
NETFON	COSMOTELCO	160.000	Τηλεπικοινωνίες
ALPHA COPY NOKIA	NOKIA HELLAS	157.000	Τηλεπικοινωνίες
IRAKLIS	Χ. ΘΑΝΑΣΙΔΗΣ	120.000	Είδη Γραφείου, Είδη Υγιεινής
TOYOTA AUTO CENTAR	TOYOTA HELLAS	102.000	Αυτοκίνητα

²⁰ Στοιχεία Στατιστικής Υπηρεσίας της πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας στοιχεία πρεσβείας.

Ιδιαίτερης σημασίας από άποψη επενδυμένου κεφαλαίου είναι οι ακόλουθες ελληνικές επενδύσεις:

1. Η εξαγορά της εταιρείας τσιμέντων USJE από την κοινοπραξία της TITAN με την Ελβετική HOLDERBANK
2. Η εξαγορά της Strumnica Tabak Mihailides A. Tobacco
3. Η συμφωνία εκμετάλλευσης των ορυχείων της εταιρεία Zletovo-Sas από την Mytilineos Holdings
4. Η εξαγορά της PIVARA SKOPJE από την BALKANBEW Holding με συμμετοχή της Athenian Brewery Hellenic Bottling Co
5. Η σύσταση κοινοπραξίας ανάμεσα στην σκοπιανή εταιρεία κεραμοποιίας IGM TIPO και της ελληνικής INTERAMERICAN, όπου το ύψος της ξένης συμμετοχής ανήλθε στα 20 εκατ. Γερμ. Μάρκα
6. Η εξαγορά του διυλιστηρίου της OKTA από την εταιρεία Ελληνικά Πετρέλαια και η κατασκευή του πετρελαιοαγωγού Θεσσαλονίκη-Σκόπια
7. Η εξαγορά του 65% της STOPANSKA BANKZ μεγαλύτερης τράπεζας της πΓΔΜ με 92 καταστήματα από την Εθνική Τράπεζα
8. Η εξαγορά πλειοψηφικού πακέτου της τάξης του 65% της ιδιωτικής τράπεζας των Σκοπίων KREDITNA BANKA SKOPJE, τετάρτης μεγαλύτερης τράπεζας της χώρας από την Alpha Bank

2.4.2. Οι εμπορικές σχέσεις μεταξύ Ελλάδας και πΓΔΜ

Η δυναμική που καταγράφεται τα τελευταία χρόνια στις Ελληνικές εξαγωγές προσδιορίζει σημαντικά τον όγκο εμπορίου μεταξύ των δύο χωρών, καθιστώντας την Ελλάδα ως τον τρίτο σημαντικότερο εταίρο της πΓΔΜ.

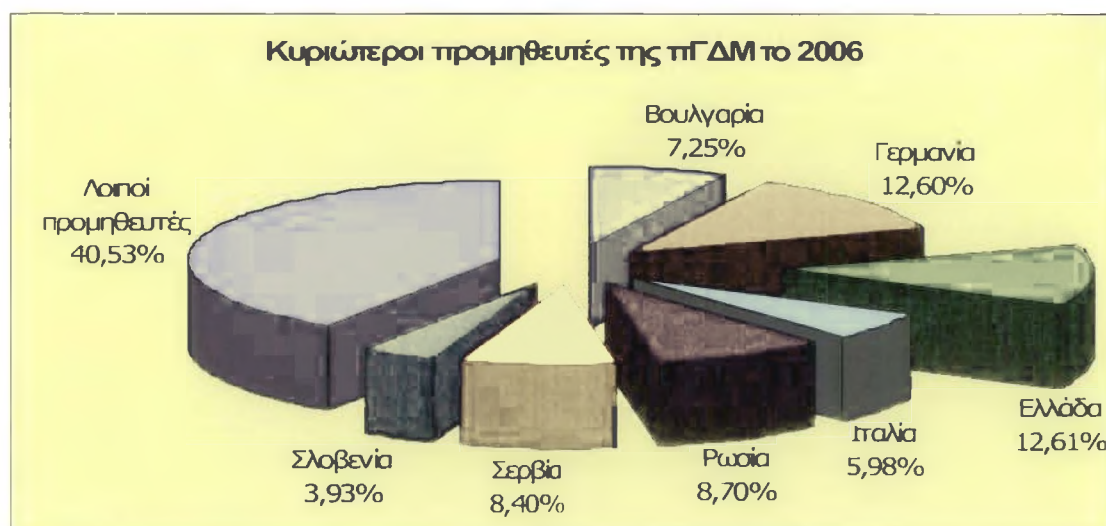
Το διμερές εμπόριο Ελλάδας-πΓΔΜ μετά την λήξη του εμπάργκο το 1955 κινείται με αυξητικούς ρυθμούς, ενώ το καλό κλίμα στις σχέσεις των δύο χωρών ενισχύεται από τα υψηλά επίπεδα που σημειώνει ο όγκος εμπορίου.

Οι κυριότερες εξαγωγές των Ελληνικών προϊόντων είναι: Πετρέλαιο και τα υποπροϊόντα του, τα υφαντικά νήματα και υφάσματα, τα φρούτα και λαχανικά,

τα είδη ενδυμασίας και αξεσουάρ, ο καπνός και τα τσιγάρα, τα είδη από μέταλλο, τα ακατέργαστα λίπη και έλαια φυσικής προέλευσης και οι κτηνοτροφές.

ΠΙΝΑΚΑΣ 23: Κυριώτεροι προμηθευτές της πΓΔΜ το 2006²¹

Χώρα	% επί του συνόλου
Βουλγαρία	7,25%
Γερμανία	12,60%
Ελλάδα	12,61%
Ιταλία	5,98%
Ρωσία	8,70%
Σερβία	8,40%
Σλοβενία	3,93%
Λοιποί προμηθευτές	40,53%

Πηγή: Στ. Υπ. πΓΔΜ

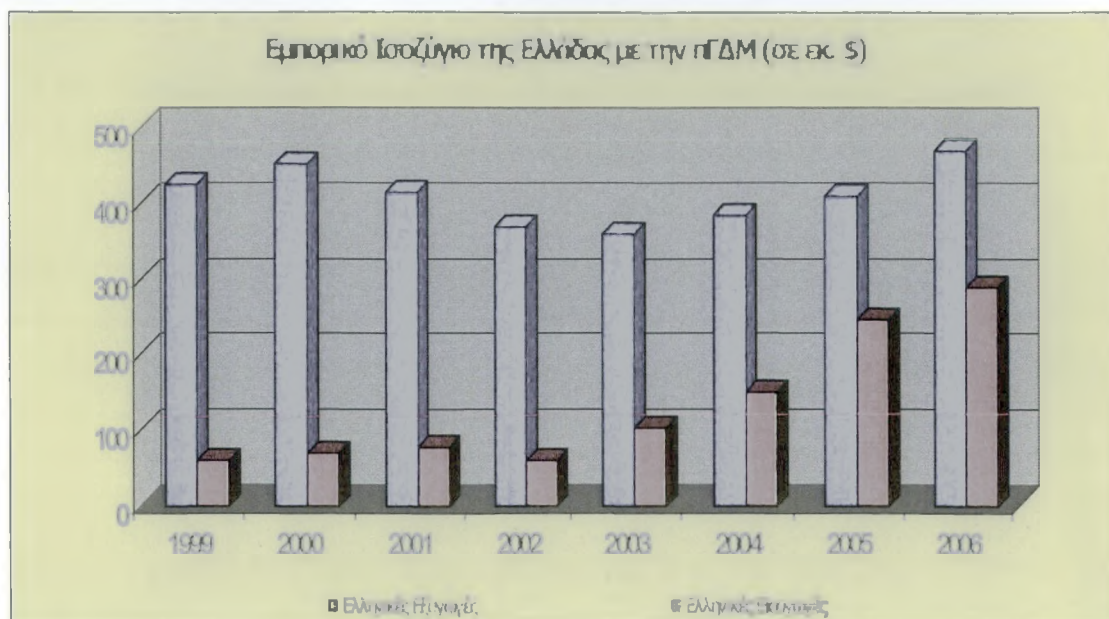
Η εξέλιξη αυτή αντανακλά την δυνατότητα των Ελληνικών επιχειρήσεων να αποκτήσουν σημαντική θέση στην αγορά, επωφελοόμενες της προνομιακής θέσης της χώρας και της ήδη δηλωμένης διάθεσης της πΓΔΜ να ενθαρρύνει περαιτέρω την οικονομική παρουσία της Ελλάδας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 24: Εμπορικό Ισοζύγιο της Ελλάδας με την πΓΔΜ (σε εκ. \$)²²

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Ελληνικές Εξαγωγές	423,7	451,4	413,5	367,2	357,2	382,1	407,9	469,6
Ελληνικές Εισαγωγές	59,2	68,2	77,6	60,2	103	150,4	245,9	288,8

²¹ Στοιχεία Στατιστικής Υπηρεσίας της πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας (πΓΔΜ)

²² Γενική Γραμματεία ΕΣΥΕ - Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Της Ελλάδος

Πηγή: ΕΣΥΕ

2.4.3. Προοπτικές και πλεονεκτήματα ανάπτυξης των οικονομικοεμπορικών σχέσεων μεταξύ Ελλάδας και ΗΓΔΜ²³

Οι προοπτικές ανάπτυξης των οικονομικών και εμπορικών σχέσεων μεταξύ των δύο χωρών κρίνονται ως ιδιαίτερα θετικές λόγω του ότι:

- Η εγχώρια παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών είναι ανεπαρκής και χαμηλής ποιότητας
- Οι θεσμοί και ο μηχανισμός του οικονομικού συστήματος της αγοράς είναι υπό διαμόρφωση και ευνοεί συγκριτικά τις ελληνικές επιχειρήσεις
- Οι Έλληνες εξαγωγείς αντιμετωπίζουν μικρότερο ανταγωνισμό από Δυτικοευρωπαϊκές εταιρείες, ενώ οι εγχώριες εισαγωγικές εταιρείες δεν μπορούν να διαθέτουν μεγάλες ποσότητες στην αγορά, ούτε να διατηρούν μεγάλα αποθέματα, με συνέπεια να στρέφονται στους Έλληνες παραγωγούς ή αντιπροσώπους λόγω εγγύτητας.
- Το μεγαλύτερο μέρος των καταναλωτών γνωρίζει τα Ελληνικά προϊόντα και τα προτιμά.

²³ Επιχειρηματικός Οδηγός η ΓΔΜ (πρεσβεία η ΓΔΜ)

2.5. Η Ελληνική επιχειρηματική παρουσία στην Αλβανία

Η ελληνική επενδυτική παρουσία στην Αλβανία αριθμεί 220-250 επιχειρήσεις επενδεδυμένου κεφαλαίου ύψους άνω των 500 \$ εκ. Οι ελληνικές επενδύσεις κατατάσσουν την χώρα στη δεύτερη θέση από μέγεθος επενδυσμένου κεφαλαίου με πρώτη την Ιταλία με 670 \$ εκ. Οι σημαντικότερες ελληνικές επενδύσεις απαντώνται στους ακόλουθους τομείς: τραπεζών, εργοληψίας και κατασκευών, καπνού, καυσίμων, κλωστοϋφαντουργίας, τροφίμων, ειδών ένδυσης και υπόδησης.

Στο παρελθόν το Ελληνικό κράτος παρείχε κίνητρα για την υλοποίηση επενδύσεων στην Αλβανία βάσει του Νόμου 2601/98 (αντικατέστησε τους Ν.1892/90 και Ν.2008/92). Έχουν επιχορηγηθεί 85 επιχειρηματικά σχέδια με το συνολικό ποσό των GDR 2,24 δισ., βάσει του Ν.2008/92, με αποτέλεσμα την δημιουργία άνω των 8.000 νέων θέσεων εργασίας στην Αλβανία. Οι ελληνικές εταιρείες εδρεύουν κυρίως στα Tirana και στην Korce. Ιδιωτικές παραγωγικές επενδύσεις στους τομείς της γεωργίας και της μεταποίησης δύνανται να ενισχυθούν στο πλαίσιο του Ελληνικού Σχεδίου Οικονομικής Ανασυγκρότησης των Βαλκανίων (ΕΣΟΑΒ). Για την στήριξη των επιχειρήσεων (άρθρ. 6 του νόμου) πρόκειται να διατεθεί το 20% των συνολικών κεφαλαίων (48,89 € εκ.) και θα εφαρμοστούν οι διατάξεις του Νόμου 2601/1998 περί Ενίσχυσης Ιδιωτικών Επενδύσεων.²⁴

Η κυβέρνηση του πρωθυπουργού Μπερίσα, αντιλαμβανόμενη την ανάγκη προσέλκυσης επενδυτών, προσφάτως υιοθέτησε σειρά επενδυτικών κινήτρων όπως η μείωση των εργοδοτικών εισφορών σε 20%, η μείωση του φόρου εταιρικών κερδών σε 20%, η μείωση της τιμής του βιομηχανικού ρεύματος

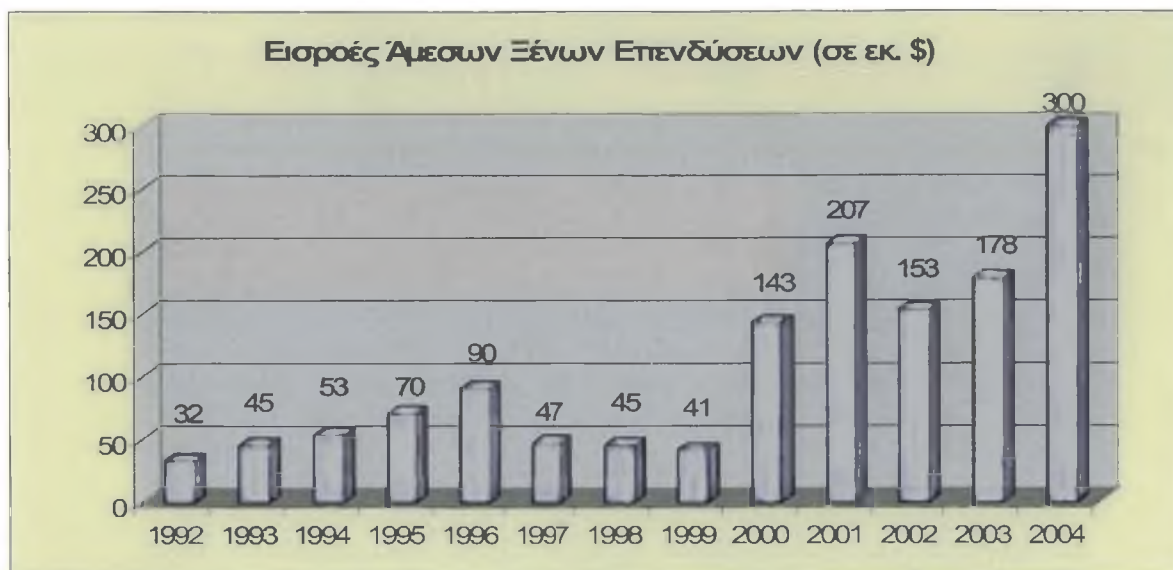
---

²⁴ Πρεσβεία της Ελλάδος στα Tίρανα – Αλβανία - Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων

κατά 33% (μέσος όρος), καθώς και ορισμένες ευνοϊκές διατάξεις για την καταβολή του ΦΠΑ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 25: Εισροές Άμεσων Ξένων Επενδύσεων (σε εκ. \$)²⁵

Έτος	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Κατ' έτος	32	45	53	70	90	47	45	41	143	207	153	178	300

Πηγή: ΕΣΥΕ

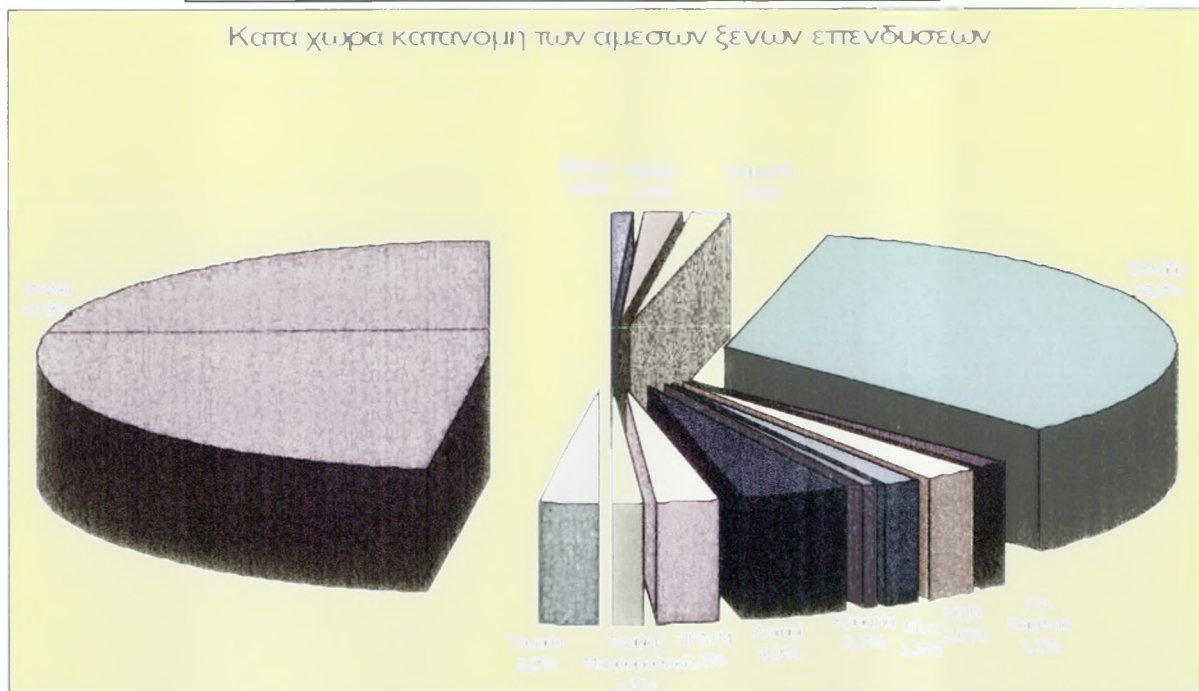
Σχετικά με την εμπορική δραστηριότητα, όπως σημειώνεται η παραγωγική βάση της χώρας είναι ακόμα υπό ανάπτυξη. Η σταδιακή μείωση των δασμών ωστόσο καθιστά περισσότερο ανταγωνιστικά τα εισαγόμενα προϊόντα από Ελλάδα και Ιταλία, που είναι οι κύριοι εμπορικοί εταίροι της Αλβανίας. Στους προς ανάπτυξη τομείς, αναφέρεται ότι στη χώρα δεν υπάρχουν πολυκαταστήματα, και υπεραγορές δυτικών προδιαγραφών, όπως επίσης απουσιάζουν και οι γνωστές αλυσίδες μαζικής εστίασης. Παράλληλα, η αγορά παρουσιάζει μία δυναμική η οποία οφείλεται μεταξύ άλλων και στα μεταναστευτικά εμβάσματα από αλβανούς οικονομικούς μετανάστες. Ανάγκες υπάρχουν σε όλους τους τομείς και σε όλα τα προϊόντα. Είναι σύνηθες πάντως το φαινόμενο αλβανοί μετανάστες στην Ελλάδα να επαναπατρίζονται και να δραστηριοποιούνται στην αντιπροσώπευση προϊόντων της εταιρείας που

²⁵ Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος.

εργάζονταν στην Ελλάδα ή να ιδρύουν παραγωγική επένδυση με Έλληνα συνεταιίρο.²⁶

ΠΙΝΑΚΑΣ 26: Κατά χώρα κατανομή των άμεσων ξένων επενδύσεων (σε εκ. \$)²⁷

Χώρα	% επί συνόλου	Επενδεδυμένο κεφάλαιο
Ιταλία	47,9	672,5
Ελλάδα	34,2	480,2
ΠΓΔτΜ	2,2	30,9
Τουρκία	2	28,1
ΗΠΑ	2	28,1
Γερμανία	1,3	18,3
Γαλλία	1,3	18,3
Κίνα	1,3	18,3
Ην. Βασίλειο	1,1	15,4
Σερβία/Μαυροβούνιο	1,1	15,4
Βέλγιο	0,9	12,6
Κροατία	0,7	9,8
Λοιποί	4	56,1

Πηγή: ΑΝΙΗ

²⁶ Δικτυακός τόπος του περιοδικού ΕΠΙΛΟΓΗ – άρθρο: Από το Ελντοράντο των Βαλκανίων στην προς... οργάνωση αγορά της ΝΑ Ευρώπης

Προσπελάστηκε στις 20/2/2007

²⁷ Αλβανικός Οργανισμός Προσέλκυσης Ξένων Επενδύσεων (ΑΝΙΗ)

Βασικός λόγος δραστηριοποίησης των Ελλήνων επιχειρηματιών στην Αλβανία είναι η κάλυψη ελλείψεων σε αγαθά και υπηρεσίες στην εγχώρια αγορά.

Από τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην Αλβανία μόνο το 25% κάνει εξαγωγές και εκμεταλλεύεται τις φοροαπαλλαγές, εξάγοντας προϊόντα στην Ελλάδα και την Ευρώπη.

Για λόγους σύγκρισης αναφέρεται ότι, ενώ στην Αλβανία το 2003 οι άμεσες ξένες επενδύσεις ανήλθαν σε 178 εκατ \$, την ίδια χρονιά οι άμεσες ξένες επενδύσεις ήταν 1,3 δις \$ στη Σερβία/Μαυροβούνιο, 1,4 δις στη Βουλγαρία, 1,2 δις στη Κροατία και Ρουμανία και 259 εκατ. \$ στη Βοσνία/Ερζεγοβίνη. Η Αλβανία ξεπέρασε μόνο τη Μολδαβία και τη ΠΓΔΜ.

Οι επενδυτικές συνθήκες βελτιώθηκαν κατά την τελευταία διετία. Προσκόματα που παραμένουν είναι οι ελλειπείς υποδομές, οι καθυστερήσεις στην κατοχύρωση ιδιοκτησίας, η δυσκινησία και διαβλητότητα του συστήματος απονομής δικαιοσύνης. Η θέσπιση νέου νομικού πλαισίου πρόκειται να δώσει ώθηση στην επιχειρηματική δραστηριότητα. Ιδιαίτερη συμβολή στην προσέλκυση ξένων επενδυτών – καθώς επίσης και την διευκόλυνση διαδικασιών πραγμάτωσης της επένδυσης, την παροχή υπηρεσιών στους επενδυτές και την υποβολή προτάσεων για βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος στην χώρα – φιλοδοξεί να έχει ο συσταθείς το 2002 Αλβανικός Οργανισμός Προσέλκυσης Ξένων Επενδύσεων (Albanian Investment Promotion Agency). Άλλοι αλβανικοί φορείς αρμόδιοι για την υποστήριξη ξένων επενδύσεων είναι ο Αλβανικός Οργανισμός Ασφαλίσεων (Albanian Guarantee Agency) και η Συμβουλευτική Επιχειρηματική Επιτροπή (Business Advisory Council).

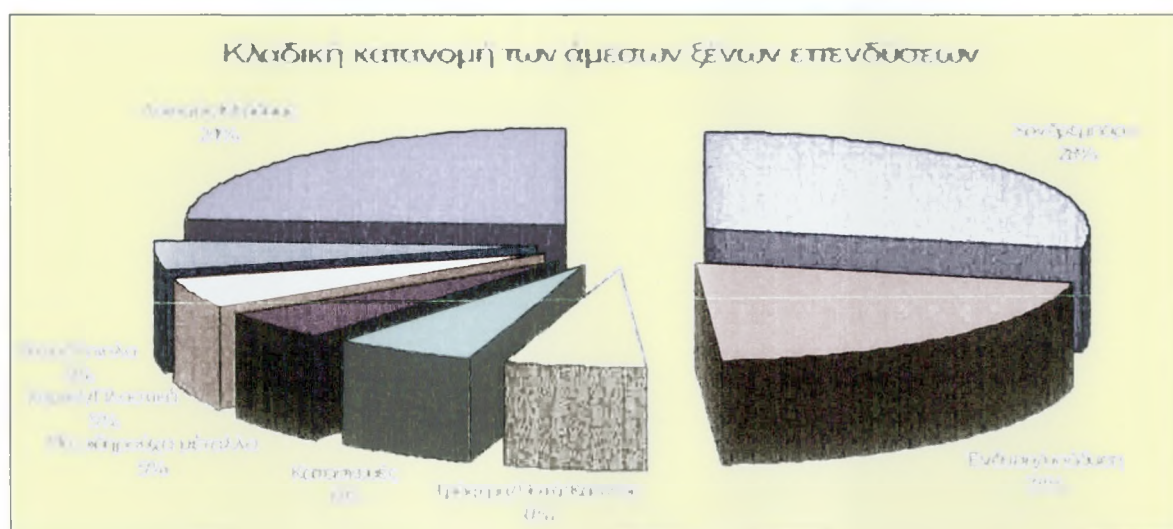
Όπως αναφέρθηκε, στην Αλβανία δραστηριοποιούνται 200-220 ελληνικές και ελληνικών συμφερόντων επιχειρήσεις στους εξής, κυρίως, τομείς: τηλεπικοινωνίες, εμπορία πετρελαιοειδών, τραπεζικά ιδρύματα, κατασκευές, τρόφιμα, κλωστοϋφαντουργία και είδη ένδυσης-υπόδησης. Από αυτές ξεχωρίζουν κυρίως:

- ❖ Η παρουσία των 4 τραπεζών: Εθνική, Εμπορική, Alpha Bank και Tirana Bank (Πειραιώς)

- ❖ Οι εταιρείες τηλεπικοινωνιών : Albanian Mobile Communications (Cosmote), VODAFON ALBANIA (VODAFON/PANAFON)
- ❖ Οι πετρελαϊκές εταιρείες Global AE (ΕΛ.ΠΕ), Mamidakis Oil, ΔΙΕΚΑΤ ΑΤΕ
- ❖ Οι καπνοβιομηχανίες Μιχαηλίδης ΑΕ και Kavex Tobacco Industry
- ❖ Η εταιρεία πληροφορικής Quest Albania

ΠΙΝΑΚΑΣ 27: Κλαδική κατανομή των άμεσων ξένων επενδύσεων²⁸

Κλάδος	% επί του συνόλου
Χονδρεμπόριο	28%
Ένδυση/υπόδυση	21%
Τρόφιμα/Ποτά/Καπνός	6%
Κατασκευές	6%
Μη σιδηρούχα μέταλλα	5%
Χημικά/Πλαστικά	5%
Ξύλο/Έπιπλα	5%
Λοιπούς Κλάδους	24%

Πηγή: ANIH

Το εν γένει επενδυτικό περιβάλλον βελτιώνεται ως προς δύο καίριους τομείς. Αφενός η πρόοδος στην τήρηση της δημόσιας τάξης εγγυάται σε μεγαλύτερο βαθμό την ατομική ασφάλεια, αφετέρου η δρομολόγηση σημαντικών επενδύσεων στις οδικές υποδομές διευκολύνει την κυκλοφορία εμπορευμάτων. Τομείς που έλκουν την προσοχή ξένων επενδυτών είναι η βιομηχανία

²⁸ Αλβανικός Οργανισμός Προσέλκυσης Ξένων Επενδύσεων (ANIH)

πετρελαίου και φυσικού αερίου, η εξόρυξη, οι τηλεπικοινωνίες, η ενέργεια και η υδροδότηση. Σε μακροπρόθεσμη προοπτική τομείς όπως ο αγροτικός, ο τουριστικός, οι μεταφορές, η υγεία και εκείνος της διαχείρισης λυμάτων προσδοκείται ότι θα ελκύσουν αντίστοιχο ενδιαφέρον.

2. 5.1. Προοπτικές και πλεονεκτήματα για ξένες επενδύσεις στην Αλβανία ²⁹

Τα βασικότερα προβλήματα που αναφέρονται από τους επενδυτές είναι η κυβερνητική διαφθορά, ιδιαίτερα όσον αφορά στις διαδικασίες προσφορών και χορήγησης αδειών, καθώς και η αβεβαιότητα που επικρατεί αναφορικά με τις κυβερνητικές ενέργειες.

Πρόσθετα ζητήματα που επηρεάζουν το επενδυτικό κλίμα είναι το χαμηλό επίπεδο υποδομών, μεταφορών και ενέργειας που αυξάνουν το κόστος παραγωγής και διανομής, οι καθυστερήσεις όσον αφορά στην καταχώρηση της ιδιωτικής περιουσίας και υψηλοί φόροι σε σχέση με το επίπεδο των υπηρεσιών που παρέχονται από το κράτος.

Ένα ακόμη σημαντικό εμπόδιο που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις είναι και ο αθέμιτος ανταγωνισμός από την ανεπίσημη οικονομία.

Μεταξύ των κλάδων που χαρακτηρίζονται ως ελκυστικοί για την πραγματοποίηση ξένων επενδύσεων, περιλαμβάνεται η εξόρυξη πετρελαίου και ορυκτών, η γεωργία, ο τουρισμός, οι μεταφορές και ο τομέας ύδρευσης.

Το επενδυτικό κλίμα της χώρας χρειάζεται βελτιώσεις κυρίως στους τομείς:

- Στην αντιμετώπιση του προβλήματος της διαφθοράς, η οποία είναι εμφανής σε ολόκληρο το δημόσιο τομέα
- Στην αποκατάσταση της ασφάλειας με στόχο να διασφαλίζεται η περιουσία των ξένων επενδυτών
- Στην διεξαγωγή των ιδιωτικοποιήσεων με διαφανή και ασφαλή τρόπο

---

²⁹ Επιχειρηματικός Οδηγός Αλβανίας(πρεσβεία Αλβανίας)

- Στην αντιμετώπιση της παραοικονομίας, προκειμένου να ενισχυθούν τα έσοδα από φόρους και να περιοριστεί ο αθέμιτος ανταγωνισμός

Μεταξύ των πλεονεκτημάτων που προσφέρει η χώρα για την διενέργεια επενδύσεων περιλαμβάνονται οι άφθονοι φυσικοί πόροι (πετρέλαιο, αέριο, κάρβουνο, σίδηρος χαλκός και χρώμιο).

Ιδιαίτερα δε ότι τα κόστη εργασίας είναι χαμηλά, ένα ακόμη πλεονέκτημα αποτελεί το υψηλό ποσοστό πληθυσμού νεαρής ηλικίας. Ευκαιρίες προκύπτουν επίσης από τις διαδικασίες ιδιωτικοποιήσεων σε στρατηγικούς τομείς της οικονομίας.

2.5.2. Εξωτερικό εμπόριο Ελλάδας- Αλβανίας

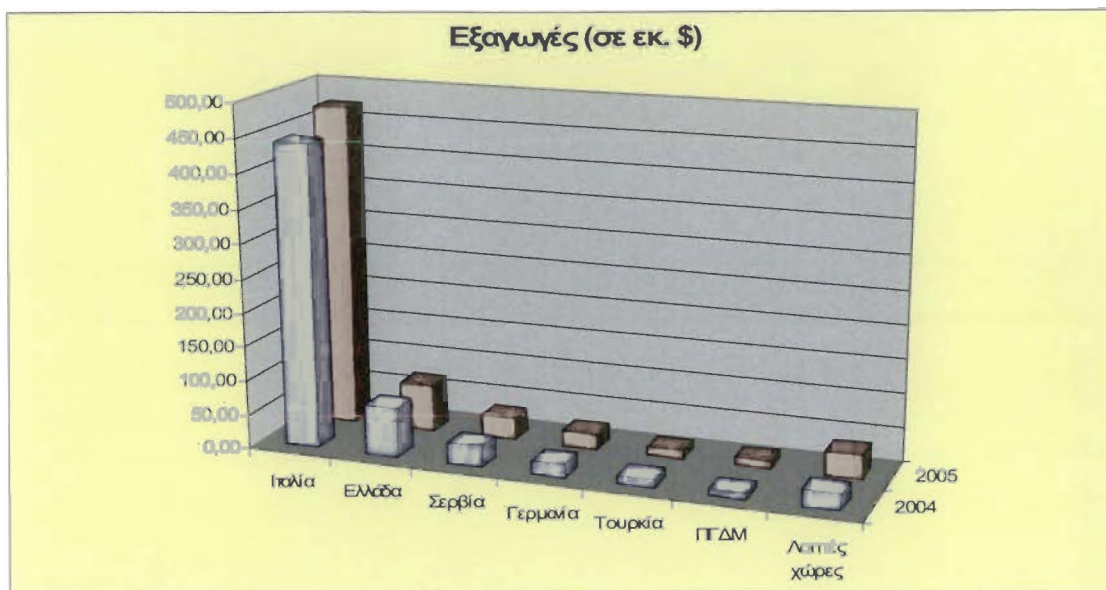
Τα τελευταία χρόνια, όπως φαίνεται στους παρακάτω πίνακες, το εμπόριο μεταξύ Ελλάδας-Αλβανίας παρουσίασε συνεχή άνοδο. Το διμερές εμπορικό ισοζύγιο είναι πλεονασματικό για την Ελλάδα με αυξητικές τάσεις.

Παρ' όλη την όποια αύξηση όμως, είναι γεγονός ότι οι σχέσεις των δύο χωρών δεν ανταποκρίνονται στις δυνατότητες που υπάρχουν. Η Ελλάδα και η Αλβανία είναι γειτονικές χώρες, γεγονός που διευκολύνει την κυκλοφορία αγαθών, υπηρεσιών και κεφαλαίου.

ΠΙΝΑΚΑΣ 28: Εξαγωγές³⁰

	2004		2005	
	Εκατ.\$	%	Εκατ.\$	%
Ιταλία	442,00	73,00	471,70	72,40
Ελλάδα	72,50	12,00	68,20	10,50
Σερβία/Μαυροβούνιο	30,20	5,00	32,30	5,00
Γερμανία	18,70	3,10	21,70	3,30
Τουρκία	11,40	1,90	11,20	1,70
ΠΓΔΜ	7,70	1,30	10,20	1,60
Λοιπές χώρες	21,92	3,70	35,06	5,50

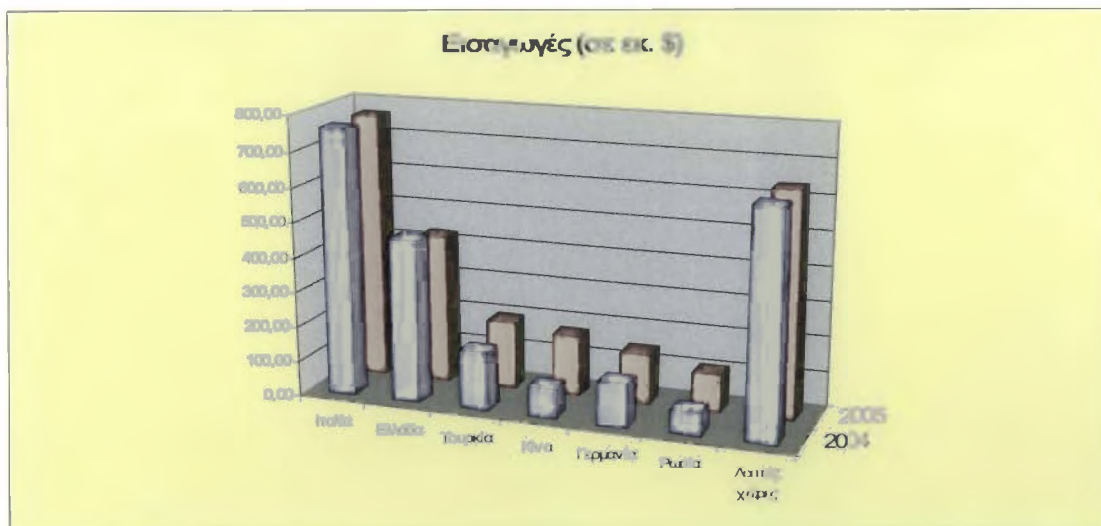
³⁰ Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Αλβανίας (INSTAT)

Πηγή:INSTAT

ΠΙΝΑΚΑΣ 29: Εισαγωγές³¹

	2004		2005	
	Εκατ.\$	%	Εκατ.\$	%
Ιταλία	760,70	33,10	759,60	29,30
Ελλάδα	462,50	20,10	426,20	16,40
Τουρκία	164,60	7,20	194,20	7,50
Κίνα	82,80	3,60	171,20	6,60
Γερμανία	120,60	5,30	140,90	5,40
Ρωσία	63,80	2,80	104,60	4,00
Λοιπές χώρες	635,72	27,90	635,72	30,80

Πηγή:ISTAT

³¹ Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Αλβανίας (INSTAT)

Τα ελληνικά προϊόντα έχουν ένα συγκριτικό πλεονέκτημα, διότι μπορούν να προσφερθούν σε ανταγωνιστικές τιμές, λόγω της γεωγραφικής εγγύτητας και του χαμηλού μεταφορικού κόστους ενώ η σταδιακή μείωση των δασμών καθιστά περισσότερο ανταγωνιστικά τα προϊόντα που εισάγονται από την Ελλάδα.

Οι κυριότερες κατηγορίες προϊόντων που εξάγονται στην Αλβανία είναι γεωργικά (δημητριακά, φρούτα και λαχανικά, χυμοί, γαλακτοκομικά και καπνός), καύσιμα, ορυκτά, μέταλλα (σίδηρος και χάλυβας), ηλεκτρικά μηχανήματα, κατασκευαστικά υλικά, πλαστικά. Η Ελλάδα εισάγει κυρίως ξυλεία, σιδηρομεταλλεύματα, ενδύματα, υποδήματα και καπνό.

Ο σαφής ευρωπαϊκός προσανατολισμός της Ελλάδας και η σταδιακή εναρμόνιση της προς την ευρωπαϊκή νομοθεσία, διευκολύνει περισσότερο την προσέλκυση νέων επενδύσεων στην Αλβανία. Το χαμηλό εργατικό κόστος, η γειννίαση με την χώρα μας, η ευρεία χρήση της ελληνικής γλώσσας, ο υδάτινος πλούτος, οι ακαλλιέργητες εκτάσεις αλλά και η έλλειψη ορισμένων προϊόντων και υπηρεσιών καθιστά την Αλβανία ελκυστική για ανάπτυξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων με δυνητική αγορά τα νοτιοδυτικά Βαλκάνια.

Οι Ελληνικές εταιρείες με έντονη παρουσία στην γειτονική αγορά είναι:

ΠΙΝΑΚΑΣ 30: Οι σημαντικότερες ελληνικές επενδύσεις στην Αλβανία³²

Εταιρεία σε Αλβανία	Δραστηριότητα
ACS ALBANIA SH.A	Υπηρεσίες
AVIN ALBANIA SH.A.	Υπηρεσίες
DIEKAT NDERTIM DHE CONSTRUCTION SHA	Κατασκευαστική
EUROPEAN DEVELOPMENT AND EDUCATIONAL ASSOCIATION	Υπηρεσίες
FREENING SHA	Ορυκτά
KAVEX ELBASAN TOBACCO COMPANY S.A.	Καπνός
REKAL SH.P.K.	Χημικά-Πλαστικά
TERRA KORCA LTD	Μηχανήματα

Βέβαια, η σταθεροποίηση του διοικητικού, νομοθετικού και επενδυτικού πλαισίου θα ενθαρρύνει το ενδιαφέρον των ελληνικών επιχειρήσεων να αντιμετωπίζουν την Αλβανία ως χώρα με πρόσφορο επενδυτικό έδαφος. Για να

---

³² Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Αλβανίας (INSTAT)

συμβεί αυτό, χρειάζεται να συνεχίσει η χώρα σας τις προσπάθειές της σε διαρθρωτικές αλλαγές που θα την οδηγήσουν σταδιακά να συγκλίνει με τις αρχές και τους κανόνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ορισμένα προβλήματα που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι ελληνικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην Αλβανία. Η χαμηλή ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, οι ανεπαρκείς οικονομικές και διαρθρωτικές υποδομές (ενέργεια, τηλεπικοινωνίες, οδικό δίκτυο, μεταφορές), το ασταθές θεσμικό πλαίσιο (κυρίως σε θέματα φορολογίας και τελωνείων) και η έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού συνιστούν τα κυριότερα προβλήματα που παρεμποδίζουν την επιχειρηματική δραστηριότητα.

2.6. Η Ελληνική επενδυτική παρουσία στην Τουρκία

Οι Ελληνοτουρκικές επιχειρηματικές επαφές αναπτύχθηκαν σημαντικά μετά την αποδοχή της Τουρκικής υποψηφιότητας για ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Παρά το γεγονός ότι δεν υπάρχει επίσημη καταγραφή των Ελληνικών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Τουρκία, έχουν ωστόσο εξαγγελθεί διάφορα επενδυτικά σχέδια, τα οποία αναμένεται να ενισχύσουν σημαντικά τις διμερείς επιχειρηματικές σχέσεις.

Μέχρι τα τέλη του 1977 οι Ελληνικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνταν στην Τουρκία ανέρχονταν σε 37, ενώ συγκεντρώνονταν κυρίως στον τομέα των υπηρεσιών³³.

Η Τουρκία, παρ' όλο το ενδιαφέρον που συγκεντρώνει ως αγορά, δεν καταφέρνει να προσελκύει σημαντικά ποσά ξένων κεφαλαίων για άμεσες επενδύσεις.

Η ετήσια ροή ξένων άμεσων επενδύσεων δεν υπερβαίνει συνήθως το \$1 δις ετησίως. Αυτό ίσχυσε καθ' όλη την δεκαετία του '90. Το 2001 αποτέλεσε μάλλον -έτος – εξαίρεση καθώς τα \$3,3 δις. ξένων κεφαλαίων που απορρόφησε οφείλονταν κυρίως στην αγορά άδειας κινητής τηλεφωνίας από την Ιταλική TIM. Το 2002 τα ξένα κεφάλαια ανήλθαν σε \$1 δις., ενώ έως τον Ιούνιο 2003 ανέρχονταν μόλις σε \$150 εκ.

Οι κυριώτερες χώρες προέλευσης ξένων κεφαλαίων για άμεσες επενδύσεις στην Τουρκία είναι η Ολλανδία με \$2,24 δις. ή ποσοστό 27,53% επί του συνόλου, η Γερμανία με \$1,11 δις. ή ποσοστό 13,69% και το Ηνωμένο Βασίλειο με \$713 εκ. ή ποσοστό 8,75%. Τα στοιχεία αυτά αφορούν σωρευτικά τα τελευταία έτη τα ξένα κεφάλαια στην Τουρκία.

Σε ποσοστό 85,89% οι ξένες άμεσες επενδύσεις προέρχονται από τις χώρες του ΟΟΣΑ. Πιο συγκεκριμένα, οι χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης αντιπροσωπεύουν το 66,72% των συνολικών επενδύσεων στην Τουρκία και οι λοιπές χώρες ΟΟΣΑ το 19,18%. Ακολουθούν οι χώρες της Κεντρικής Αμερικής με 3,26%, λόγω προφανώς του πολύ ευνοϊκού φορολογικού καθεστώτος που

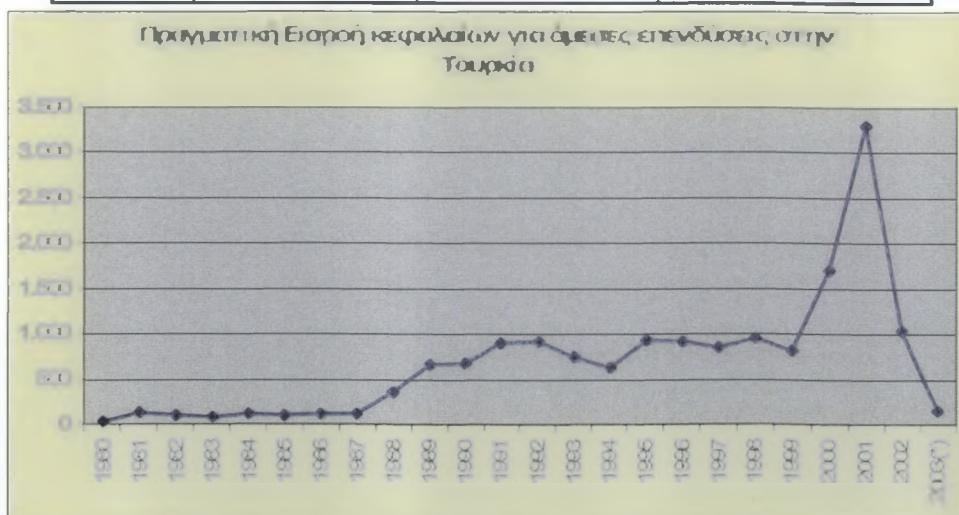
---

³³ Επιχειρηματικός Οδηγός Τουρκίας(Πρεσβεία Τουρκίας)

προσφέρουν κάποια κρατίδια της περιοχής. Έπονται οι ισλαμικές χώρες με 2,64% και οι χώρες της Ανατολικής Ευρώπης με 0,68%.

ΠΙΝΑΚΑΣ 31: Οι Ξένες Άμεσες Επενδύσεις στην Τουρκία ανά έτος³⁴

Έτος	Κεφάλαιο Εγκριθεισών αιτήσεων εκ. \$	Αριθμός εταιριών (σωρευτικά)+C36	Πραγματική Εισροή κεφαλαίων εκ. \$
1980	97	78	35
1981	338	109	141
1982	167	147	103
1983	103	166	87
1984	271	235	113
1985	234	408	99
1986	364	619	125
1987	655	836	115
1988	821	1.172	354
1989	1.512	1.525	663
1990	1.861	1.856	684
1991	1.967	2.123	907
1992	1.820	2.330	911
1993	2.063	2.554	746
1994	1.478	2.830	636
1995	2.938	3.161	934
1996	3.836	3.582	914
1997	1.678	4.068	852
1998	1.646	4.533	953
1999	1.700	4.950	813
2000	3.477	5.328	1.707
2001	2.725	5.841	3.288
2002	2.243	6.280	1.042
2003(*)	1.208	6.511	150
Σύνολο	35.202		16.372

Πηγή: ΕΣΥΕ

³⁴ Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος.

ΠΙΝΑΚΑΣ 32: Οι Ξένες Άμεσες Επενδύσεις στην Τουρκία ανά χώρα προέλευσης³⁵

ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΑΝΑ ΧΩΡΑ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ					
	Αριθμός εταιρειών	Ύψος ξένου κεφαλαίου \$εκ.	% επί συνόλου	Συνολικό κεφάλαιο εταιρειών \$εκ.	% ξένου κεφ. επί συνολ. κεφ.
1 Ολλανδία	449	2.243.598.180	27,53%	5.467.373.329	41,04%
2 Γερμανία	1.084	1.115.561.380	13,69%	1.333.657.525	83,65%
3 Η.Β.	413	712.994.541	8,75%	1.225.590.725	58,18%
4 ΗΠΑ	393	631.250.249	7,74%	1.184.226.650	53,30%
5 Ελβετία	234	580.653.133	7,12%	1.170.725.445	49,60%
6 Γαλλία	277	535.165.617	6,57%	864.352.069	61,92%
7 Ιταλία	249	440.079.434	5,40%	875.316.173	50,28%
8 Ιαπωνία	62	337.283.056	4,14%	392.517.958	85,93%
9 Παναμάς	11	247.422.144	3,04%	320.705.033	77,15%
10 Λουξεμβούργο	53	201.402.304	2,47%	252.948.385	79,62%
11 Νήσοι Τζέρσεϋ	9	161.360.378	1,98%	166.109.065	97,14%
12 Ισπανία	57	98.548.288	1,21%	130.661.908	75,42%
13 Βέλγιο	85	81.573.831	1,00%	108.393.361	75,26%
14 Ολλ. Αντίλλες	6	77.641.300	0,95%	224.992.204	34,51%
15 Σ.Αραβία	88	77.628.854	0,95%	335.855.638	23,11%
16 Κουβέιτ	16	74.349.095	0,91%	98.863.826	75,20%
17 Μάλτα	8	57.155.971	0,70%	60.002.900	95,26%
18 Δανία	48	53.062.872	0,65%	61.915.073	85,70%
19 Ν.Κορέα	56	52.884.065	0,65%	102.631.625	51,53%
20 Σουηδία	48	49.909.970	0,61%	53.019.657	94,13%
21 Αυστρία	106	37.586.661	0,46%	48.668.536	77,23%
22 Ελλάδα	76	33.001.940	0,40%	47.356.094	69,69%
23 Ισραήλ	73	32.268.779	0,40%	68.127.653	47,37%
24 Παρθένες Νήσοι	29	20.553.593	0,25%	79.639.489	25,81%
25 Ιράν	389	18.209.851	0,22%	22.204.413	82,01%
26 Ρωσία	209	16.421.353	0,20%	23.181.754	70,84%
27 Ιρλανδία	29	12.754.101	0,16%	32.416.136	39,34%
28 Λιβύη	27	10.780.681	0,13%	19.486.844	55,32%
29 Ιράκ	191	9.938.142	0,12%	11.753.438	84,56%
30 Αζερμπαϊτζάν	109	9.149.101	0,11%	10.211.315	89,60%
31 Νήσοι του Μαν	1	8.500.000	0,10%	10.000.000	85,00%
32 Ρουμανία	13	8.102.677	0,10%	33.408.100	24,25%
33 Βουλγαρία	32	7.991.337	0,10%	35.220.340	22,69%
34 Καναδάς	32	7.921.976	0,10%	12.846.507	61,67%
35 Αίγυπτος	31	6.655.890	0,08%	7.346.975	90,59%
36 Βοσνία	8	6.242.827	0,08%	12.493.923	49,97%
37 Φινλανδία	19	6.220.044	0,08%	7.299.484	85,21%
38 ΗΑΒ	18	6.091.208	0,07%	11.838.189	51,45%
39 Κίνα	112	5.877.042	0,07%	8.305.701	70,76%
40 Ουκρανία	31	3.836.504	0,05%	8.358.862	45,90%
41 Συρία	150	3.810.581	0,05%	4.635.576	82,20%
42 Πακιστάν	26	3.623.405	0,04%	4.216.323	85,94%
43 Λιχτενστάιν	16	3.587.312	0,04%	3.919.791	91,52%
44 Νορβηγία	18	3.139.951	0,04%	5.742.180	54,68%
45 Ινδία	7	3.036.483	0,04%	3.108.221	97,69%
46 Μπαχάμες	4	2.775.486	0,03%	2.996.971	92,61%
47 Λίβανος	61	2.417.611	0,03%	2.718.209	88,94%
48 Ταϊβάν	12	2.397.644	0,03%	4.753.637	50,44%
49 Ιορδανία	68	2.206.157	0,03%	2.745.623	80,35%
50 Νήσοι Κέϋμαν	13	2.100.174	0,03%	3.300.624	63,63%
Σύνολο	6.584	8.426.126.378	100%	15.440.625.633	54,57%

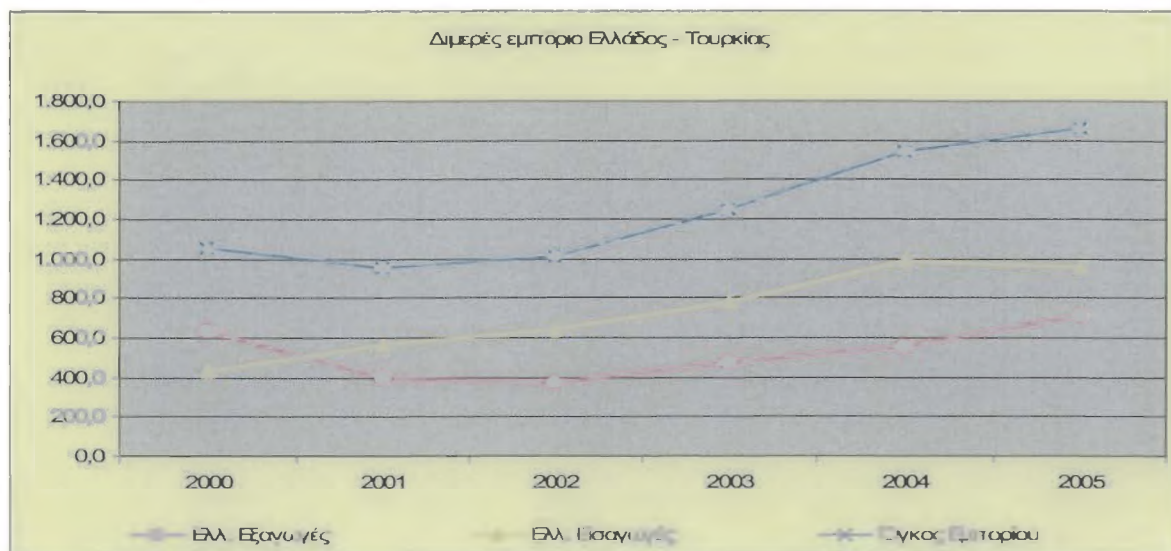
³⁵ Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος.

Σύμφωνα με στοιχεία της EUROSTAT οι ελληνικές εξαγωγές το 2005 ανήλθαν σε 709,95 εκ. ευρώ, έναντι 554,97 εκ. ευρώ το 2004 (+27,9%), ενώ οι τουρκικές εξαγωγές ήταν 956,45 εκ. ευρώ, μειωμένες κατ' απόλυτο τιμή σε σύγκριση με το 2004 (-3,6%).

ΠΙΝΑΚΑΣ 33: Διμερές εμπόριο Ελλάδος - Τουρκίας (εκ. ευρώ-ετήσια μεταβολή)³⁶

Έτη	2000	2001	%	2002	%	2003	%	2004	%	2005	%
ΕΛΛ. Εξαγωγές	631,5	393,9	37,6	369,2	-6,3	470,3	27,4	555,0	18,0	710,0	27,9
ΕΛΛ. Εισαγωγές	428,8	563,5	31,4	645,2	14,5	779,6	20,8	992,5	27,3	956,5	-3,6
Ισοζύγιο	-202,6	-169,7	16,3	-276,0	62,7	-309,4	12,1	-437,5	41,4	-246,5	-43,7
Όγκος Εμπορίου	1.060,3	957,4	9,7	1.014,3	5,9	1.249,9	23,2	1.547,5	23,8	1.666,4	7,7

Πηγή: EUROSTAT

Σημαντική ήταν το 2005 η αύξηση του ποσοστού κάλυψης των εισαγωγών από τις εξαγωγές της Ελλάδος το οποίο ανήλθε σε 0,74, από 0,55 το 2004.

Η Ελλάδα εξήγαγε το 2005 στην Τουρκία ως επί το πλείστον πρώτες και ενδιάμεσες ύλες. Το 70,3% των ελληνικών εξαγωγών αφορούν τρεις κατηγορίες προϊόντων: καύσιμα (43,36%), πλαστικά (14,58%), βαμβάκι (12,36%).

Αντιστρόφως, η Τουρκία εξάγει στην Ελλάδα ευρύ φάσμα μεταποιημένων/βιομηχανικών προϊόντων (οι δέκα σημαντικότερες κατηγορίες

³⁶ EUROSTAT

τουρκικών εξαγωγίμων προϊόντων αντιπροσωπεύουν το 60,22% του συνόλου), κυριότερες κατηγορίες των οποίων το 2005 ήταν:

- σίδηρος (11,58%)
- ενδύματα (8,75%)
- μηχανές/λέβητες (7,8%)
- οχήματα (7,56%)
- ηλεκτρικές μηχανές (7,31%)
- τεχνουργήματα σιδήρου (6,36)
- πλαστικά (3,86%)
- έπιπλα (3,74%)
- καρποί και φρούτα (3,26%)
- βαμβάκι (2,68%)
- λοιπά υφαντουργικά είδη (2,65%)

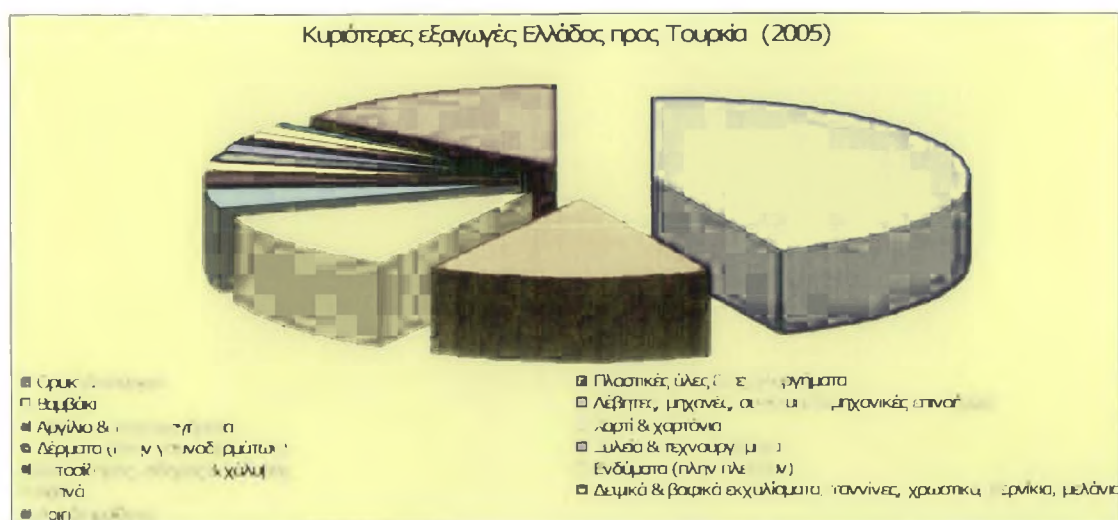
Από τις Ελληνικές εξαγωγές η μεγαλύτερη αύξηση, σε σχέση με το 2004, σημειώθηκε στις κατηγορίες του σιδήρου/χάλυβα (301,91%), των ελαιωδών σπόρων και καρπών (71,68%), των καυσίμων (85,64%), του αργιλίου (50,47%), των ενδυμάτων (34,83%), των πλαστικών (29,86%) και του καπνού (20,61%). Μικρότερου μεγέθους αύξηση σημείωσαν οι εξαγωγές μηχανών (13,11%), ηλεκτρικών μηχανών/συσκευών (11,99%) και δερμάτων (8,35%). Μείωση των εξαγωγών παρατηρείται στο βαμβάκι (-33,48%) και το χαρτί (-9,57%).

Αξίζει να υπογραμμισθεί ότι τα τρία τέταρτα της αύξησης της αξίας των ελληνικών εξαγωγών (76,28%) οφείλεται σε αύξηση των εξαγωγών καυσίμων και πλαστικών.

Όσον αφορά τις τουρκικές εξαγωγές καταγράφηκε αύξηση στις κατηγορίες των ενδυμάτων πλεκτών και μη (15,47% και 56,37% αντίστοιχα), των πλαστικών (33,07%), των τεχνουργημάτων σιδήρου/χάλυβα (13,14%), των καρπών και φρούτων (12,31%) και των ηλεκτρικών μηχανών/συσκευών (9,35%). Αντίθετα, μειώθηκαν οι τουρκικές εξαγωγές λαχανικών (-36,2%), οχημάτων (-28,54%), σιδήρου/χάλυβα (-26,18%).

ΠΙΝΑΚΑΣ 34: Κυριότερες εξαγωγές Ελλάδος προς Τουρκία (2005)³⁷

Κατηγορία προϊόντος	Αξία (€)	%
Ορυκτά καύσιμα	307.872.948	43,37%
Πλαστικές ύλες & τεχνουργήματα	103.556.925	14,59%
Βαμβάκι	87.770.989	12,36%
Λέβητες, μηχανές, συσκευές & μηχανικές επινοήσεις	27.127.334	3,82%
Αργίλιο & τεχνουργήματα	18.110.249	2,55%
Χαρτί & χαρτόνια	12.615.743	1,78%
Δέρματα (πλην γουνοδερμάτων)	11.685.998	1,65%
Ξυλεία & τεχνουργήματα	9.066.723	1,28%
Χυτοσίδηρος, σίδηρος & χάλυβας	8.617.863	1,21%
Ενδύματα (πλην πλεκτών)	7.703.600	1,09%
Καπνά	6.536.704	0,92%
Δειψικά & βαφικά εκχυλίσματα, ταννίνες, χρωστικά, βερνίκια, μελάνια	6.167.150	0,87%
Σύνολο 12 πρώτων προϊόντων	606.832.226	85,47%
Λοιπά προϊόντα	103.121.706	14,53%
Σύνολο	709.953.932	100

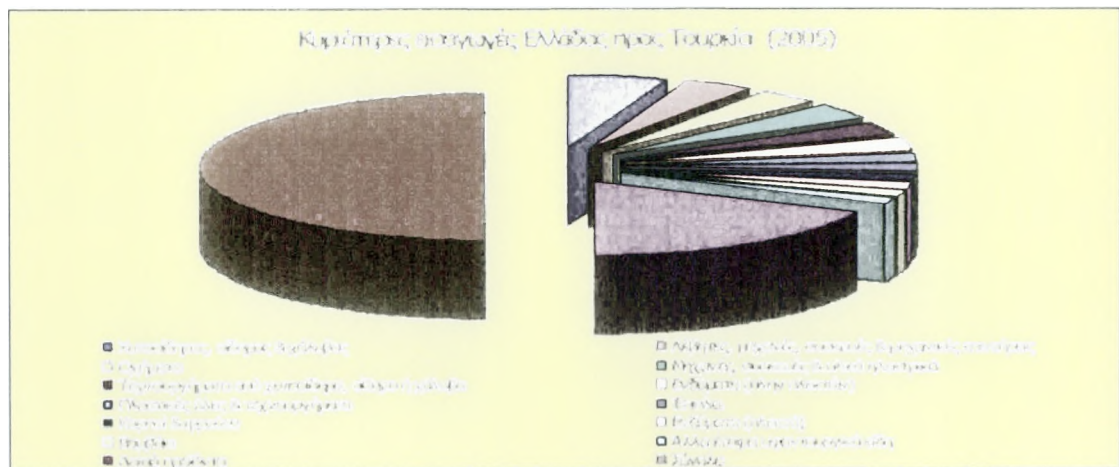

Πηγή: EUROSTAT

³⁷ EUROSTAT

ΠΙΝΑΚΑΣ 35: Κυριότερες εισαγωγές Ελλάδος προς Τουρκία (2005)³⁸

Κατηγορία προϊόντος	Αξία (€)	%
Χυτοσίδηρος, σίδηρος & χάλυβας	110.766.747	11,24%
Λέβητες, μηχανές, συσκευές & μηχανικές επινοήσεις	74.684.511	7,58%
Οχήματα	72.328.793	7,34%
Μηχανές, συσκευές & υλικά ηλεκτρικά	69.926.897	7,09%
Τεχνουργήματα από χυτοσίδηρο, σίδηρο ή χάλυβα	60.917.489	6,18%
Ενδύματα (πλην πλεκτών)	54.587.420	5,54%
Πλαστικές ύλες & τεχνουργήματα	36.942.858	3,75%
Έπιπλα.	35.798.762	3,63%
Καρποί & φρούτα	31.188.152	3,16%
Ενδύματα (πλεκτά)	29.178.837	2,96%
Βαμβάκι	25.635.751	2,60%
Άλλα έτοιμα υφαντουργικά είδη	25.354.154	2,57%
Σύνολο 12 πρώτων προϊόντων	627.310.371	63,64%
Λοιπά προϊόντα	358.329.679	36,36%
Σύνολο	985.640.050	100,00%

Πηγή:EUROSTAT

Σημειώνεται ότι, η σημαντική υποχώρηση των εξαγωγών προς την Ελλάδα σε προαναφερθείσες κατηγορίες παραδοσιακά προσοδοφόρων προϊόντων αντισταθμίστηκε, ως έναν βαθμό, από την μικρότερου μεγέθους αύξηση των τουρκικών εξαγωγών σε ευρύτερο αριθμό προϊόντων.

Οι ανάγκες της αγοράς σε πρώτες ύλες και βιομηχανικά/επενδυτικά αγαθά είναι έντονες, ιδιαίτερα ως προς τα τελευταία. Εντούτοις, ενώ οι δυνατότητες που προσφέρονται στην πρώτη κατηγορία είναι προσδιορισμένες και σε ορισμένο βαθμό – για τα ελληνικά προϊόντα – ήδη αξιοποιημένες (βλ. ορυκτά, βαμβάκι, πλαστικά), εκείνες που προκύπτουν από την δεύτερη είναι

³⁸ EUROSTAT

διαρκώς εξελισσόμενες παρακολουθώντας την δυναμική του βιομηχανικού τομέα της χώρας. Ενδεικτικά αναφέρουμε τους κλάδους της αυτοματοποίησης, της ηλεκτροτεχνολογίας, των μηχανημάτων, των χημικών, της επιμελητείας μεταφορών, της ενέργειας, των τηλεπικοινωνιών και της πληροφορικής, των κατασκευών, της συσκευασίας, για τους οποίους αναμένεται η ενδυνάμωση της τάσης εκσυγχρονισμού και ανάπτυξης με την εφαρμογή νέων τεχνολογιών. Εκτιμάται ότι η ζήτηση για προϊόντα αυξημένης προστιθέμενης αξίας τα οποία ενσωματώνουν υψηλή τεχνολογία με έντονο στοιχείο καινοτομίας πρόκειται να βαίνει αυξανόμενη.

Αντιθέτως, η κατηγορία των καταναλωτικών αγαθών εμφανίζει μεγαλύτερες δυσκολίες καθώς η διείσδυση στην τουρκική αγορά επηρεάζεται αρνητικά από τους εισαγωγικούς περιορισμούς οι οποίοι σε ορισμένες κατηγορίες βασικών καταναλωτικών προϊόντων με χαμηλή εισοδηματική ελαστικότητα είναι έντονοι. Καθώς όμως τα κοινωνικά στρώματα υψηλών εισοδημάτων έχουν δυτικά και ακριβά καταναλωτικά πρότυπα ενδείκνυται η επιλεκτική προώθηση επώνυμων, ποιοτικά διαφοροποιημένων, προϊόντων τα οποία θα απευθύνονται σε αυτά.

Μεταξύ των θετικών στοιχείων της τουρκικής αγοράς συγκαταλέγονται:

- Το μεγάλο μέγεθος αυτής το οποίο, σε συνδυασμό με τον περιορισμένο ρόλο του κράτους και την ύπαρξη ικανού αριθμού νέων επιχειρηματιών, εξασφαλίζει το τεκμήριο του ανταγωνισμού και ευνοεί τις οικονομίες κλίμακας.
- Η οικονομική ανάπτυξη της χώρας βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην επιδόσεις του εξαγωγικού τομέα (κυρίως βιομηχανικών προϊόντων) με άμεση συνέπεια την αύξηση των αναγκών σε πρώτες ύλες και ενδιάμεσα αγαθά.
- Το πρόγραμμα οικονομικών και θεσμικών μεταρρυθμίσεων που εφαρμόζεται τα τελευταία έτη, βάσει διαδοχικών συμφωνιών με το ΔΝΤ, αλλά και η προοπτική σύγκλισης με τα δεδομένα της ΕΕ που πρόκειται να δρομολογηθεί μέσω των προενταξιακών διαπραγματεύσεων έχουν (στο μέτρο που υλοποιούνται ομαλώς)

θετική επίδραση στα μακροοικονομικά μεγέθη και το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας της αγοράς.

- Το κόστος εργασίας εξακολουθεί να παραμένει συγκριτικά χαμηλό.
- Η γεωγραφική θέση της χώρας προσφέρει δυνατότητες αξιοποίησης γειτονικών αγορών.
- Η δημογραφική φυσιογνωμία της Τουρκίας εμφανίζει έντονο δυναμισμό με το ήμισυ του πληθυσμού στην κατηγορία 15-25 ετών.

Αρνητικά στοιχεία αποτελούν:

- Η έντονη γραφειοκρατία.
- Η πολυπλοκότητα και αστάθεια του νομικού συστήματος.
- Η υψηλή φορολογία.
- Το υψηλό ενεργειακό κόστος.
- Το μέγεθος της παραοικονομίας.
- Η διαφθορά.
- Τα μη δασμολογικού χαρακτήρα εισαγωγικά εμπόδια.
- Οι περιορισμοί στην απόκτηση γης.
- Τα περιορισμένα κρατικά κίνητρα

2.6.1. Οι σημαντικότεροι Έλληνες επενδυτές στην Τουρκία

Βάσει επισήμων στοιχείων της Γ.Γ. του εδώ Υπουργείου Οικονομικών το ύψος των ελληνικών επενδυμένων κεφαλαίων ανέρχεται σε 33 εκ. USD (0,33 % των συνολικών ξένων επενδύσεων). Σύμφωνα με εκτιμήσεις μας, κατόπιν αρχικής διερεύνησης υφιστάμενων στοιχείων παρουσίας ελληνικών εταιρειών στην Τουρκία, ο αριθμός αυτών υπολογίζεται σε 21. Η πλειονότητα των ελληνικών επενδύσεων έχει πραγματοποιηθεί στον τριτογενή τομέα (εμπόριο/αντιπροσώπευση).

Οι Ελληνικές εταιρείες με έντονη παρουσία στην Τουρκία είναι³⁹:

Επωνυμία Ελληνικής Εταιρείας	Επωνυμία Τουρκικής Εταιρείας	Δραστηριότητα
Alumil – Mylonas S.A.	Alunef Aluminyum San. A.S.	Αλουμίνιο
Alpha Bank S.A.	Alternatif Bank A.S.	Τράπεζα
Bronze Art	Bronze Italian Banyo Mucevherati Tic. Ltd. Sir.	Εμπορία αξεσουάρ/ειδών μπάνιου
BSB S.A.	Lifestyle Agent Tekstil Dis Ticaret A.S.	Εμπορία γυναικίων ενδυμάτων
CARDICO – K. Kardasilaris & Sons S.A.	Kardalco Kabuklu Kuruyemiş Gıda Dah.ve Harici Paz.San.A.Ş.	Ξηροί καρποί
Charitopoulos Kyriazis	Kaynak İşi Sistemleri A.Ş.	Κατασκευή συστημάτων θέρμανσης συμβατικών και ηλιακών
Crete Plastics S.A.	Senkroma Boyar Madde Sanayi ve Ticaret A.S.	Πλαστικά
Delta Nomikos S.A.	Merko Gıda San. Ve Tic. A.S.	Εμπόριο
EFG EUROBANK Ergasias	TEKFENBANK A.S.	Τράπεζα
Eurodrip S.A.	Eurodrip Damla Sulama ve Tic. A.Ş.	Παραγωγή και εμπορία συστημάτων άρδευσης
P.N. Gerolymatos S.A.	GENESIS İLAÇ VE SAĞLIK ÜRÜNLERİ A.Ş.	Φαρμακευτικά
Golden Agent A.S.	Golden Agent II Tekstil Tic. A.Ş.	Εμπόριο ενδυμάτων
Grecian Magnesite S.A.	AKDENİZ MINERAL KAYNAKLARI A.Ş.	Μεταλλεία
INTRACOM IT Services S.A.	GANTEK Bilgisayar Danışmanlık Ser.Tic.A.Ş.	Πληροφορική
INTRALOT S.A.	Inteltek İnternet Teknoloji Yatırım ve Danışmanlık Tic. A.Ş.	Τυχερά παίγνια
Kleeman Hellas S.A.	Kleeman Asansör A.S.	Ανελκυστήρες
Koutrotsios Ioannis	Assos Commercial İth-İhr Gıda Paz. Ltd. Şti.	Εμπόριο
LINOMEDIA S.A.	LINOMEDIA BASKI - YAYINCILIK SİSTEMLERİ SAN.VE TIC. A.S.	Ολοκληρωμένα εκτυπωτικά συστήματα
MAKAN S.A.	Metropolitan Gıda San.Tic. Ltd. Şti.	Εμπόριο καφέ
Leaf Tobacco A. Michailidis Group	Boromik Tütün Sanayi Ve Tic. A.Ş.	Καπνά
MODA BAGNO – INTERNI – Ververis	Moda Bagno İç ve Dış Tic. İnş. Tur.San.A.Ş.	Εισαγωγή και εμπορία επίπλων και ειδών μπάνιου
National Bank of Greece A.S.	Finansbank A.S.	Υπηρεσίες - Τράπεζα
Nireus S.A.	ILKNAK SU ÜRÜNLERİ SAN.VE TIC.AŞ	Ιχθυοκαλλιέργειες
Palatiana Bros - Palaplast S.A.	Palaplast İzmir Plastik San.Tic.A.Ş.	Πλαστικοί σωλήνες και συστήματα άρδευσης
P.E.T. Hellas Ltd. – Nestos	Akdeniz Yaş Gıda ve Konservecilik San. Ve Tic. Şti.	Επεξεργασία λαχανικών - κονσερβοποιείο
Polychem Plastics S.A.	Mardav A.Ş.	Πλαστικά
RIDENCO S.A.	Ridenco Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Έτοιμα ενδύματα
Sarantis S.A.	Sarantis Turkiye A.S.	Καλλυντικά
SATO S.A.	TCC The Chair Company	Έπιπλα
S & B Industrial Minerals S.A.	PABALK MADEN A.Ş.	Εξόρυξη περλίτη
S & B Industrial Minerals S.A.	SABA Madencilik San.ve Tic.A.Ş.	Επεξεργασία περλίτη
Thraki Plastics S.A.	Thrace Teknik Ambalaj Sanayi & Ticaret A.S.	Πλαστικά δοχεία για τρόφιμα
Kalopodas-Siliotis-Ardali	Omega Tarım Gıda San. Ve Tic. Ltd. Sti.	Τρόφιμα
Voulis Gedeon S.A.		Εμπορία χημικών

Πηγή:ΕΣΥΕ

³⁹ Πρεσβεία της Ελλάδος στην Άγκυρα – Τουρκία - Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων

Πρόσφατα η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδας εξαγόρασε το 46% της Τουρκικής τράπεζας Finansbank, το γεγονός αυτό αποτελεί ένα αποφασιστικό και τολμηρό βήμα, ένα βήμα στρατηγικής σημασίας που αναμένεται να προσφέρει σημαντικά πλεονεκτήματα για την πρώτη τράπεζα της χώρας μας.

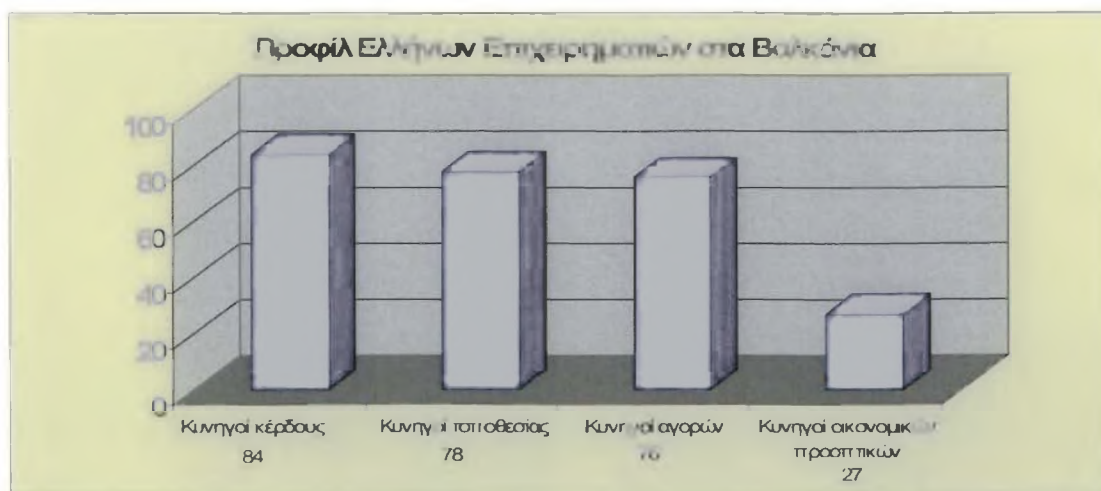
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 Το προφίλ των επιτυχημένων Ελληνικών επιχειρήσεων στις χώρες των Βαλκανίων

Το προφίλ των επιτυχημένων Ελληνικών επιχειρήσεων στις χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και Βαλκανικής χερσονήσου, σύμφωνα με έρευνα⁴⁰ έχουν τα κατωτέρω βασικά χαρακτηριστικά:

- ✓ Ισχυρή διεθνή παρουσία
- ✓ Στελέχη με εμπειρία
- ✓ Έμφαση στην καινοτομία
- ✓ Εξειδίκευση
- ✓ Συχνή αναθεώρηση στρατηγικών στόχων και
- ✓ Αυτογνωσία

ΠΙΝΑΚΑΣ 36: Προφίλ Ελλήνων Επιχειρηματιών στα Βαλκάνια

Κυνηγοί κέρδους	84
Κυνηγοί τοποθεσίας	78
Κυνηγοί αγορών	76
Κυνηγοί οικονομικών προοπτικών	27

⁴⁰ Της Mc Kinsey Company, με χορηγό την Ναυτεμπορική σε συνεργασία με τον Σύνδεσμο Ελλήνων Βιομηχάνων (ΣΕΒ).Εφ Ναυτεμπορική 3/04.

Σε αυτά τα συμπεράσματα μεταξύ άλλων καταλήγει η έρευνα «Hellas 1000 Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα» της Mc Kinsey & Company για την Ελληνική επιχειρηματικότητα, σύμφωνα με την οποία το 69% των Ελληνικών εταιρειών με διεθνή παρουσία είναι λιγότερο επιτυχημένες έναντι ποσοστού 57% για όσες απλά εμπορεύονται τα προϊόντα τους στο εξωτερικό, 38% για όσες εξάγουν αλλά και παράγουν στο εξωτερικό και μηδενικού ποσοστού για τις εταιρείες που εξάγουν.

Κατά την τελευταία πενταετία οι επιτυχημένες εταιρείες κατάφεραν να αυξήσουν σημαντικά την συμμετοχή του εκτός Ελλάδος κύκλου εργασιών τους στο σύνολο αυτών από 13% το 2000 σε 21,4% στο τέλος του 2005.

Η Mc Kinsey & Company θεωρεί επιτυχημένες το πρώτο 40% των επιχειρήσεων, σύμφωνα με την κατάταξη τους στη βάση των μετά από φόρων κερδών τους για το 2005, αλλά και του ρυθμού ανάπτυξης των εσόδων τους στην περίοδο 2001-2005.

Η ερευνητική εταιρεία Mc Kinsey Company διαπίστωσε ότι μεταξύ επιχειρήσεων παραγωγής καταναλωτικών βιομηχανικών αγαθών, υπηρεσιών και χονδρικής καταναλωτικών προϊόντων το 43% παρουσιάζει κύκλο εργασιών μικρότερο των 30 εκατ. ευρώ, το 33% έσοδα 30-100 εκατ. ευρώ και 24% κύκλο εργασιών μεγαλύτερο των 100 εκατ. ευρώ.

Διαπιστώνει ακόμη η έρευνα ότι οι εταιρείες με το μεγαλύτερο βαθμό καινοτομίας, είναι και οι περισσότερο διεθνοποιημένες Ελληνικές επιχειρήσεις παράγοντας το 30% του κύκλου εργασιών τους εκτός Ελληνικής επικράτειας, γεγονός το οποίο αναδεικνύει το πρόβλημα του μικρού μεγέθους της Ελληνικής αγοράς για την παραγωγή και επιτυχή εμπορική διάθεση και απορρόφηση των καινοτομιών.

Λιγότερο σημαντική αποδεικνύεται η διεθνής παρουσία για τις επιτυχημένες Ελληνικές επιχειρήσεις, που εστιάζουν στη μεγιστοποίηση του κύκλου εργασιών τους μέσω επίτευξης φθηνότερου τελικού κόστους (15% έσοδα από το εξωτερικό)

Άλλοι παράγοντες που χαρακτηρίζουν τις επιτυχημένες Ελληνικές επιχειρήσεις κατά την Mc Kinsey & Company είναι:

- ❖ Ο βαθμός διεθνοποίησης των μεγάλων επιχειρήσεων της χώρας που εξασφαλίζει την δυνατότητα επίτευξης εσόδων
- ❖ Η χρησιμοποίηση διευθυντικών στελεχών με γνώσεις και εμπειρία σε εργασία στο εξωτερικό
- ❖ Η μέσω εξαγορών και συνεπενδύσεων (joint ventures) υλοποίηση της επέκτασης τους στο εξωτερικό
- ❖ η επίτευξη χαμηλού κόστους και η βελτίωση των προσφερομένων προϊόντων και υπηρεσιών

Αιχμή του δόρατος στην διείσδυσης των Ελληνικών επιχειρήσεων στα Βαλκάνια είναι οι τράπεζες, οι οποίες έχουν δημιουργήσει 800 υποκαταστήματα σε ολόκληρη την Βαλκανική τραπεζική αγορά.

Κρίνεται ιδιαίτερα σημαντική η δυναμική επέκταση των Ελληνικών Τραπεζών στα Βαλκάνια όπου παρατηρείται στον Τραπεζικό κλάδο, οι Ελληνικές τράπεζες ελέγχουν σε ορισμένα κράτη μεταξύ του 20% και του 70% του τραπεζικού συστήματος.

Η κινητικότητα στον τραπεζικό κλάδο προέρχεται από την περαιτέρω επέκταση των μεγάλων Ελληνικών πιστωτικών ιδρυμάτων στα Βαλκάνια, πραγματοποιείται με ένα συνδυασμό οργανικής ανάπτυξης και επιλεγμένων εξαγορών.

Συνολικά οι 5 μεγαλύτερες Ελληνικές τράπεζες έχουν επενδύσει στις αγορές της Νοτιανατολικής Ευρώπης περί τα 2 δις ευρώ, ποσό που υπερβαίνει το 15% των κεφαλαίων που επενδύθηκαν από την Ελλάδα στην περιοχή κατά το διάστημα 1990-2005.

Κατωτέρω παραθέτουμε τις δυναμικότερες Ελληνικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται με επιτυχία στον αναπτυσσόμενο χώρο των Βαλκανίων

Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών της Ελλάδος (ΟΤΕ Α.Ε.)⁴¹

Ο Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών της Ελλάδος (ΟΤΕ Α.Ε.) είναι ο μεγαλύτερος τηλεπικοινωνιακός πάροχος στην Ελλάδα, ενώ μαζί με τις θυγατρικές του αποτελεί σήμερα έναν από τους κορυφαίους τηλεπικοινωνιακούς Ομίλους.

Ταυτόχρονα, ο ΟΤΕ είναι μία από τις πέντε μεγαλύτερες εταιρείες στο Χρηματιστήριο Αθηνών σύμφωνα με την κεφαλαιοποίηση, ενώ οι μετοχές του διαπραγματεύονται στα διεθνή χρηματιστήρια της Νέας Υόρκης και του Λονδίνου. Επίσης, περιλαμβάνεται σε πολλούς χρηματιστηριακούς δείκτες, μεταξύ των οποίων είναι οι: FTASE/ASE 20 και FTSE Eurotop 300. Σημειώνεται ότι, ξεκινώντας από το 1996, το Ελληνικό Δημόσιο μείωσε σταδιακά τη συμμετοχή του στο μετοχικό κεφάλαιο του ΟΤΕ. Σήμερα το ποσοστό συμμετοχής του Ελληνικού Δημοσίου φτάνει στο 38,7% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας.

Με ένα πλήθος προϊόντων και υπηρεσιών στη σταθερή και κινητή τηλεφωνία, υπηρεσίες Internet και δεδομένων, ο ΟΤΕ παρέχει, τόσο σε εταιρικούς όσο και σε οικιακούς χρήστες, τη δυνατότητα να επικοινωνούν διεθνώς μέσω της εκτεταμένης τεχνολογικής υποδομής του. Παράλληλα, με τις επενδύσεις του στη ΝΑ Ευρώπη, ο ΟΤΕ απευθύνεται σε μία εν δυνάμει συνδρομητική βάση 60 εκατ. κατοίκων.

Στο πλαίσιο της διεθνούς επενδυτικής του στρατηγικής, ο Όμιλος ΟΤΕ δραστηριοποιείται από το 1997 στην αγορά τηλεπικοινωνιών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, με την εξαγορά σημαντικών μεριδίων ξένων τηλεπικοινωνιακών εταιρειών. Συγκεκριμένα, κατέχει το 20% του δημοσίου Τηλεπικοινωνιακού Σερβικού Οργανισμού (Telecom Serbia), το 90% του αντίστοιχου Οργανισμού της Αρμενίας (ArmenTel) και το 54,01% του Ρουμανικού Οργανισμού Τηλεπικοινωνιών (RomTelecom).

Παράλληλα, δραστηριοποιείται στην αγορά κινητής τηλεφωνίας στη Βουλγαρία, μέσω της GloBul καθώς και στην πΓΔΜ μέσω Cosmofon. Οι δύο

---

⁴¹ Δικτυακός τόπος του Οργανισμού Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος:

URL:<http://www.ote.gr/inside.asp?id=1> Προσπελάστηκε στις 20/2/2007

παραπάνω θυγατρικές εξαγοράστηκαν πρόσφατα από την COSMOTE, η οποία κατέχει και το 85% της Αλβανικής AMC.

Επίσης, στα τέλη Ιουνίου 2005, η Έκτακτη Γενική Συνέλευση των Μετόχων της COSMOTE ενέκρινε τη συμμετοχή της τελευταίας στο μετοχικό κεφάλαιο της ρουμανικής εταιρείας κινητής τηλεφωνίας CosmoRom με ποσοστό 70%, ενώ η RomTelecom θα διατηρήσει το 30%.

COSMOTE⁴²

Η COSMOTE ξεκίνησε την εμπορική της λειτουργία τον Απρίλιο του 1998, πέντε χρόνια αργότερα απ' ότι οι δύο ανταγωνιστές της και αποτέλεσε την μοναδική εταιρία κινητής τηλεφωνίας η οποία ενώ εισήχθη «3η» στην αγορά της, κατάφερε να καταλάβει την «1η» θέση. Σήμερα οι πελάτες της COSMOTE στην Ελλάδα ξεπερνούν τα 4,6 εκατομμύρια με το εκτιμώμενο μερίδιο αγοράς να ξεπερνάει το 37%.

Η COSMOTE διαθέτει παρουσία σε 4 ακόμη χώρες της περιοχής των Βαλκανίων: Στην Αλβανία (AMC), στην Βουλγαρία (GLOBUL), στην πΓΔΜ (COSMOFON), και στην Ρουμανία (COSMOTE Romania). Στα τέλη Δεκεμβρίου του 2005, τα ενοποιημένα έσοδα της COSMOTE προσέγγισαν τα 1,8 δις ευρώ, τα καθαρά κέρδη ανήλθαν στα 340 εκατ. ευρώ ενώ το περιθώριο κερδοφορίας EBITDA της εταιρίας κατατάσσεται ανάμεσα στα υψηλότερα της Ευρώπης (42% περίπου).

Επίσης, η COSMOTE έχει επεκτείνει τις δραστηριότητές της στον χώρο των υπηρεσιών ηλεκτρονικού εμπορίου, τόσο μεταξύ επιχειρήσεων (B2B) όσο και καταναλωτών (B2C) με την συμμετοχή της στην CosmoONE και την Cosmo ΜΕΓΑΛΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ αντίστοιχα.

---

⁴² Δικτυακός τόπος της COSMOTE:

URL: http://www.cosmote.gr/cosmote/cosmote.portal?locale=el_GR&_nfpb=true&_pageLabel=L163_corporate_profile. Προσπελάστηκε στις 20/2/2007

GLOBUL

Τον Αύγουστο του 2005, η COSMOTE ολοκλήρωσε την απόκτηση του 100% των μετοχών της βουλγαρικής εταιρίας κινητής τηλεφωνίας, GLOBUL. Η GLOBUL κατέχει τη δεύτερη από τις τρεις άδειες κινητής τηλεφωνίας στη Βουλγαρία, όπου ξεκίνησε τη δραστηριότητά της τον Σεπτέμβριο του 2001, καθώς και άδεια παροχής υπηρεσιών 3ης γενιάς (UMTS).

Η GLOBUL είναι κάτοχος της δεύτερης από τις τρεις άδειες κινητής τηλεφωνίας στη Βουλγαρία, ενώ το 2005 απέκτησε άδεια παροχής υπηρεσιών 3ης γενιάς (UMTS). Επίσης, η GLOBUL έχει επενδύσει σε δίκτυο οπτικών ινών, με στόχο να έχει τη δυνατότητα να προσφέρει υπηρεσίες σταθερής τηλεφωνίας, κυρίως σε εταιρικούς πελάτες, αλλά και να μειώσει το κόστος μισθωμένων γραμμών.

Στο τέλος του 2005 η GLOBUL είχε 2,4 εκατ. συνδρομητές, συμβολαίου και προπληρωμένης καρτοκινητής τηλεφωνίας, το οποίο εκτιμάται ότι αντιστοιχεί σε μερίδιο αγοράς της τάξης του 40%.

COSMOTE Romania

Τον Ιούλιο του 2005 ολοκληρώθηκε η συμμετοχή της COSMOTE στο 70% του μετοχικού κεφαλαίου της ρουμανικής εταιρίας κινητής τηλεφωνίας COSMOTE Romania (πρώην COSMOROM). Η COSMOTE Romania ξεκίνησε την εμπορική της λειτουργία τον Δεκέμβριο του 2005.

Η COSMOTE Romania ξεκίνησε την εμπορική της λειτουργία τον Δεκέμβριο του 2005, σύμφωνα με τους αρχικούς στόχους, μετά από εντατική προετοιμασία και ενίσχυση του τηλεπικοινωνιακού της δικτύου, που ακολούθησαν την απόκτηση του πλειοψηφικού πακέτου των μετοχών της (70%) από την COSMOTE τον Ιούλιο του 2005.

Στο διάστημα που ακολούθησε την εξαγορά της, η COSMOTE Ρουμανίας αναβάθμισε και επέκτεινε το τηλεπικοινωνιακό της δίκτυο με ταχείς ρυθμούς, με αποτέλεσμα σήμερα να καλύπτει το 80% του ρουμανικού πληθυσμού. Η εταιρία αναβάθμισε το σύνολο σχεδόν των σταθμών βάσης που διέθετε σε dual band

ενώ προσέθεσε 250 νέους σταθμούς. Στις προτεραιότητές της, σε επίπεδο δικτύου, εντάσσονται η αύξηση της χωρητικότητας, η συνεχής αναβάθμιση της ποιότητας και η περαιτέρω ενίσχυση της πληθυσμιακής κάλυψης σε 90% μέχρι το τέλος του 2006.

Επιπρόσθετα, η COSMOTE Ρουμανίας εστιάζει στα προϊόντα της, στο δίκτυο διανομής αλλά και στην ανταγωνιστική τιμολογιακή πολιτική της, στοχεύοντας στην προσέλκυση μεγάλης μερίδας καταναλωτών. Η εταιρία ήδη διαθέτει ευρύ δίκτυο πωλήσεων προσφέροντας, παράλληλα, τα οικονομικότερα τιμολόγια στη ρουμανική αγορά.

Με βάση την απλή, πελατοκεντρική τιμολογιακή της πολιτική, η COSMOTE Ρουμανίας προσφέρει τα χαμηλότερα πάγια στην αγορά της γειτονικής χώρας, με δωρεάν χρόνο για κλήσεις προς όλους τους προορισμούς, ξεχωρίζοντας από τον ανταγωνισμό.

Πριν την έναρξη της εμπορικής της δραστηριότητας, η εταιρία συνέχισε τις βασικές της λειτουργίες χωρίς να προχωρήσει σε νέες εμπορικές κινήσεις καθώς οι προσπάθειες της επικεντρώθηκαν στην άμεση επαναλειτουργία της, ενώ, κατά το ίδιο διάστημα, προχώρησε σε εκκαθάριση της πελατειακής της βάσης, αποσυνδέοντας τους ανενεργούς συνδρομητές. Στο τέλος Δεκεμβρίου του 2005 οι πελάτες της COSMOTE Ρουμανίας ανήλθαν σε 48.934, με την εταιρία να έχει προσελκύσει περισσότερους από 30.000 πελάτες κατά τις πρώτες μόλις εβδομάδες λειτουργίας της.

COSMO-HOLDING ALBANIA

Τον Αύγουστο του 2000 η COSMOTE εξαγόρασε από το Αλβανικό Δημόσιο, μέσω της COSMO-HOLDING ALBANIA, το 85% των μετοχών της αλβανικής εταιρίας κινητής τηλεφωνίας Albanian Mobile Communications Sh.a (AMC).

Η COSMO-HOLDING ALBANIA είναι σήμερα κυρία του 85% των μετοχών της αλβανικής εταιρίας κινητής τηλεφωνίας Albanian Mobile Communications Sh.a (AMC), την οποία εξαγόρασε τον Αύγουστο του 2000 έναντι 85,6 εκατ. δολαρίων, στο πλαίσιο διεθνούς διαγωνισμού που είχε προκηρύξει το Αλβανικό Δημόσιο.

Το ως άνω τίμημα καταβλήθηκε σε δύο δόσεις. Συγκεκριμένα το 50% του τιμήματος καταβλήθηκε από τα διαθέσιμα της COSMO-HOLDING ALBANIA στις 22.8.2000, οπότε και ολοκληρώθηκε η εξαγορά της AMC και το υπόλοιπο 50% του τιμήματος καταβλήθηκε στις 20.2.2001 κατόπιν της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου της COSMO-HOLDING ALBANIA κατά 16.200 εκατ. δρχ. Για τη συμμετοχή της στην εν λόγω αύξηση, η COSMOTE χρησιμοποίησε μέρος των κεφαλαίων που αντλήθηκαν από τη συνδυασμένη προσφορά των μετοχών της τον Οκτώβριο του 2000.

Vivartia (πρώην ΔΕΛΤΑ ΠΡΟΤΥΠΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ Α.Ε.)⁴³

Ο Κλάδος Γαλακτοκομικών και Ποτών (πρώην ΔΕΛΤΑ ΠΡΟΤΥΠΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΓΑΛΑΚΤΟΣ Α.Ε.) της Vivartia δραστηριοποιείται στον χώρο του φρέσκου λευκού γάλακτος, του γάλακτος υψηλής παστερίωσης, του σοκολατούχου γάλακτος, του συμπυκνωμένου γάλακτος, των φρέσκων γαλακτοκομικών προϊόντων (συμπεριλαμβανομένων και των επιδορπίων γάλακτος), των φρέσκων χυμών, του τυριού, του βουτύρου και της γιαούρτης.

Ο Κλάδος Γαλακτοκομικών και Ποτών υποστηρίζεται από 7 υπερσύγχρονες μονάδες παραγωγής εντός και εκτός Ελλάδας, σταθμούς συγκέντρωσης γάλακτος και ισχυρό δίκτυο πωλήσεων και διανομής.

Πρώτος στόχος του Κλάδου Γαλακτοκομικών και Ποτών της Vivartia είναι να προσφέρει στους Έλληνες καταναλωτές τη δυνατότητα να μεγαλώνουν, να ζουν και να απολαμβάνουν καθημερινά μια ποιοτικά και διατροφικά ανώτερη τροφή. Η επιταγή αυτή εκπορεύεται από τις αξίες της ΔΕΛΤΑ.

Δεύτερος στόχος είναι η ενεργός συμμετοχή στο κτίσιμο της ευρωπαϊκής αγοράς, που αποτελεί ζωτικό χώρο για τα προϊόντα, τις τεχνολογίες, τους πελάτες και τους ανταγωνιστές του κλάδου, λόγω της διεθνοποίησης των αγορών, του τρόπου ζωής και των διατροφικών συνθηκών.

---

⁴³ Δικτυακός τόπος της VIVARTIA: URL:http://www.delta.gr/vivartia/omilos_gala-profil.htm. Προσπελάστηκε στις 21/2/2007

Όμιλος Λούλη⁴⁴

Μετά την ολοκλήρωση ενός μεγάλου κύκλου επενδύσεων τόσο στην Ελλάδα όσο και το εξωτερικό, ο Όμιλος Λούλη κινείται με γοργούς ρυθμούς προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης και της προόδου. Με 7 πρότυπα εργοστάσια συνολικά στην Ελλάδα, τη Ρουμανία, τη Βουλγαρία και την Αλβανία ο Όμιλος μας αναδεικνύεται σε βαλκανική υπερδύναμη στο χώρο των αλεύρων.

Κατ' αρχήν, το μέγεθος πλέον του Ομίλου δίνει σε πάρα πολλές περιπτώσεις ένα συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι των ανταγωνιστικών εταιρειών. Στην περίπτωση της αγοράς δημητριακών, για παράδειγμα, ο Όμιλος είναι σε θέση να εξασφαλίζει πρώτη ύλη με καλύτερους όρους, με δεδομένο ότι αυτή τη στιγμή είναι ένας από τους μεγαλύτερους αγοραστές δημητριακών στην Ευρώπη.

Στην Ελληνική αγορά, ο νέος επιλιμένος Μύλος στη Σούρπη Μαγνησίας σε συνδυασμό με τον επίσης επιλιμένο Μύλο του Κερατσινίου αναμένεται να μεγαλώσουν τις οικονομίες κλίμακας που έχουν ήδη επιτύχει, να ισχυροποιήσουν ακόμα περισσότερο τη θέση τους στην εγχώρια αγορά και να αυξήσουν το μερίδιό τους στις εξαγωγές αλεύρων στις διεθνείς αγορές καθώς πλέον πραγματοποιούνται δια της θαλάσσιας οδού χωρίς να μεσολαβεί διακίνηση με φορτηγά που συμβάλλει στη δυσανάλογη αύξηση του κόστους.

Η ευνοϊκή χωροταξική κατανομή των μονάδων παραγωγής σε συνδυασμό με ένα ευρύτατο δίκτυο αποθηκών και υποκαταστημάτων δίνουν μεγάλες δυνατότητες συνεργασίας και συμπληρωματικότητας στις εταιρείες του Ομίλου τόσο όσον αφορά την προμήθεια, αποθήκευση και διαχείριση των πρώτων υλών όσο και τις πωλήσεις και τη διανομή των ετοιμών προϊόντων.

Στα πλαίσια αυτά ο Όμιλος αναμένει σειρά από οφέλη που θα προκύψουν από τις συνδυασμένες κινήσεις εισαγωγικού και εξαγωγικού χαρακτήρα ανάμεσα στις εταιρείες στο εξωτερικό - και σε αυτές τις κινήσεις επικεντρώνεται ένα μεγάλο μέρος της αναπτυξιακής πολιτικής.

Στα Βαλκάνια, με την πλήρη λειτουργία όλων των μονάδων, κύριο μέλημα γίνεται πλέον η περαιτέρω ανάπτυξη των κατά τόπους εταιρειών. Στη Ρουμανία

---

⁴⁴ Δικτυακός τόπος του Ομίλου Λούλη:

URL: <http://www.loulisgroup.com/site/content.php?sel=15>. Προσπελάστηκε στις 21/2/2007

ο Όμιλος Λούλη ενισχύει καθοριστικά την ήδη κυριαρχική παρουσία του στην εγχώρια αγορά με την πλήρη λειτουργία των δύο υπερσύγχρονων μονάδων της LOULIS S.A. στο Βουκουρέστι και το Targu Mures Τρανσυλβανίας και τη δημιουργία έτσι μίας πρότυπης σε όλη την Ευρώπη βιομηχανίας τροφίμων. Βασικός στόχος της εταιρείας είναι η περαιτέρω ανάπτυξη των καταναλωτικών προϊόντων (corn flakes, συσκευασμένο ψωμί, τοστ, ζυμαρικά).

Στη Βουλγαρία είναι ορατά τα οφέλη της πλήρους αναδιοργάνωσης και της ανάπτυξης του δικτύου πωλήσεων που ο Όμιλος Λούλη σταδιακά πραγματοποίησε από τη στιγμή που οι Μύλοι Σόφιας πέρασαν στο έλεγχό του. Το μέγεθος του Μύλου και η απουσία σημαντικών ανταγωνιστών δημιουργούν θετικότερες προοπτικές για ακόμα μεγαλύτερα βήματα.

Τέλος, στην Αλβανία μέχρι πρόσφατα ο Όμιλός μας κατείχε μερίδιο αγοράς 20% καλύπτοντας το μεγαλύτερο μέρος των εισαγωγών της χώρας σε αλεύρι. Με τη λειτουργία του νέου μύλου στη γείτονα χώρα, στόχος της εταιρείας είναι το μερίδιο αγοράς να φτάσει το 35%.

INTRACOM HOLDINGS⁴⁵

Ο Όμιλος της INTRACOM HOLDINGS ειδικεύεται στην παροχή προϊόντων, επιχειρηματικών λύσεων και υπηρεσιών στους ακόλουθους τομείς αγορών:

Τηλεπικοινωνίες

Τηλεπικοινωνιακά Συστήματα και Λύσεις

Τηλεπικοινωνιακές Υπηρεσίες Σταθερής Τηλεφωνίας

Ηλεκτρονικά Αμυντικά Συστήματα

Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση και Δημόσια Διοίκηση

Τραπεζική Πληροφορική και Συστήματα για Μεγάλες Επιχειρήσεις

Συστήματα Πληροφορικής Τουρισμού και Φιλοξενίας

Ηλεκτρονικές Καταναλωτικές Συσκευές

---

⁴⁵ Δικτυακός τόπος του Ομίλου INTRACOM HOLDINGS:

URL:http://www.intracom.gr/intracom_holdings/gr/news/announcements/announcements2006/2006_10_30.htm Προσπελάστηκε στις 22/2/2007

Υπηρεσία Βάσεων Νομικών Δεδομένων

Κατασκευές και Τεχνικά έργα Υποδομής

Οι δραστηριότητες περιλαμβάνουν σχεδίαση και παραγωγή πρωτότυπων προϊόντων και συστημάτων εξοπλισμού, ανάπτυξη σύνθετων εφαρμογών λογισμικού, ολοκλήρωση αποδοτικών πελατοκεντρικών λύσεων, υλοποίηση «με το κλειδί στο χέρι» μεγάλης κλίμακας τεχνολογικών έργων, και διάθεση και παροχή ειδικευμένων συμβουλευτικών, τεχνικών και για λογαριασμό τρίτων υπηρεσιών.

Τα προϊόντα, οι ολοκληρωμένες επιχειρηματικές λύσεις και οι υπηρεσίες που προσφέρει ο Όμιλος απευθύνονται κυρίως σε πελάτες όπως:

- ❖ Μεγάλοι οργανισμοί, φορείς και πάροχοι τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών
- ❖ Δημόσιοι και κυβερνητικοί οργανισμοί, φορείς και επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας
- ❖ Τράπεζες, ασφαλιστικοί οργανισμοί και χρηματοοικονομικά ιδρύματα
- ❖ Δημόσιες και ιδιωτικές μεγάλες επιχειρήσεις και βιομηχανίες
- ❖ Αμυντικές βιομηχανίες και ένοπλες δυνάμεις
- ❖ Καταναλωτές

Τα προϊόντα και επιχειρηματικές λύσεις που προσφέρουν οι εταιρίες του Ομίλου της INTRACOM HOLDINGS έχουν σχεδιαστεί και υλοποιηθεί με τις πλέον σύγχρονες διαθέσιμες μεθόδους ανάπτυξης τεχνολογιών αιχμής. Βασίζονται στη διαρκώς αυξανόμενη τεχνογνωσία, επιχειρηματική γνώση και συσσωρευμένη εμπειρία και απευθύνονται στη διεθνή αγορά για την κάλυψη των επιχειρησιακών αναγκών μεγάλων οργανισμών και επιχειρήσεων.

Τα προϊόντα και οι λύσεις αυτές συνεχώς εξελίσσονται, εμπλουτίζονται, επεκτείνονται, αναβαθμίζονται και προσαρμόζονται, έτσι ώστε να ανταποκρίνονται τόσο στις εκάστοτε απαιτήσεις που υπαγορεύουν οι νέες τεχνολογικές εξελίξεις όσο και στις διαρκώς αυξανόμενες λειτουργικές ανάγκες της επιχειρηματικής κοινότητας.

Οι εταιρίες του Ομίλου έχουν μακρόχρονη εμπειρία και παράδοση στην παροχή ολοκληρωμένων και ειδικευμένων επαγγελματικών υπηρεσιών, τόσο πριν όσο και μετά την πώληση. Η παροχή υψηλής ποιότητας υπηρεσιών εξυπηρέτησης, σε όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων, προς τον πελάτη

αποτελεί σημαντική και ουσιαστική διαδικασία που διαφοροποιεί τον Όμιλο από τους ανταγωνιστές. Με την άμεση διάθεση ειδικευμένων πόρων, επιτυγχάνεται η βελτίωση του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος και η επιχειρηματική αποδοτικότητα των πελατών.

Ο Όμιλος έχει αποκτήσει εκτεταμένη εμπειρία και σημαντική τεχνογνωσία μέσω της υλοποίησης και παράδοσης ενός μεγάλου αριθμού ολοκληρωμένων έργων, τα οποία είναι σύμφωνα με διεθνή πρότυπα, σε πελάτες στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Τα έργα ολοκληρώνονται εντός του προσυμφωνημένου χρονικού ορίζοντα και προϋπολογισμού, στοχεύοντας στην ικανοποίηση του πελάτη.

Η INTRACOM TELECOM εστιάζει στρατηγικά στις τηλεπικοινωνιακές αγορές της Νοτιανατολικής Ευρώπης, της Μέσης ανατολής και της Βόρειας Αφρικής. Περισσότεροι από 40 τηλεπικοινωνιακοί οργανισμοί στην περιοχή έχουν επιλέξει τα προϊόντα, τις λύσεις και τις υπηρεσίες της INTRACOM TELECOM για την εξυπηρέτηση των καθημερινών επιχειρησιακών τους αναγκών.

Η INTRACOM TELECOM, αξιοποιώντας την 29-ετή επιτυχημένη πορεία της και τη σημαντική διεθνή παρουσία που έχει σε 12 χώρες, είναι σε θέση να ωφεληθεί από μια περίοδο ανάπτυξης στις αγορές που δραστηριοποιείται. Η τοπική παρουσία που διαθέτει στην ευρύτερη γεωγραφική περιοχή και η αποδεδειγμένη ικανότητά της στην παροχή υπηρεσιών υψηλής ποιότητας και την επιτυχή υλοποίηση έργων συνιστούν σημαντικά και μοναδικά πλεονεκτήματα στη σχετικά υπο-εξυπηρετούμενη αυτή αγορά.

Το μέγεθος μιας εταιρίας και η εμπειρία σε έργα μεγάλης κλίμακας αποτελούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την εξασφάλιση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος σε έναν χώρο που διακρίνεται για την αυξημένη τεχνική πολυπλοκότητά του, δεδομένου ότι οι πελάτες δείχνουν την προτίμησή τους σε διεθνώς αναγνωρισμένους προμηθευτές οι οποίοι παρέχουν ένα ευρύ φάσμα λύσεων που να καλύπτουν όλες τους τις απαιτήσεις.

Το σύνολο των τηλεπικοινωνιακών προϊόντων και λύσεων που προσφέρει η INTRACOM TELECOM έχει στόχο την κάλυψη των τμημάτων εκείνων της αγοράς που παρουσιάζουν παγκοσμίως τη μεγαλύτερη ανάπτυξη και ζήτηση, όπως:

- ❖ ευρυζωνικά δίκτυα (ενσύρματα και ασύρματα)
- ❖ παροχή περιεχομένου φωνής-δεδομένων-βίντεο

Το προφίλ της INTRACOM TELECOM ως μίας ανεξάρτητης εταιρίας ολοκλήρωσης συστημάτων με εμπειρία σε ένα ευρύ φάσμα τεχνολογιών την καθιστά ιδανικό εταίρο για πελάτες με ετερογενή εγκατεστημένη βάση συστημάτων και δικτύων.

Καθώς η πελατειακή πίστη, η εξασφάλιση εσόδων και η παροχή νέων και προηγμένων υπηρεσιών καθίστανται υψίστης σημασίας στόχοι για τους τηλεπικοινωνιακούς φορείς, η INTRACOM TELECOM αναμένει αύξηση στον όγκο των επιχειρηματικών της συμφωνιών για την παροχή ολοκληρωμένων λύσεων.

Επιπλέον, η INTRACOM TELECOM αναμένει αύξηση των επιχειρηματικών της δραστηριοτήτων μέσω των στρατηγικών συμμαχιών που διατηρεί με διεθνώς καταξιωμένους κατασκευαστές τεχνολογίας.

Οι αναλυτές της αγοράς προβλέπουν ότι οι τηλεπικοινωνιακοί οργανισμοί, ακολουθώντας εξελίξεις που χαρακτηρίζουν άλλες αγορές θα καλύπτουν μελλοντικά όλο και περισσότερο τις ανάγκες τους από τρίτους προμηθευτές, όπως την INTRACOM TELECOM , για την προμήθεια ενός μεγάλου εύρους υπηρεσιών που δεν σχετίζονται με την καθαυτή επιχειρηματική τους δραστηριότητα.

Τέτοιες υπηρεσίες είναι η τεχνική υποστήριξη πληροφοριακών και τηλεπικοινωνιακών συστημάτων, η διαχείριση λειτουργίας δικτύων και άλλων εσωτερικών διαδικασιών, η παροχή επιχειρηματικών εφαρμογών με τη μορφή εξωτερικής υπηρεσίας κ.ά.

Με τον τρόπο αυτό, δίνεται η δυνατότητα στους οργανισμούς να επικεντρώσουν τη δράση τους περισσότερο στον τομέα της βασικής επιχειρηματικής τους δραστηριότητας. Η INTRACOM TELECOM είναι ήδη σε θέση να ωφεληθεί από το αναμενόμενο αυτό κύμα ανάθεσης εργασιών σε τρίτους (outsourcing) που θα αρχίσει να χαρακτηρίζει σύντομα τη λειτουργία των τηλεπικοινωνιακών εταιριών.

Η INTRACOM TELECOM έχει σημειώσει σημαντικές και αξιοσημείωτες διεθνείς επιτυχίες, που αφορούν σε προμήθεια σύγχρονου εξοπλισμού, παροχή

επαγγελματικών υπηρεσιών και υλοποίηση σύνθετων έργων σε μεγάλους τηλεπικοινωνιακούς οργανισμούς.

Ενδεικτικά αναφέρονται:

- ❖ Ενσύρματα συστήματα πρόσβασης στους οργανισμούς: ΟΤΕ (Ελλάδα), Moldtelecom (Μολδαβία), Center Telecom (Ρωσία), H -Communications (Αλβανία), Digitel (Φιλιππίνες) και Bayantel (Φιλιππίνες)
- ❖ Ασύρματα συστήματα πρόσβασης στους οργανισμούς: ΟΤΕ (Ελλάδα), Center Telecom (Ρωσία), S TE (Συρία) και Portugal Telecom (Πορτογαλία)
- ❖ Ενσύρματα / ασύρματα συστήματα μετάδοσης στους οργανισμούς: ΟΤΕ (Ελλάδα),
- ❖ Cosmote (Ελλάδα), Center Telecom (Ρωσία), Digitel (Ινδονησία), Cosmofone (Σκόπια) και H -Communications (Αλβανία)
- ❖ Συστήματα τηλεπικοινωνιακών τερματικών διατάξεων στους οργανισμούς: ΟΤΕ (Ελλάδα), Armentel (Αρμενία), Center Telecom (Ρωσία), Dancom (Πακιστάν), ICE (Κόστα Ρίκα) και Dialog (Πολωνία)
- ❖ Τερματικές συσκευές και εφαρμογές τυχερών παιχνιδιών στη Βουλγαρία, Χιλή, Κολομβία, Κύπρο, ΠΓΔΜ, Γερμανία, Μάλτα, Μολδαβία, Περού, Σερβία, Ρουμανία, Τουρκία και τις Πολιτείες Νεμπράσκα, Μοντάνα και Αϊνταχο των ΗΠΑ, που αφορούν σε ανάγκες κάλυψης on -line διοργάνωσης τοπικών Λοταριών
- ❖ Επέκταση και αναβάθμιση του δικτύου μετάδοσης δεδομένων υψηλών ταχυτήτων και ADSL του ΟΤΕ
- ❖ Προμήθεια, εγκατάσταση και θέση σε λειτουργία δικτύων ασύρματης πρόσβασης στις εταιρίες AMC και Hermes (Αλβανία)
- ❖ Ολοκλήρωση του εκσυγχρονισμού του τηλεπικοινωνιακού δικτύου της Romtelecom (Ρουμανία)
- ❖ Υλοποίηση εφαρμογών του παιχνιδιού ΚΙΝΟ του ΟΠΑΠ
- ❖ Προμήθεια συστημάτων καρτοτηλεφώνων στην Armentel (Αρμενία) και Telekom Srbija (Σερβία)
- ❖ Προμήθεια μικροκυματικού εξοπλισμού στην Globul (Βουλγαρία)
- ❖ Προμήθεια τερματικών διατάξεων netMod -USB στην Telekom Srbija

- ❖ Επέκταση και αναβάθμιση του δικτύου Hellascom
- ❖ Παραδόσεις φορολογικών ταμειακών μηχανών σε Ελλάδα, Σερβία, Ρουμανία και Μάλτα

Επιπλέον πρόσφατα, η INTRACOM TELECOM είχε ακόμα περισσότερες σημαντικές επιτυχίες στην αγορά της παροχής ολοκληρωμένων λύσεων και υπηρεσιών στον τομέα των τηλεπικοινωνιών, τόσο με την ανάληψη νέων έργων, ως αποτέλεσμα της συμμετοχής σε εγχώριους και διεθνείς διαγωνισμούς, όσο και με τη συνέχιση ή ολοκλήρωση προγενεστέρων συμβάσεων. Ενδεικτικά αναφέρονται:

- ❖ Ευρυζωνικά δίκτυα δεδομένων/φωνής (ADSL , IP , IP /MPLS , ATM , VoIP) για τις εταιρίες: Romtelcom (Ρουμανία), Εθνικό Δίκτυο Έρευνας και Τεχνολογίας (ΕΔΕΤ/GRNET), Otenet , Cosmote , Voicenet , Armentel (Αρμενία), ΟΕΟΑ Αθήνα 2004, ΟΤΕ, Tellas , Dogan On Line (Τουρκία) και άλλους πελάτες στην Ελλάδα και το εξωτερικό
- ❖ Προμήθεια και εγκατάσταση ενός μεγάλου αριθμού (237.000) νέων γραμμών για την ψηφιακοποίηση του εθνικού τηλεπικοινωνιακού δικτύου σταθερής τηλεφωνίας της Ρουμανίας
- ❖ Δίκτυα κινητής τηλεφωνίας για τις εταιρίες Αττικό Μετρό (δίκτυο TETRA) και VivaCell της Αρμενίας (δίκτυο GSM)
- ❖ Δίκτυα μετάδοσης φωνής/δεδομένων (SDH - Fiber /Radio , DWDM) για τις εταιρίες Vodafone Hellas , Cosmote και Romtelecom
- ❖ Προμήθεια και εγκατάσταση συστημάτων παροχής υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας για τις εταιρίες Cosmote , Vodafone Hellas , Vodafone Albania και Telecom Serbia
- ❖ Προμήθεια ή/και αναβάθμιση συστημάτων τιμολόγησης προπληρωμένων υπηρεσιών για τις εταιρίες Cosmote , CBM -Globul (Βουλγαρία), Cosmofon (Σκόπια) και Armentel (Αρμενία)
- ❖ Προμήθεια και εγκατάσταση συστημάτων επιτήρησης δικτύου για τις εταιρίες STC (Σαουδική Αραβία), Telecom Serbia (Σερβία & Μαυροβούνιο), Vodafone Hellas , Vodafone Egypt , Vodafone Hungary , TIM Hellas , Tellas , HT (Κροατία), PlusGSM (Πολωνία) και Cosmote

- ❖ Προμήθεια και εγκατάσταση συστημάτων ολοκληρωμένης διαχείρισης δικτύων και υπηρεσιών για τις εταιρίες Cosmote , Vodafone Hellas , OTE και Cosmofon (Σκόπια)
- ❖ Προμήθεια και εγκατάσταση συστημάτων επιχειρησιακής υποστήριξης και διαχείρισης πελατών για τις εταιρίες OTE, CBM -Globul (Βουλγαρία), Armentel (Αρμενία), Cosmote , Vodafone Hellas , Mobifon (Ρουμανία), Intralot , BuySell (Κύπρος) και TIM Hellas
- ❖ Παροχή υπηρεσιών τεχνικής υποστήριξης προς τις εταιρίες Otenet και Cosmote κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων για την εξασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας των δικτύων τους
- ❖ Δίκτυο κορμού και δεδομένων της Cosmote για την παροχή υπηρεσιών 3G , i -Mode , GPRS
- ❖ Επέκταση του δικτύου της τράπεζας Omega Bank

Το 2004 η INTRACOM TELECOM απέσπασε, από την εταιρία Genesys Telecommunication Laboratories (θυγατρική της Alcatel), το βραβείο "Best Partner of the Year 2003" για την περιοχή της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, Μ. Ανατολής και Αφρικής. Το βραβείο αφορούσε σε επιτυχή εκτέλεση έργων διασύνδεσης συστημάτων πληροφορικής και τηλεφωνίας (CTI).

Έργο TETRA – OTE

Ο OTE ήταν ο πρώτος τηλεπικοινωνιακός οργανισμός που προσέφερε υπηρεσίες TETRA στην Ελλάδα. Η εμπορική ονομασία του συστήματος είναι «OTELink » και η εγκατάσταση του άρχισε στα μέσα του 2000. Το σύστημα αποτελείται από δύο Κέντρα Μεταγωγής, ένα Κέντρο Εποπτείας, Λειτουργίας και Συντήρησης, και ογδόντα (80) Σταθμούς Βάσης εγκατεστημένους στην Αττική, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Κρήτη και Βόλο.

Για την ραδιοκάλυψη των εσωτερικών χώρων των μεγάλων πελατών του δικτύου (ΑΙΑ, ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ, ΑΤΤΙΚΗ ΟΔΟΣ), έχουν εγκατασταθεί στα κτίρια τους αμφίδρομοι ενισχυτές, κεραιές εσωτερικού χώρου και αρκετά χιλιόμετρα ομοαξονικού και ακτινοβολούντος καλωδίου. Οι σταθμοί βάσης του δικτύου

χρησιμοποιούν συχνότητες στην περιοχή 410-430MHz με στάθμη ισχύος εξόδου 25W . Μέχρι σήμερα έχουν προγραμματιστεί και λειτουργούν 5.000 κινητές και φορητές τερματικές συσκευές. Το σύστημα έχει σχεδιαστεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε να αντιμετωπίσει τη γρήγορη επέκτασή του και σε άλλα μεγάλα αστικά κέντρα της Ελλάδας, όπως επίσης και τις εθνικές οδούς που τα διασύνδεουν

ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ - ΟΜΙΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ⁴⁶

Η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ - ΟΜΙΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ιδρύθηκε το 1990 (ΦΕΚ Τεύχος Α.Ε. Ε.Π.Ε. 4422/20.12.1990). Έδρα της Εταιρίας ορίστηκε αρχικά ο Δήμος Αθηναίων, Παπαδιαμαντοπούλου 6, Αθήνα. Το Φεβρουάριο του 1993, η έδρα της μεταφέρθηκε στο Δήμο Κηφισιάς, Γεωργαντά 11, Κηφισιά (ΦΕΚ 447/10.2.93), ενώ το 1999 η έδρα της Εταιρίας μεταφέρθηκε στον Παράδεισο Αμαρουσίου, Πατρόκλου 5-7, τηλ. 210 - 68 77 300 (ΦΕΚ. 6355/3.8.99). Η Εταιρία είναι εγγεγραμμένη στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιριών του Υπουργείου Ανάπτυξης, Διεύθυνση Ανωνύμων Εταιριών και Πίστεως, με αριθμό μητρώου 23103/06/Β/90/26. Η διάρκειά της έχει οριστεί σε 50 χρόνια και το αρχικό μετοχικό κεφάλαιό της ανερχόταν σε Δρχ. 400.000.000 (€ 1.173.881,14) ολοσχερώς καταβεβλημένο και διαιρούμενο σε 400.000 μετοχές, ονομαστικής αξίας 1.000 Δρχ. (€ 2,93) η κάθε μία.

Σκοπός της Εταιρίας, σύμφωνα με το άρθρο 2 του Καταστατικού της, όπως αυτό διευρύνθηκε από τη Γενική Συνέλευση της 01/09/2001, είναι:

1. Η συμμετοχή στο κεφάλαιο άλλων επιχειρήσεων, η ίδρυση θυγατρικών επιχειρήσεων οποιασδήποτε νομικής μορφής, ο έλεγχος και η διαχείριση των επιχειρήσεων αυτών, καθώς και η εκποίηση των ανωτέρω συμμετοχών.
2. Η εμπορία, εισαγωγή, διανομή, εξαγωγή συρμάτων, καλωδίων, σωλήνων και συρματοσχοινίων, αλυσίδων και σχοινιών κάθε τύπου,

---

⁴⁶ Δικτυακός τόπος του ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ - ΟΜΙΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ:

URL:<http://web.mytilineos.gr/home.asp?subMenuID=10&MenuName=Εταιρικό%20Προφίλ>

Προσπελάστηκε στις 23/2/2007

μετάλλων, μεταλλευμάτων και σιδήρων γενικά, η κατασκευή, επεξεργασία των ανωτέρω προϊόντων για εξυπηρέτηση και ευόδωση του εταιρικού σκοπού και αντιπροσώπευση ημεδαπών και αλλοδαπών εμπορικών, βιοτεχνικών και βιομηχανικών επιχειρήσεων που παράγουν και εμπορεύονται παρόμοια προϊόντα. Η εμπορία μηχανημάτων, ανταλλακτικών και συναφών ειδών, καθώς και όλων των πρώτων και βοηθητικών υλών και υλικών προς μεταλλευτική και μεταλλουργική χρήση. Η εμπορία, εισαγωγή, εξαγωγή και διανομή μπαταριών αυτοκινήτων και ηλεκτρονικών υπολογιστών και οποιωνδήποτε ηλεκτρονικών, ηλεκτρικών ή άλλων μηχανών, εξαρτημάτων και αξεσουάρ, η έρευνα στο χώρο της πληροφορικής και των ηλεκτρικών εφαρμογών εν γένει, η παροχή συμβουλών και εκπαίδευσης σε θέματα μηχανογραφείας και αυτοματισμού.

3. Η Εταιρία δύναται να παρέχει εγγυήσεις υπέρ τρίτων νομικών ή φυσικών προσώπων με τα οποία έχει συναλλαγές και εφόσον τούτο εξυπηρετεί τον εταιρικό σκοπό.
4. Η αγορά, ανέγερση και μεταπώληση ακινήτων.

Η βασική δραστηριότητα της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ Α.Ε. – ΟΜΙΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ σήμερα είναι το διεθνές εμπόριο μετάλλων και μεταλλευμάτων, καθώς και οι συμμετοχές στο κεφάλαιο άλλων επιχειρήσεων.

Σήμερα οι δραστηριότητες της Μυτιληναίος Α.Ε. – Όμιλος Επιχειρήσεων επεκτείνονται σταδιακά από τους παραδοσιακούς τομείς του διεθνούς εμπορίου μετάλλων – μεταλλευμάτων και τη μεταλλουργία, στους τομείς της ενέργειας και των αμυντικών εξοπλισμών.

Στον τομέα της μεταλλουργίας, η Μυτιληναίος Α.Ε. – Όμιλος Επιχειρήσεων, τον Μάρτιο του 2005, ανακοίνωσε την ολοκλήρωση της εξαγοράς του πλειοψηφικού ποσοστού που κατέχει η Alcan Inc. στην Αλουμίνιον της Ελλάδος Α.Ε.

Η εξαγορά της Αλουμίνιον της Ελλάδος Α.Ε., ενός από τα μεγαλύτερα μεταλλευτικά, μεταλλουργικά και βιομηχανικά συγκροτήματα της Ελλάδας με εξειδικευμένο και αφοσιωμένο ανθρώπινο δυναμικό αποτελεί ένα σημαντικό βήμα για την περαιτέρω ανάπτυξη του Ομίλου Επιχειρήσεων Μυτιληναίος Α.Ε.

Το πρόγραμμα επενδύσεων της Αλουμίνιον της Ελλάδος Α.Ε. για την προσεχή τριετία προβλέπεται να ανέλθει σε €310 εκατ. συμπεριλαμβανομένου και του τακτικού προγράμματος συντήρησης.

Άμεσης προτεραιότητας επένδυση αποτελεί η κατασκευή εργοστασίου συμπαραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος και ατμού (cogeneration plant) ισχύος 320 MW προϋπολογισμού €190 εκατ. την κατασκευή του οποίου θα αναλάβει η θυγατρική του Ομίλου, ΜΕΤΚΑ. Η περίοδος κατασκευής εκτιμάται ότι θα διαρκέσει 2 έτη.

Στόχος του Ομίλου Μυτιληναίου είναι επίσης να προχωρήσει σε:

- ❖ επένδυση στο τομέα παραγωγής αλουμίνιας (debottlenecking) η οποία υπολογίζεται να ανέλθει σε €50 εκατ. και θα αυξήσει τη παραγωγή της αλουμίνιας σε 1,1 εκατ. τόνους/έτος.
- ❖ επένδυση στο τομέα παραγωγής αλουμινίου (creeping) η οποία υπολογίζεται να ανέλθει σε €10 εκατ. και θα αυξήσει τη παραγωγή του αλουμινίου σε 180.000 τόνους/έτος.
- ❖ επένδυση για τη βελτίωση της παραγόμενης ποσότητας αλουμινίου (wagstaff) η οποία υπολογίζεται να ανέλθει σε €10.5 εκατ.

Ο Όμιλος έχει επίσης εξαγοράσει από το 1999 την εταιρία SOMETRA S.A. στη Ρουμανία και έχει πραγματοποιήσει ένα μακροπρόθεσμο πρόγραμμα επενδύσεων ύψους 20 εκατ. δολαρίων που αφορά στον εκσυγχρονισμό του εργοστασίου της SOMETRA με στόχο να φθάσει την ετήσια παραγωγή στους 120.000 τόνους μολύβδου, ψευδαργύρου, εξαντλώντας την παραγωγική του δυναμικότητα και εξασφαλίζοντας συγχρόνως, τη μακρόχρονη και κερδοφόρο εκμετάλλευσή του.

Τέλος ο Όμιλος συμμετέχει στην Hellenic Copper Mines Ltd. στην Κύπρο, με ποσοστό 39,16%. Η HCM δραστηριοποιείται στην εξόρυξη χαλκού, υψηλής ποιότητας (99,999%), με τη φιλική προς το περιβάλλον μέθοδο της υδρομεταλλουργίας ενώ συνεχίζεται η αναζήτηση περαιτέρω ενίσχυσης της θέσης της Εταιρίας στον χώρο της παραγωγής χαλκού, αλλά και άλλων επενδυτικών ευκαιριών στην ευρύτερη περιοχή των Βαλκανίων.

Στον τομέα της μεταλλουργίας στρατηγικός στόχος του Ομίλου είναι η ομαλή ένταξη της Αλουμίνιον της Ελλάδος στον μεταλλουργικό κλάδο του

Ομίλου και εδραίωσή του ως ο ισχυρότερος καθετοποιημένος παραγωγός βασικών μετάλλων στη Νοτιοανατολική Ευρώπη με ταυτόχρονη επέκταση των δραστηριοτήτων και εκτός Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Οι προοπτικές του Ομίλου στην παραγωγή και εμπορία ηλεκτρικής ενέργειας διαγράφονται ιδιαίτερα θετικές, αφού με την απόκτηση της τελικής άδειας εγκατάστασης του Σταθμού Βόλου ολοκληρώθηκε η βασική προετοιμασία για την υλοποίηση της επένδυσης του θερμοηλεκτρικού σταθμού παραγωγής και εμπορίας ηλεκτρικής ενέργειας 400MW στο Βόλο ενώ ήδη έχουν ξεκινήσει οι ενέργειες για την αδειοδότηση ενός νέου σταθμού 412MW στη θέση Άγιος Νικόλαος Βοιωτίας εντός του εργοστασίου της Αλουμίνιον της Ελλάδος.

Με τους δύο αδειοδοτικά ώριμους σταθμούς ο Όμιλος αναμένεται να συμμετάσχει στον διαγωνισμό που θα προκηρύξει το Υπουργείο Ανάπτυξης εντός του 2005 για μακροχρόνια δέσμευση 900 MW από νέες μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.3175/2003.

Εκτιμάται, υπό τις νέες συνθήκες, ότι η κατασκευή των νέων σταθμών, έργα των οποίων η υλοποίηση θα διαρκέσει 2,5 χρόνια, θα αποτελέσει ορόσημο στην παραγωγή και πώληση ενέργειας από ιδιώτη επενδυτή.

Παράλληλα πρέπει να προστεθεί ότι η εξαγορά της πλειοψηφίας των μετοχών της Αλουμίνιον της Ελλάδος από τον Όμιλο Μυτιληναίου έχει οδηγήσει στην παράλληλη απόφαση για επένδυση της Αλουμίνιον της Ελλάδος σε νέο σταθμό συμπαραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας συνολικής ισχύος 320Mwe στις εγκαταστάσεις της Αλουμίνιον.

Ο νέος αυτός Σταθμός θα εξασφαλίσει την αναγκαία ηλεκτρική ενέργεια που απαιτεί η παραγωγική διαδικασία του εργοστασίου ενώ παράλληλα θα ενισχύει με ενέργεια το Εθνικό Σύστημα. Με το έργο αυτό ο Όμιλος καθίσταται εκ των πραγμάτων ο πρώτος μεγάλος ανεξάρτητος παραγωγός ηλεκτρικής ενέργειας μετά την Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού (ΔΕΗ).

Η αμυντική βιομηχανία είναι ένας στρατηγικός τομέας στον οποίο ο Όμιλος σχεδιάζει να επιδείξει σημαντική παρουσία, αναπτύσσοντας τη δραστηριότητα αυτή επί του παρόντος μέσω της ΜΕΤΚΑ Α.Ε. και της ΕΛΒΟ Α.Β.Ε. και μελλοντικά μέσω άλλων εταιριών και συναφών δραστηριοτήτων του Αμυντικού Τομέα που σκοπεύει να επεκταθεί.

Δεδομένου ότι οι αμυντικές δαπάνες στην Ελλάδα είναι πολύ σημαντικές, η ελληνική κυβέρνηση υιοθέτησε μία νέα πολιτική επηρεάζοντας ριζικά τον τομέα των αμυντικών εξοπλισμών, αυξάνοντας σημαντικά το ποσοστό της Ελληνικής Προστιθέμενης Αξίας (ΕΠΑ) που αντιπροσωπεύει τη συμμετοχή των ελληνικών βιομηχανιών από 10-15% που ήταν μέχρι σήμερα, σε 25 - 30%, με προοπτική το εν λόγω ποσοστό να αυξηθεί ακόμα περισσότερο στο μέλλον.

Ήδη στο νέο Νομοσχέδιο περί προμηθειών που προωθείται για ψήφισμα στην Βουλή από το Υπουργείο Εθνικής Αμύνης (ΥΕΘΑ), προβλέπεται, να γίνει υποχρεωτική η συμμετοχή της ελληνικής βιομηχανίας σε ποσοστό ΕΠΑ 35% κατ' ελάχιστον ποσοστό.

Μέχρι το τέλος Ιουνίου 2005 αναμένεται να εγκριθεί από την κυβέρνηση το Πενταετές Μεσοπρόθεσμο Εξοπλιστικό Πρόγραμμα, από το οποίο ο Όμιλος διεκδικεί σημαντική συμμετοχή, σύμφωνα με τις παρούσες και τις μελλοντικά σχεδιαζόμενες κατασκευαστικές δυνατότητές του. Το ποσοστό συμμετοχής του Ομίλου στα εν λόγω προγράμματα εκτιμάται στο 20 - 40% περίπου, ήτοι να ξεπεράσει τα 2,0 δισ. ευρώ.

Την παρούσα περίοδο, για πολλά από αυτά τα αμυντικά προγράμματα, ο Όμιλος Μυτιληναίου βρίσκεται σε επαφή με τους ξένους κύριους κατασκευαστές αμυντικού υλικού οι οποίοι είναι προμηθευτές των Ελληνικών Ε.Δ., προκειμένου να επιτύχει μεγάλο υποκατασκευαστικό έργο ή και συμπαραγωγή οπλικών συστημάτων στα πλαίσια των Αντισταθμιστικών Ωφελημάτων και για τις δύο εταιρίες (ΜΕΤΚΑ – ΕΛΒΟ).

Συγκεκριμένα, η ΜΕΤΚΑ, έχει υπογράψει σύμφωνα συνεργασίας ή διαπραγματεύεται με υποψήφιους προμηθευτές των Ε.Δ., την συμμετοχή της στα νέα προγράμματα που συμπεριλαμβάνονται στο νέο ΕΜΠΑΕ, όπως είναι τα αμφίβια τεθωρακισμένα οχήματα, τα Συστήματα Αντιαεροπορικής Άμυνας, τα Τεθωρακισμένα Οχήματα Μάχης Μηχανικού, γέφυρες κάλυψης ξηρών κωλυμάτων, ανθρωποφυγοκεντρική μονάδα για της ανάγκες της Πολεμικής Αεροπορίας, και άλλα προγράμματα μικρότερου μεγέθους.

Πέραν των ανωτέρω, και με την εμπειρία που έχει αποκτηθεί από την επιτυχή εμπλοκή στα αντίστοιχα ελληνικά προγράμματα, η ΜΕΤΚΑ διεκδικεί σημαντικό υποκατασκευαστικό έργο από τις εταιρίες Raytheon, Lockheed –

Martin και HDW για τα προγράμματα PATRIOT και των υποβρυχίων U-214 ξένων χωρών.

Η Ελληνική Βιομηχανία Οχημάτων Α.Β.Ε. (ΕΛΒΟ) είναι μια στρατηγικής σημασίας εταιρία με διπλή επιχειρηματική και εμπορική αποστολή όσον αφορά στην παροχή υπηρεσιών και προϊόντων στρατιωτικής χρήσης για τις Ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις και στην παραγωγή εμπορικού τύπου προϊόντων.

Ο Όμιλος Μυτιληναίου, μέσω αυτής, αύξησε τις κατασκευαστικές του δυνατότητες στην παραγωγή αμυντικού υλικού, δεδομένου ότι οι συνέργιες των δύο εταιριών ΜΕΤΚΑ Α.Ε. και ΕΛΒΟ Α.Β.Ε. είναι πολύ μεγάλες, χωρίς να υπάρχει αλληλοεπικάλυψη των κατασκευαστικών τους ρόλων και ως εκ τούτου δημιουργήθηκαν πολύ ευνοϊκές προοπτικές για ανάληψη σημαντικού υποκατασκευαστικού έργου στα αμυντικά προγράμματα των Ε.Δ.,

Συγκεκριμένα, αύξησε σημαντικά το ποσοστό συμμετοχής του στο πρόγραμμα της προμήθειας των 170 Αρμάτων Μάχης, λαμβανομένων υπόψη των δυνατοτήτων και των εμπειριών της ΕΛΒΟ στην τελική συναρμολόγηση και στην ενσωμάτωση συστημάτων (Assembly & System Integration) σε παρόμοιου είδους εξοπλισμό.

Εκτιμάται ότι οι προοπτικές που παρουσιάζονται για ένα μεγάλο ποσοστό συμπαραγωγής του Ομίλου Μυτιληναίου είναι πολύ ευνοϊκές, δεδομένων και των λοιπών προγραμμάτων, όπως τα προγράμματα προμήθειας αμφίβιων τεθωρακισμένων, κοινών και ειδικών οχημάτων, κινητών γεφυρών, οχημάτων Μηχανικού, εκσυγχρονισμός των υπάρχοντων αρμάτων και λοιπών τεθωρακισμένων οχημάτων κ.λ.π., καθώς και άλλα προγράμματα που θα περιλαμβάνει το υπό εκπόνηση νέο ΕΜΠΑΕ των Ελληνικών Ε.Δ.

Ο Όμιλος Μυτιληναίου αποδίδει μεγάλη σημασία στην επίτευξη υψηλού ποσοστού Ελληνικής Προστιθέμενης Αξίας στα προϊόντα της ΕΛΒΟ και έχει ως σκοπό την ανάπτυξη σύγχρονης τεχνολογίας με απώτερο σκοπό την αύξηση των κατασκευαστικών δυνατοτήτων της, για να μειωθεί η εξάρτησή της από τους ξένους προμηθευτές και η συνεχής απώλεια συναλλάγματος.

Το ΥΠΕΘΑ, αντιλαμβανόμενο την Στρατηγική σημασία της ΕΛΒΟ στην Αμυντική Βιομηχανία συγκρότησε κοινή Επιτροπή ΥΠΕΘΑ – ΕΛΒΟ προκειμένου να επεξεργαστεί και να υπογραφεί μεταξύ των δύο μερών, Συμφωνία

Στρατηγικής Συνεργασίας που θα περιλαμβάνει τα μελλοντικά προγράμματα που σκοπεύει να προωθήσει το ΥΠΕΘΑ και είναι κατασκευαστικής δυνατότητας ΕΛΒΟ.

Η εξαγορά της Αλουμίνιον της Ελλάδος Α.Ε. και η ομαλή της ένταξη στον μεταλλουργικό κλάδο του Ομίλου έχει ως αποτέλεσμα την εδραίωσή του ως ο ισχυρότερος καθετοποιημένος παραγωγός βασικών μετάλλων στην Νοτιοανατολική Ευρώπη με στόχο την επέκταση των δραστηριοτήτων του και εκτός Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Επιπλέον η διατήρηση των τιμών των βασικών μετάλλων σε υψηλά επίπεδα για τα αμέσως επόμενα χρόνια, σε συνδυασμό με τη διατήρηση της αυξημένης ζήτησης, συνηγορούν για τη σημαντική άνοδο των εργασιών του Ομίλου στον τομέα της μεταλλουργία.

Στον τομέα της ενέργειας ο Όμιλος Μυτιληναίου αποφάσισε ήδη να προχωρήσει τις διαδικασίες για την αδειοδότηση νέου σταθμού παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στα Άσπρα Σπίτια Βοιωτίας, με στόχο την εξασφάλιση συγκριτικών πλεονεκτημάτων τόσο για την παραγωγή του αλουμινίου όσο και για την αγορά της ενέργειας. Σε ότι αφορά στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ο Όμιλος έχει ήδη ξεκινήσει με την διαδικασία και τις εργασίες ανέγερσης του πρώτου Αιολικού Πάρκου της Εταιρίας στη θέση Κορυφή Σιδηροκάστρου ισχύος 17 MW και προϋπολογισμού 17 εκατ. ευρώ.

Τέλος στον τομέα της άμυνας ο Όμιλος Μυτιληναίου έχει επεξεργαστεί και προωθεί τις διαδικασίες έγκρισης ενός νέου επιχειρησιακού σχεδίου το οποίο έχει ως βασικό στόχο τη διασφάλιση μιας μακρόχρονης και κερδοφόρου λειτουργίας της θυγατρικής ΕΛΒΟ, αλλά και την ανάπτυξη σημαντικών συνεργιών με άλλες εταιρίες του Ομίλου Μυτιληναίου.

Όσον αφορά τα αποτελέσματα σε επίπεδο Ομίλου και με βάση τα ΔΠΧΠ αναμένεται ο κύκλος εργασιών να ξεπεράσει τα €750 εκατ. (έναντι €311 εκατ. το 2004) ενώ τα κέρδη προ φόρων και δικαιωμάτων μειοψηφίας εκτιμάται ότι θα ακολουθήσουν ανάλογη μεταβολή. Η Αλουμίνιον της Ελλάδος Α.Ε. θα ενοποιηθεί πλήρως για πρώτη φορά από το 1ο τρίμηνο του 2005.

ΒΙΟΧΑΛΚΟ Α.Ε.⁴⁷

Η ΒΙΟΧΑΛΚΟ Α.Ε. είναι η μητρική εταιρία του μεγαλύτερου ελληνικού μεταλλουργικού ομίλου εταιριών. Ο Όμιλος περιλαμβάνει 80 περίπου εταιρίες, έξι από τις οποίες οι ΕΛΒΑΛ, ΧΑΛΚΟΡ, ΣΙΔΕΝΟΡ, ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΑΛΩΔΙΑ, ΕΤΕΜ και ΣΩΛΗΝΟΥΡΓΕΙΑ ΚΟΡΙΝΘΟΥ είναι πρωτοπόρες στον τομέα τους η κάθε μία και είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών, ενώ παράλληλα έχει στην ιδιοκτησία του ορισμένα αστικά ακίνητα στην Αθήνα και σημαντικές εκτάσεις γης, σε διάφορα μέρη της Ελλάδας. Ιδρύθηκε το 1937, εισήχθη στο Χρηματιστήριο Αθηνών το 1947 και συμπεριλαμβάνεται στο χρηματιστηριακό δείκτη της Morgan Stanley (MSCI), για την Ελλάδα.

Οι εταιρίες του Ομίλου ΒΙΟΧΑΛΚΟ έχουν έντονο εξαγωγικό προσανατολισμό με αποτέλεσμα ο κύκλος εργασιών που πραγματοποιείται στο εξωτερικό να υπερβαίνει τον πραγματοποιούμενο εντός Ελλάδος. Οι εξαγωγές κατευθύνονται σε 60 χώρες περίπου και γίνονται είτε απευθείας, είτε μέσω θυγατρικών εταιριών. Οι εταιρίες κατέχουν σημαντικά μερίδια της Ελληνικής αγοράς όπου, οι πωλήσεις πραγματοποιούνται μέσω αντιπροσώπων και εμπόρων.

Η βιομηχανική δραστηριοποίηση του Ομίλου στο εξωτερικό, γίνεται μέσω της εγκαταστημένης στο Bridgnorth της Αγγλίας BRIDGNORTH ALUMINIUM LTD, που παράγει φύλλα λιθογραφίας και foilstock, την πρώτη ύλη για την παραγωγή foil, μέσω της STOMANA INDUSTRY SA, εταιρίας παραγωγής χαλυβουργικών προϊόντων στη Βουλγαρία, μέσω της βουλγαρικής εταιρίας επεξεργασίας χαλκού και ορειχάλκου SOFIA MED AD και μέσω της Ρουμανικής εταιρίας παραγωγής καλωδίων ICME-ECAB SA.

Κύριο μέλημα του Ομίλου είναι η αύξηση της παραγωγικής του δυναμικότητας που επιτυγχάνεται μέσω των μεγάλων επενδύσεων και η εξασφάλιση της ποιότητας των προϊόντων του. Οι βιομηχανίες του Ομίλου είναι διαπιστευμένες με πιστοποιητικά ISO 9001, 9002 και ISO 14001 για το περιβάλλον ενώ τα προϊόντα τους κατέχουν σήματα ποιότητας διεθνών οργανισμών.

---

⁴⁷ Δικτυακός τόπος της ΒΙΟΧΑΛΚΟ Α.Ε.:

URL:http://www.viohalco.gr/company_profile.html Προσπελάστηκε στις 24/2/2007

ΔΙΕΚΑΤ⁴⁸

Η Εταιρεία, με την σημερινή νομική της μορφή και με το διακριτικό τίτλο ΔΙΕΚΑΤ Α.Τ.Ε. ιδρύθηκε το 1976 και είναι καταχωρημένη στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών της Νομαρχίας Αθηνών με αριθμό 2696/01/Β/86/15.

Η ίδρυσή της αποτέλεσε εξέλιξη της συνεργασίας των δύο βασικών μετόχων της, των κ.κ. Μιχαήλ Κανταρτζόπουλου και Νικολάου Τόλη, συνεργασίας που άρχισε το 1962 και συνεχίζεται, κατά τον πιο αρμονικό τρόπο, μέχρι σήμερα.

Ο πλήρης τίτλος της Εταιρείας είναι : "Ανώνυμη Εταιρεία Κατασκευών Τεχνικών Έργων, Εμπορικών, Βιομηχανικών και Ναυτιλιακών Επιχειρήσεων ΔΙΕΚΑΤ" και στους σκοπούς της περιλαμβάνονται :

- ❖ Η εκτέλεση κάθε μορφής και τύπου έργων στον Ιδιωτικό ή το Δημόσιο Τομέα, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, περιλαμβανομένων και των σχετικών μελετών, όπου τούτο απαιτείται.
- ❖ Η αξιοποίηση και εκμετάλλευση ακινήτων.
- ❖ Η συμμετοχή σε κάθε είδους βιομηχανικές, ναυτιλιακές και ξενοδοχειακές επιχειρήσεις.

Από τα πρώτα της βήματα και στα πλαίσια της προσπάθειας προς επίτευξη των σκοπών της, η ΔΙΕΚΑΤ Α.Τ.Ε. έθεσε σαν φιλοσοφία της Εταιρείας, τους ακόλουθους, अपαραβάτους σε κάθε περίπτωση, όρους:

- ❖ Η ποιότητα του έργου, το κόστος κατασκευής και ο χρόνος περάτωσης δεν είναι απαραίτητα μεγέθη αντιστρόφως ανάλογα αλλά, αντίθετα, αποτελούν ιδιότητες που μπορούν να συνυπάρχουν.
- ❖ Η προσπάθεια για ανάπτυξη, τελειοποίηση της οργανωτικής δομής, εφαρμογή των διαδικασιών, βελτίωση της ποιότητας, διαμόρφωση συνθηκών ασφαλούς εργασίας, τυποποίηση της τεχνογνωσίας και χρησιμοποίηση προηγμένων μέσων, εξοπλισμού και μεθόδων στην εκτέλεση των έργων πρέπει να είναι συνεχής.

---

⁴⁸ Δικτυακός τόπος της ΔΙΕΚΑΤ Α.Ε.: URL:http://www.diekat.gr/company_01.asp

Προσπελάστηκε στις 24/2/2007

- ❖ Το αίσθημα ικανοποίησης, που δημιουργεί στην Εταιρεία και στο προσωπικό της η επιτυχημένη ολοκλήρωση ενός έργου, δεν πρέπει να θεωρείται ποτέ λιγότερο σημαντικό από το οικονομικό αποτέλεσμα του έργου.
- ❖ Η επιτυχημένη ολοκλήρωση ενός έργου μπορεί να διασφαλίζεται μόνο από την αρμονική συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων παραγόντων (φορέας ή ιδιοκτήτης, μελετητές, εργολήπτης, προσωπικό, συνεργάτες, προμηθευτές και υπεργολάβοι).
- ❖ Η συνέπεια στην εκτέλεση των έργων, όπως και η ποιότητα κατασκευής, οδηγούν σε μακροπρόθεσμα οφέλη που είναι πάντοτε σημαντικότερα από τα βραχυπρόθεσμα.

Η πιστή εφαρμογή των θεμελιωδών αυτών αρχών, από την πλευρά της Εταιρείας και η αναγνώρισή τους από την πλευρά των πελατών της, οδήγησαν τη ΔΙΕΚΑΤ Α.Τ.Ε. στις πρώτες θέσεις μεταξύ των κατασκευαστικών εταιρειών στην ελληνική αγορά και ταυτόχρονα έβαλαν τις βάσεις για την ανάπτυξή της πέρα από τα σύνορα της πατρίδας μας.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ «ΔΙΕΚΑΤ ΑΤΕ – ΒΕΤΑΝΕΤ ΑΒΕΕ» ΓΙΑ ΟΙΚΙΣΤΙΚΑ ΕΡΓΑ ΣΤΗ ΡΟΥΜΑΝΙΑ

Σε εφαρμογή του άρθρου 10 παρ 1 του ν. 3340/2005, η Διοίκηση της ΔΙΕΚΑΤ ΑΤΕ ανακοινώνει προς τους μετόχους και το επενδυτικό κοινό, ότι την 1^η Δεκεμβρίου 2006, υπεγράφη μνημόνιο αποκλειστικής συνεργασίας για την κατασκευή κατοικιών (τομέας housing) καθώς και άλλης φύσης έργων από προκατασκευασμένα στοιχεία, με την εταιρεία ΒΕΤΑΝΕΤ ΑΒΕΕ, που αφορά στη γεωγραφική αγορά της Ρουμανίας.

Η συνεργασία προβλέπει την ίδρυση νέου επιχειρηματικού φορέα στη Ρουμανία στον οποίο θα μετέχουν ισομερώς (50%-50%). οι δύο εταιρείες.

Συγκεκριμένα προβλέπεται η δημιουργία τοπικής μονάδας παραγωγής προκατασκευασμένων στοιχείων, σε ακίνητο του Ομίλου της ΔΙΕΚΑΤ με μηχανολογικό εξοπλισμό και τεχνογνωσία που θα παράσχει η ΒΕΤΑΝΕΤ ΑΒΕΕ.

Εκτιμάται πως η υλοποίηση της νέας κοινής επένδυσης θα αρχίσει στο τέλος του πρώτου εξαμήνου του 2007.

Οι αρχικές ενδείξεις αναφορικά με τη νέα αυτή επένδυση είναι θετικές λόγω των διαρκώς αυξανόμενων στεγαστικών αναγκών στη Ρουμανία σε συνδυασμό με την πολυετή δραστηριότητα και επιτυχημένη παρουσία της ΔΙΕΚΑΤ ΑΤΕ στην τοπική αγορά καθώς και με την υψηλή τεχνογνωσία και εκτεταμένη εμπειρία που διαθέτει η ΒΕΤΑΝΕΤ ΑΒΕΕ στον τομέα της κατοικίας και της προκατασκευής.

ΔΙΕΚΑΤ CONSTRUCT S.A.

Η Εταιρεία ιδρύθηκε το 1995 στη Ρουμανία από τη ΔΙΕΚΑΤ Α.Τ.Ε. Έχει ως αντικείμενο εργασιών την κατασκευή ιδιωτικών και δημοσίων έργων κάθε είδους.

Μεταξύ άλλων η εταιρεία έχει ολοκληρώσει την κατασκευή του κτιρίου Αποθήκης της ATLAS REALTY & DEVELOPMENT, του κτιρίου της γαλακτοβιομηχανίας DANONE, της εταιρείας συσκευασίας MAILLIS, της INTERAMERICAN και της INTRAROM. Ανάμεσα στις εταιρείες για τις οποίες η ΔΙΕΚΑΤ CONSTRUCT S.A. έχει εκτελέσει κατασκευαστικά έργα συγκαταλέγονται η ROLEM S.R.L. - CODLEA (MERCEDES-BENZ-JOINT VENTURE), η AUTO HYUNDAI, η BANCA COMERCIALA ROMANA-BRASOV BRANCH, η DAEWOO AUTOMOBILE, η GENCO ELECTRIC ROMANIA (FOURLIS), η AXXON TRADING S.R.L. κ.ά. Η εταιρεία έχει αναλάβει για το Υπουργείο Ανάπτυξης της Ρουμανίας έργα, τα οποία σημειωτέον συγχρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Πρόκειται για :

- ❖ Την Οικολογική ανάπλαση της λεκάνης του ποταμού Teleajen στην επαρχία Prahova της κεντρικής Ρουμανίας
- ❖ Το έργο εκσυγχρονισμού της τουριστικής υποδομής και χώρων αναψυχής στην πόλη Piatra Neamt, στην Ανατολική Ρουμανία
- ❖ Το έργο εκσυγχρονισμού της υποδομής στη λίμνη Amara
- ❖ Την κατασκευή ενός Βιομηχανικού Πάρκου εταιρειών υψηλής τεχνολογίας (IT) στην πόλη Bacau της Ανατολικής Ρουμανίας κ.ά.

Ήδη η Εταιρεία από το τέλος του 2005 συμμετέχει στην κατασκευή και ανάπτυξη του δικτύου σταθμών βάσης κινητής τηλεφωνίας της COSMOROM.

S.C. INSCUT S.A.

Η Εταιρεία συστάθηκε με τη μορφή της ανώνυμης εταιρείας το 1991, έχει έδρα το Βουκουρέστι και είναι εισηγμένη από το 1997 στο Χρηματιστήριο RASDAQ του Βουκουρεστίου. Τα κύρια αντικείμενα της Εταιρείας είναι :

- ❖ Service παντός τύπου αυτοκινήτων. Έχει παράλληλα εξουσιοδότηση από το Ρουμανικό κράτος για λειτουργία Περιοδικού Τεχνικού Ελέγχου οχημάτων (ΚΤΕΟ).
- ❖ Ενοικίαση μηχανημάτων κατασκευών
- ❖ Εμπορία οχημάτων και μηχανημάτων κατασκευών.

DIEKAT NDERTIM & KONSTRUKSION Sh. A.

Η εταιρεία DIEKAT NDERTIM & KONSTRUKSION συστήθηκε το 2001. Η έδρα της εταιρείας είναι τα Τίρανα.

Η εταιρεία δραστηριοποιείται σε μελέτες και κατασκευές τεχνικών έργων στην Αλβανία, με έμφαση στα τηλεπικοινωνιακά και ενεργειακά έργα, καθώς και στα έργα υποδομής πληροφορικής.

Η εταιρεία έχει αναλάβει την κατασκευή και συντήρηση του δικτύου και των Σταθμών Βάσης Κινητής Τηλεφωνίας της VODAFONE στην Αλβανία, ενώ παράλληλα διεκδικεί τη συμμετοχή της σε κατασκευαστικά έργα υψηλών προδιαγραφών.

Η Εταιρεία στεγάζεται σε ιδιόκτητα γραφεία, στα περίχωρα των Τιράνων.

EVROIL Sh. A.

Η Εταιρεία συστάθηκε το 1999 και έχει ως αντικείμενο εργασιών την εισαγωγή, εξαγωγή, αποθήκευση και διανομή στην Αλβανία παντός είδους πετρελαιοειδών προϊόντων, την αγορά και χονδρική μεταπώληση αυτών σε

τρίτους. Η εταιρεία λειτουργεί στις εγκαταστάσεις της που βρίσκονται εντός του λιμανιού του Δυρραχίου (Durrës), του κεντρικότερου λιμανιού της Αλβανίας.

ALUMIL⁴⁹

Η Alumil, με 25 χρόνια ιστορία πλέον, αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους και περισσότερο προηγμένους τεχνολογικά βιομηχανικούς Ομίλους στον τομέα της έρευνας, ανάπτυξης και παραγωγής προϊόντων διέλασης αλουμινίου.

Η Alumil παράγει μέσω του δικτύου διανομής της:

- ❖ συστήματα αλουμινίου για όλες τις γνωστές αρχιτεκτονικές εφαρμογές (πόρτες, παράθυρα, προσόψεις, αίθρια, κ.λ.π.), σχεδιασμένα, εξελιγμένα και δοκιμασμένα από το Τμήμα Έρευνας και Ανάπτυξης της εταιρίας και πιστοποιημένα από τα εγκυρότερα Διεθνή Ινστιτούτα (IFT Rosenheim, κ.α.)
- ❖ βιομηχανικά προφίλ ειδικών προδιαγραφών (για την αυτοκινητοβιομηχανία, τη ναυπηγική και άλλες χρήσεις) και προσφέρει εξειδικευμένες λύσεις σε πολλούς τομείς.
- ❖ εσωτερικές θύρες, θύρες ασφαλείας και πυρασφάλειας
- ❖ εξαρτήματα για προφίλ αλουμινίου
- ❖ σύνθετα φύλλα αλουμινίου (composite panels), τα λεγόμενα j-bond
- ❖ πολυκαρβονικά φύλλα

Η παρουσία της Εταιρίας στις αγορές του εξωτερικού έγινε εμφανής ιδιαίτερα μετά την επέκταση των βιομηχανικών και αποθηκευτικών της χώρων και την εγκατάσταση νέων γραμμών ηλεκτροστατικής βαφής και θερμομονωτικών προφίλ (thermal brake) μέσω των θυγατρικών της.

Για την προώθηση των πωλήσεών της στο εξωτερικό η Alumil αφενός ισχυροποιεί συνεχώς τα δίκτυα πωλήσεών της σε 45 χώρες και αφετέρου ιδρύει θυγατρικές με παραγωγικές και εμπορικές δραστηριότητες. Στις περισσότερες

---

⁴⁹ Δικτυακός τόπος της ALUMIN A.E.: URL:

http://www.alumil.com/SiteResources/Data/Templates/general_template_grey2.asp?DocID=276&parentDocID= Προσπελάστηκε στις 25/2/2007

χώρες λειτουργούν αποθήκες, είτε σε ιδιοκτήτες εγκαταστάσεις (όπως Βέλγιο, Ρουμανία, Γερμανία, Βουλγαρία, Σερβία, Ιταλία και Αλβανία), είτε σε μισθωμένες (όπως Ρωσία, Ουγγαρία, Ουκρανία, Πολωνία, Αίγυπτο, Σκόπια, Κύπρο, Τσεχία, Σλοβακία, Τουρκία και αλλού), για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πελατών της.

Η Alumil έχει ήδη μια αυτόνομη παρουσία σε πάνω από 25 χώρες με ιδιαίτερα εντυπωσιακά αποτελέσματα:

- ❖ Κατέχει την 1η θέση στα αρχιτεκτονικά συστήματα αλουμινίου στη Βουλγαρία, Ρουμανία, Σερβία και Αλβανία
- ❖ Προωθεί τα επώνυμα προϊόντα της στις πιο δύσκολες και ανταγωνιστικές αγορές της Ιταλίας, Γερμανίας, Βελγίου/Ολλανδίας και Ισπανίας.
- ❖ Έχει ηγέτιδα θέση στα αρχιτεκτονικά συστήματα αλουμινίου σε πολλές χώρες όπως Κύπρο, Ουγγαρία, Ουκρανία, Πολωνία, Βέλγιο, Αίγυπτο κλπ
- ❖ Τα προϊόντα της στη βιομηχανική χρήση του αλουμινίου αξιοποιούνται από μεγάλες μεταποιητικές επιχειρήσεις (σε απαιτητικούς κλάδους όπως της αυτοκινητοβιομηχανίας) στην Μ. Βρετανία, Γαλλία, Γερμανία κλπ
- ❖ Σε συνεργασία με μεγάλες τεχνικές εταιρείες και διάσημα αρχιτεκτονικά γραφεία εκτελεί υψηλού επιπέδου αρχιτεκτονικά έργα όπως: Το Υπουργείο Οικονομικών της Πολωνίας, το Γερμανικό Πανεπιστήμιο της Αιγύπτου, το Σιδηροδρομικό Σταθμό στο Κίεβο της Ουκρανίας, το Κεμπίνσκι Ξενοδοχείο στην Τανζανία, το Zara Center στο Αμάν της Ιορδανίας κλπ.
- ❖ Έχει πολυετή εμπειρία στην απαιτητική αγορά της Βορείου Αμερικής και στις αναδυόμενες αγορές της Μ. Ανατολής, της Κ. Ασίας και της Αφρικής.

Σε σημεία Πωλήσεων όπου υπάρχει αυξημένη ζήτηση των προϊόντων, η Εταιρεία δημιουργεί μονάδες επεξεργασίας προφίλ για την πληρέστερη και ταχύτερη εξυπηρέτηση των πελατών της. Στόχος της Εταιρείας είναι η δημιουργία αυτόνομων μονάδων παραγωγής προφίλ (πρέσα, βαφείο και

χυτήριο) στις χώρες εκείνες που η ζήτηση είναι επαρκής και μπορεί να απορροφηθεί.

Στα πλαίσια αυτής της στρατηγικής η Εταιρεία προχώρησε από το 2000 σε ανέγερση (ή εξαγορά) ολοκληρωμένων παραγωγικών εγκαταστάσεων στο εξωτερικό. Το 2005 λειτουργούν:

- ❖ Ολοκληρωμένη γραμμή παραγωγής και βαφής προφίλ αλουμινίου στην Αλβανία.
- ❖ Ολοκληρωμένη γραμμή παραγωγής και βαφής προφίλ αλουμινίου στη Βοσνία.
- ❖ Ολοκληρωμένη γραμμή παραγωγής και βαφής προφίλ αλουμινίου στη Σερβία.
- ❖ Ολοκληρωμένες γραμμές βαφής προφίλ αλουμινίου και θερμομονωτικού προφίλ στη Βουλγαρία και τη Ρουμανία.

ΕΛΓΕΚΑ Α.Ε.⁵⁰

Η ΕΛΓΕΚΑ Α.Ε. είναι η μεγαλύτερη ελληνική εμπορική επιχείρηση η οποία δραστηριοποιείται στην ελληνική αγορά στον κλάδο των τροφίμων από το 1974.

Παρέχοντας στους συνεργάτες της, πελάτες και προμηθευτές, ένα ολοκληρωμένο σύστημα εμπορικών υπηρεσιών στους τομείς των Πωλήσεων, Marketing, Trade Marketing κα Logistics, η ΕΛΓΕΚΑ αποτελεί σήμερα αναπόσπαστο κρίκο στην τροφοδοτική αλυσίδα (Supply Chain).

Λειτουργώντας με φιλοσοφία «θυγατρικής» των προμηθευτών οίκων με τους οποίους συνεργάζεται, μέσα στους πρωταρχικούς της στόχους είναι η επιτυχημένη ανάπτυξη και καθιέρωση στην ελληνική αγορά των προϊόντων (brand building) τα οποία χειρίζεται.

Με μακρά εμπειρία, τεχνογνωσία και βαθιά γνώση της αγοράς, ισχυρή υποδομή σε ανθρώπους, συστήματα και εξοπλισμό, δυναμισμό, υπευθυνότητα,

---

⁵⁰ Δικτυακός τόπος της ΕΛΓΕΚΑ Α.Ε.: URL:<http://www.elgeka.gr/page/default.asp?la=1&id=5>
Προσπελάστηκε στις 25/2/2007

όραμα και προοπτική, η ΕΛΓΕΚΑ παρέχοντας υψηλού επιπέδου υπηρεσίες στο χαμηλότερο δυνατόν κόστος, αποτελεί την καλύτερη επιλογή εμπορικής συνεργασίας, τόσο για ξένους όσο και για ελληνικούς οίκους-προμηθευτές. Διότι χωρίς καμία δέσμευση κεφαλαίων σε επενδύσεις αναφορικά με τις ολοκληρωμένες εμπορικές υπηρεσίες που απολαμβάνουν σε ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ - ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ - ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ - ΕΞΟΠΛΙΣΜΟ, συνεργαζόμενοι με την ΕΛΓΕΚΑ οι προμηθευτές οίκοι έχουν τη δική τους εμπορική εταιρία μεταβλητού κόστους! Ανακοίνωση για επιχειρηματικές εξελίξεις στη θυγατρική μας εταιρία «ELGEKA FERFELIS ROMANIA SRL».

Στα πλαίσια του Ν.3340/2005 καθώς και του άρθρου 2 της απόφασης 3/347/12-07-2005 της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, ενημερώνουμε το επενδυτικό κοινό και τους μετόχους μας ότι στις 1 Φεβρουαρίου 2007 υπεγράφη σύμβαση εμπορικής συνεργασίας μεταξύ της θυγατρικής μας εταιρίας «ELGEKA FERFELIS ROMANIA SRL» και της εταιρίας «KIMBERLY-CLARK» για την ανάληψη από την πρώτη της αποκλειστικής εμπορίας, διάθεσης και διανομής των προϊόντων HUGGIES (παιδικές πάνες), KOTEX (σερβιέτες, tampon), BOBI ABSORBA (γεροντικές πάνες) και KLEENEX (χαρτιά υγιείας, χαρτομάντηλα, μωρομάντηλα) σε όλη τη Ρουμανική επικράτεια.

Η «KIMBERLY-CLARK», θεωρείται ηγέτιδα εταιρία στα προϊόντα ατομικής υγιεινής κατέχοντας την 1^η ή 2^η θέση σε μερίδιο αγοράς σε πάνω από 80 χώρες. Η δραστηριότητά της ξεκίνησε πριν από 136 χρόνια και σήμερα 1,3 δις καταναλωτές ημερησίως, σε πάνω από 150 χώρες, εμπιστεύονται τα προϊόντα της. Από το 1870, η ποιότητα και η εξυπηρέτηση αποτελούν τις βασικές αξίες της εταιρίας.

Η παραπάνω επιχειρηματική κίνηση αναμένεται ότι θα συνεισφέρει στην αύξηση του κύκλου εργασιών της «ELGEKA FERFELIS ROMANIA SRL» και κατ' επέκταση του Ομίλου, σε ετήσια βάση, κατά 6.000.000 Ευρώ περίπου.

Όμιλος INTERAMERICAN⁵¹

Ο Όμιλος INTERAMERICAN αποτελεί το κυρίαρχο όνομα στην ελληνική ασφαλιστική αγορά. Εδώ και πολλά χρόνια, πρωτοπορεί στις ασφάλειες ζωής και στον τομέα των γενικών ασφαλίσεων.

Η φιλοσοφία του έχει πάντα κέντρο εσάς, τον άνθρωπο, και προσβλέπει στην ικανοποίηση των δικών σας σύγχρονων αναγκών, τόσο στον ασφαλιστικό τομέα, όσο και σε άλλους επιχειρηματικούς τομείς.

Έτσι οι δραστηριότητές του διευρύνονται και επεκτείνονται διαρκώς και σήμερα, μέσω εξειδικευμένων εταιριών, προσφέροντας ένα ευρύτατο φάσμα προϊόντων και υπηρεσιών.

Πέρα από τον ασφαλιστικό τομέα, ο Όμιλος INTERAMERICAN και οι συγγενείς του εταιρίες δραστηριοποιούνται στις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, στο χώρο της υγείας, στην τεχνολογία, στο εμπόριο και στον τραπεζικό χώρο.

Κάθε εταιρία του Ομίλου έχει την υποστήριξη των υπολοίπων και σε πολλές περιπτώσεις, οι υπηρεσίες και τα προϊόντα τους αλληλοσυμπληρώνονται. Αξιοποιώντας αυτό το μοναδικό πλεονέκτημα, ο Όμιλος έχει δημιουργήσει μια ευρύτατη υποδομή που του επιτρέπει να προσφέρει ποιότητα και ολοκληρωμένη εξυπηρέτηση στον ελληνικό και στο διεθνή χώρο.

Η INTERAMERICAN είναι η μεγαλύτερη εταιρία σε ασφάλειες ζωής στην Ελλάδα. Λόγω του μεγάλου όγκου των κεφαλαίων που διαχειρίζεται σε επίπεδο ομίλου, υπάρχει μια έντονη επενδυτική δραστηριότητα. Η δραστηριότητα αυτή επικεντρώνεται σε επενδύσεις στο κλάδο της υγείας, της τεχνολογίας και των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών.

Παράλληλα με τις επενδύσεις στο εσωτερικό πραγματοποιείται μια εξαπλωση σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Όλα τα παραπάνω δημιουργούν μεγάλες συνέργιες και μαρτυρούν το στόχο του Ομίλου να παρέχει στους πελάτες του μια ευρύτερη γκάμα υπηρεσιών.

---

⁵¹ Δικτυακός τόπος του Ομίλου INTERAMERICAN: URL: <http://www.interamerican.gr/>

Προσπελάστηκε στις 26/2/2007

ΥΦΑΝΤΗΣ ΑΒΕΕ⁵²

Από το 1979, η εταιρεία ΥΦΑΝΤΗΣ ΑΒΕΕ εξελίσσεται ακολουθώντας τις νέες τεχνολογίες και αναπτύσσεται συνεχώς συμβαδίζοντας με τις απαιτήσεις των καταναλωτών. Από τα πρώτα χρόνια της λειτουργίας της με γνώμονα το σεβασμό προς το καταναλωτικό κοινό και την άριστη ποιότητα των προϊόντων της, πέτυχε σε σύντομο χρονικό διάστημα να συγκαταλέγεται στις μεγαλύτερες εταιρείες του κλάδου αλλαντικών και κρεατοσκευασμάτων.

Παράλληλα, η παραγωγή ξεπερνά τα 500 προϊόντα υψηλής ποιότητας και χωρίζεται σε πέντε τομείς: προϊόντα επεξεργασμένου κρέατος, κατεψυγμένα (μπιφτέκια, πίτσες κ.λπ.), ελληνικές παραδοσιακές σαλάτες, κρουασάν και φρέσκα ζυμαρικά. Ο σεβασμός στην ποιότητα και το πάθος για δημιουργία έχουν τοποθετήσει τον Όμιλο εταιρειών ΥΦΑΝΤΗΣ ανάμεσα στους πρωταγωνιστές του κλάδου.

Η αρχή μας «Διαλέγεις Υφαντής, διαλέγεις ποιότητα» σε συνδυασμό με το μεράκι και την πολυετή πείρα μας αποτελούν δέσμευση για συνέχιση της παράδοσης όσον αφορά την προσφορά υψηλής ποιότητας προϊόντων στον καταναλωτή αλλά και την ικανοποίηση των πλέον απαιτητικών της γεύσης.

Η εταιρεία δραστηριοποιείται στην αγορά της Ρουμανίας, όπου και κατέχει σημαντικό μερίδιο. Η γκάμα των προϊόντων περιλαμβάνει πλήρη σειρά αλλαντικών και καλύπτει με το εκτεταμένο δίκτυο διανομής της μέσω του Υποκαταστήματος Clubs και των Αντιπροσώπων σε μεγάλο βαθμό τη ρουμάνικη αγορά.

---

⁵² Δικτυακός τόπος της ΥΦΑΝΤΗΣ ΑΒΕΕ: URL:

<http://www.ifantis.gr/index.cfm?action=content&id=1> Προσπελάστηκε στις 26/2/2007

Όμιλος Πετζετάκις⁵³

Ο Όμιλος Πετζετάκις είναι ένας από τους ταχύτατα αναπτυσσόμενους παραγωγούς συστημάτων σκληρών και εύκαμπτων σωλήνων παγκοσμίως, ο οποίος απασχολεί σήμερα περισσότερα από 1.500 άτομα. Η παγκόσμια παρουσία μας υποστηρίζεται από έντεκα παραγωγικές μονάδες σε έξι χώρες και ένα εκτεταμένο δίκτυο θυγατρικών εταιριών και αποκλειστικών αντιπροσώπων το οποίο εκτείνεται σε Ευρώπη, Αμερική και στη Μέση Ανατολή. Η προϊόντικη μας γκάμα περιλαμβάνει:

- ❖ Συστήματα σκληρών σωλήνων από PVC, PE (πολυαιθυλένιο) και PP (πολυπροπυλένιο) τα οποία χρησιμοποιούνται στα δίκτυα ύδρευσης και άρδευσης, στα δίκτυα τηλεπικοινωνιών, στη μεταφορά φυσικού αερίου, στα συστήματα αποχέτευσης, στις οικοδομικές εφαρμογές καθώς και στην εξόρυξη μετάλλων
- ❖ Εύκαμπτοι σωλήνες από PVC και PU (πολυουρεθάνη), ενισχυμένοι με ατσάλι ή με πλαστικά συνθετικά τα οποία χρησιμοποιούνται στις περισσότερες βιομηχανικές, γεωργικές και οικιακές εφαρμογές

Η Α.Γ. Πετζετάκις Α.Ε., μητρική εταιρία του Ομίλου, ιδρύθηκε στην Ελλάδα το 1960 από τον Αριστόβουλο Πετζετάκι. Το 1961, ο ιδρυτής καθιέρωσε την Α.Γ. Πετζετάκις Α.Ε. ως μια παγκοσμίου φήμης καινοτόμο εταιρία στην βιομηχανία πλαστικών, κατοχυρώνοντας την πρωτοποριακή για τα χρονικά μέθοδο παραγωγής πλαστικών εύκαμπτων σωλήνων ενισχυμένων από σκληρό σπειροειδές PVC. Τα προϊόντα της εταιρίας έγιναν γνωστά παγκοσμίως με το εμπορικό σήμα HELIFLEX ενώ από τότε η τεχνολογία αγοράστηκε και χρησιμοποιείται από μεγάλες πολυεθνικές εταιρίες όπως οι Goodyear, Pirelli, Dunlop & Toyo Rubbers.

Το 1969, ο Όμιλος επεκτείνει τις δραστηριότητες του στην Πορτογαλία μέσω της HELIFLEX PORTUGUESA LDA (γνωστή σήμερα ως HELIFLEX PETZETAKIS TUBOS), η οποία στις μέρες μας κατέχει ηγετική θέση στην τοπική αγορά των εύκαμπτων σωλήνων.

---

⁵³ Δικτυακός τόπος του Ομίλου Πετζετάκις: URL:<http://www.petzetakis.gr/greek/main.html>
Προσπελάστηκε στις 27/2/2007

Το 1971, ο Όμιλος ιδρύει και δεύτερη μονάδα παραγωγής στην Ελλάδα με σκοπό την κατασκευή σκληρών σωλήνων από PVC. Σήμερα το εργοστάσιο αυτό αποτελεί τμήμα μιας μεγαλύτερης παραγωγικής μονάδας, στην οποία παράγονται συστήματα σωλήνων από PVC, PE και PP καθώς επίσης και εύκαμπτοι σωλήνες από PVC και η οποία αποτελεί την μεγαλύτερη παραγωγική μονάδα του Ομίλου Πετζετάκις.

Ένα χρόνο αργότερα το 1972, ο Όμιλος επεκτείνει την παρουσία του στην Ευρωπαϊκή αγορά εύκαμπτων σωλήνων, ιδρύοντας στην Γερμανία την A.G. Petzetakis GmbH (γνωστή επίσης και ως Heliflex GmbH). Η πολυετής παρουσία και η δέσμευση του Ομίλου στην σημαντική αυτή αγορά ενισχύθηκε περαιτέρω το 2001 μέσω της εξαγοράς της Behka Plast GmbH, παραγωγού εύκαμπτων πλαστικών σωλήνων.

Το 2001, δύο νέες εξαγορές ολοκληρώθηκαν με επιτυχία. Πιο συγκεκριμένα, ο Όμιλος Πετζετάκις εξαγόρασε την Main Pipesystems (γνωστή σήμερα ως Petzetakis Africa Ltd.) στη Νότιο Αφρική.

Η εταιρία αυτή ιδρύθηκε το 1959 και αποτελεί τον μεγαλύτερο παραγωγό συστημάτων πλαστικών σωλήνων της Νοτίου Αφρικής. Η Petzetakis Africa λειτουργεί 4 παραγωγικές μονάδες για την παραγωγή σκληρών σωλήνων από PVC και HDPE καθώς και για την παραγωγή εύκαμπτων σωλήνων από PVC.

Έχει επίσης ένα εκτεταμένο δίκτυο πωλήσεων στη Νότιο Αφρική, με 11 κέντρα διανομής, δέκα αποκλειστικούς αντιπροσώπους και 3 εξουσιοδοτημένες επιχειρήσεις. Η απόφαση του Ομίλου να επενδύσει στη Νότιο Αφρική απορρέει από τα σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης της ευρύτερης περιοχής όσον αφορά την οικοδομική δραστηριότητα και τα έργα υποδομής. Επιπρόσθετα, η γεωγραφική θέση της εταιρίας επιτρέπει την περαιτέρω διείσδυση στις αγορές της Νοτίου Αμερικής και της Αυστραλίας.

Την ίδια χρονιά, ο Όμιλος προχώρησε στην εξαγορά των Induplas SpA στην Ιταλία, Flexiplas S.A. στην Ισπανία και Eurohose Ltd στην Αγγλία. Οι εταιρίες αυτές αποτελούν την Induplas Group, ηγέτη στην Ευρωπαϊκή αγορά εύκαμπτων σωλήνων και ηλεκτρικών αγωγών με κυρίαρχη θέση στις αγορές της Ιταλίας, της Ισπανίας και αρκετών χωρών της Κεντρικής Ευρώπης.

Κατά συνέπεια, ο Όμιλος Πετζετάκις καθιερώνει τον εαυτό του ως έναν από τους σημαντικότερους παραγωγούς εύκαμπτων σωλήνων, με ισχυρή παρουσία στην Ευρώπη και μια διευρυμένη γκάμα προϊόντων από PVC και PU. Μέσω της εξαγοράς αυτής, επεκτείνεται η δυνατότητα παροχής υπηρεσιών σε μεγαλύτερους βιομηχανικούς πελάτες και χονδρεμπόρους όχι μόνο στην Ευρώπη αλλά και στις Ανατολικές χώρες και τις χώρες της Βορείου Αφρικής.

Η Α.Γ. Πετζετάκις, εκμεταλλεζόμενη τη σημαντική διεθνή παρουσία και την άκρως ανταγωνιστική δομή της, διευρύνει τα μερίδια αγοράς της σε όλες τις αγορές που δραστηριοποιείται επιταχύνοντας την ενίσχυση των μεγεθών της.

Στόχος μας είναι η αξιοποίηση της πολύ σημαντικής τεχνογνωσίας που διαθέτουμε και που διαρκώς αναπτύσσουμε, προκειμένου να προσφέρουμε υψηλής ποιότητας προϊόντα σε ανταγωνιστικές τιμές. Τα παραπάνω σε συνδυασμό με την σημαντική διεθνή παρουσία μας και τη σωστή εκμετάλλευση των συνεργιών και των οικονομιών κλίμακος τις οποίες μπορούμε να επιτύχουμε, θα οδηγήσουν τον Όμιλο Α.Γ.ΠΕΤΖΕΤΑΚΙΣ στα επίπεδα της πραγματικής δυναμικής του.

Όμιλος Μαϊλλη⁵⁴

Ο Όμιλος Μαϊλλη, με έτος ίδρύσεως το 1968, δραστηριοποιείται στην παραγωγή και διανομή ολοκληρωμένων βιομηχανικών λύσεων. Αυτές αποτελούνται από υλικά και μηχανές συσκευασίας, καλύπτοντας όλο το φάσμα των εφαρμογών σε βαριά και ελαφριά βιομηχανία (συστήματα περιίδεσης, περιτύλιξης, θερμοσυρρίκνωσης και συστήματα ταινιών).

Ο Όμιλος Μαϊλλη εξυπηρετεί πελάτες σε περισσότερες από 52 χώρες ανά τον κόσμο μέσα από ένα εκτεταμένο δίκτυο 31 θυγατρικών εταιρειών και περισσότερους από 350 ανεξάρτητους διανομείς.

Ο Όμιλος Μαϊλλη, με σχεδόν μισό αιώνα εξειδίκευσης στην δευτερογενή συσκευασία, δραστηριοποιείται στην παραγωγή και διανομή ολοκληρωμένων

---

⁵⁴ Δικτυακός τόπος του Ομίλου Μαϊλλη: URL: <http://www.maillis.com/echome.asp?lang=1>

Προσπελάστηκε στις 27/2/2007

βιομηχανικών λύσεων, διαθέτοντας μια πλήρη σειρά υλικών συσκευασίας, όπως μεταλλική και πλαστική ταινία περιδέσης, εκτατό και θερμοσυρρικνούμενο φιλμ και ταινίες χαρτοκιβωτίων καθώς και εργαλεία και μηχανές περιδέσης, μηχανές περιτύλιξης, μηχανές θερμοσυρρίκνωσης, συστήματα ταινιών και ειδικούς ιμάντες, καλύπτοντας όλο το φάσμα των εφαρμογών σε βαριά και ελαφριά βιομηχανία.

Ο Όμιλος Μαΐλλη, βρίσκεται συνεχώς στην αιχμή της τεχνολογίας παράγοντας υλικά και μηχανές που χρησιμοποιούνται για την ασφαλή αποθήκευση και μεταφορά προϊόντων με έμφαση στην ευκολία χρήσης και στο χαμηλό κόστος.

Ο Όμιλος έχει εκτενή φυσική παρουσία στην Ευρώπη με παραγωγικές μονάδες και εμπορικές εταιρείες σε 16 χώρες. Πιο συγκεκριμένα, σε Ελλάδα, Ιταλία, Γερμανία, Αγγλία, Γαλλία, Ισπανία, Πολωνία, Ρουμανία, Βουλγαρία, Αλβανία, Τσεχία, Σλοβακία, Ουγγαρία, Βέλγιο, Ολλανδία και Σουηδία.

Όσον αφορά στα υλικά συσκευασίας, η ταινία μεταλλικής περιδέσης παράγεται στην Ελλάδα, η ταινία πλαστικής περιδέσης παράγεται σε Ελλάδα, Ισπανία, Αγγλία, Πολωνία, Γερμανία, το εκτατό και θερμοσυρρικνούμενο φιλμ (stretch and shrink film) στην Ελλάδα, θερμοσυρρικνούμενο φιλμ στην Ρουμανία και εκτατό φιλμ στην Πολωνία.

Όσον αφορά στην παραγωγή μηχανών, στην Ιταλία βρίσκεται η παραγωγή κλειστικών μηχανών χαρτοκιβωτίων (carton sealers), μηχανών περιδέσης, εκτυπωτικών μηχανών και εργαλείων συσκευασίας. Στην Γερμανία παράγονται οι κεφαλές μηχανών περιδέσης και οι αυτόματες μηχανές περιδέσης. Τέλος, στην Ρουμανία υπάρχει παραγωγική μονάδα μηχανών περιδέσης και tape dispensers.

Neoset A.E.⁵⁵

Η Neoset A.E. κατέχει την ηγετική θέση στην αγορά του οικιακού επίπλου στην Ελλάδα. Στη μεγάλη γκάμα των προϊόντων της περιλαμβάνονται έπιπλα οικιακά, γραφείου και ξενοδοχειακού εξοπλισμού.

Η εργοστασιακή βιομηχανική της μονάδα βρίσκεται στο Βασιλικό Χαλκίδας και καταλαμβάνει 65,000 τ.μ. στεγασμένων χώρων. Η παραγωγική δραστηριότητα στηρίζεται στη διαρκή ανανέωση του μηχανολογικού εξοπλισμού με έμφαση στην προηγμένη τεχνολογία, στην εφαρμογή καινοτομικών μεθόδων, πάντα με σεβασμό προς το φυσικό περιβάλλον.

Αναπτύσσοντας για κάθε brand δίκτυο καταστημάτων με τη δική τους εταιρική ταυτότητα, ο όμιλος έχει εξαπλωθεί σ' όλη την Ελλάδα εξυπηρετώντας περίπου 200.000 πελάτες το χρόνο. Ταυτόχρονα παρέχει στους franchisees της κάθε brand, πλήρη υποστήριξη σχετικά με τα προϊόντα και τις υπηρεσίες της, δημιουργώντας έτσι τις σωστές προϋποθέσεις για τη δυναμική ανάπτυξή τους. Θεωρώντας σημαντικό για ένα δίκτυο franchise να υπάρχουν πιλοτικά καταστήματα, η εταιρία λειτουργεί για κάθε brand ένα εταιρικό κατάστημα.

Μέσα από το brand UNISSET , η εταιρία προμηθεύει μεγάλες αλυσίδες Super Markets ενώ, με το brand NEOSET HOTEL FURNITURE καλύπτει την ανάγκη εξοπλισμού ξενοδοχειακών μονάδων ή μεγάλων projects (π.χ. Ολυμπιακά χωριά).

Η δραστηριοποίηση του ομίλου στο εξωτερικό ξεκίνησε το 1990 στον Καναδά με τη δημιουργία τριών καταστημάτων λιανικής πώλησης NEOSET. Σήμερα ο όμιλος εξάγει προϊόντα στις χώρες, Αιθιοπία, Βουλγαρία, Καναδά, Κύπρο, Ρουμανία, Εκουαδόρ.

Παράλληλα για την κάλυψη των ολοένα αυξανόμενων αναγκών, ο όμιλος δημιούργησε παραγωγική μονάδα επεξεργασίας μελαμίνης στη Ρουμανία από όπου και τροφοδοτεί τις Βαλκανικές χώρες.

---

⁵⁵ Δικτυακός τόπος της Neoset A.E.: URL: <http://www.neoset.gr/default.asp?pid=18&la=1>.

Προσπελάστηκε στις 28/2/2007

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Το οικονομικό περιβάλλον των Βαλκανικών χωρών αποτέλεσε πόλο έλξης για τις Ελληνικές επιχειρήσεις για τους κατωτέρω λόγους:

- ✓ Οι χώρες της περιοχής είναι αναπτυσσόμενες αγορές, οπότε δίνεται η δυνατότητα στις ελληνικές επιχειρήσεις να εντοπίσουν ανεκμετάλλευτες αγορές με νέους καταναλωτές.
- ✓ Βρίσκονται γεωγραφικά κοντά στη χώρα, γεγονός που κάνει πιο εύκολη την πρόσβαση
- ✓ Έχουν πολύ φθηνό εργατικό δυναμικό, οπότε οι ελληνικές επιχειρήσεις μεταφέρουν τις παραγωγικές τους μονάδες, μειώνοντας έτσι το κόστος παραγωγής τους.
- ✓ Έχουν πολλές πλουτοπαραγωγικές πηγές και άφθονες πρώτες ύλες
- ✓ Η αγορά της γης για κατασκευή επενδύσεων είναι ακόμη φθηνή
- ✓ Οι Ελληνικές επιχειρήσεις εκμεταλλεύονται σε μεγάλο βαθμό το γεγονός, ότι στα Βαλκάνια υπάρχει έλλειψη ενδιαφέροντος από την πλευρά των Δυτικών επενδυτών, η έλλειψη αυτή οφείλεται σε διαφόρους λόγους:
  - ❖ Στην αστάθεια που παρατηρείται στο βαλκανικό οικονομικό περιβάλλον
  - ❖ Στο χαμηλό κατά κεφαλήν εισόδημα των χωρών
  - ❖ Στην απομόνωση των Βαλκανικών αγορών από τις Δυτικές αγορές, καθώς και
  - ❖ στο χαμηλό επίπεδο εμπορικών σχέσεων με αυτές τις αγορές

Οι άμεσες επενδύσεις των Ελληνικών επιχειρήσεων κατά την τελευταία 5ετία ανέρχονται σε 8 δις δολ. και αντιστοιχούν στο 28% περίπου του συνόλου των αμέσων ξένων επενδύσεων στην Βαλκανική ενδοχώρα, το ποσοστό αυτό αναμένεται να ενισχυθεί κατά τα επόμενα έτη.

Τα οφέλη που προσδοκούν οι Ελληνικές επιχειρήσεις από την διείσδυση τους στις χώρες αυτές είναι προφανή, γιατί απευθύνονται σε μια αγορά που βρίσκεται σε πρώιμο στάδιο ανάπτυξης, με πληθυσμό 5πλάσιο της Ελλάδας.

Φυσικά οι επιδόσεις σε πολιτικό, οικονομικό και θεσμικό επίπεδο διαφέρουν από χώρα σε χώρα και σε μερικές από αυτές, τα προβλήματα είναι ακόμη πολλά.

Η διεύρυνση όμως των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων των Ελληνικών επιχειρήσεων, προς τις όμορες χώρες στα Βαλκάνια προσφέρει απτά οφέλη στην Ελληνική Οικονομία.

Παράλληλα με την συνεχιζόμενη ταχεία ανάκαμψη των οικονομιών των χωρών αυτών με ρυθμό που εκτιμάται ότι θα υπερβεί το 4%, οι επενδύσεις στα Βαλκάνια αρχίζουν να γίνονται επικερδείς. Η επέκταση των Ελληνικών επιχειρήσεων στα Βαλκάνια συμβάλει στην ενίσχυση των επιχειρήσεων αυτών, προς όφελος και του συνόλου της Οικονομίας.

Οι Ελληνικές επιχειρήσεις θα πρέπει να συνειδητοποιήσουν τις ευκαιρίες που ανοίγονται σήμερα και να αναλάβουν πρωτοβουλίες. Το άνοιγμα των αγορών διευρύνει με τις επενδύσεις ευκαιρίες των Ελληνικών επιχειρήσεων.

Ο χώρος των Βαλκανίων βρίσκεται σε αναπτυξιακό οργανισμό και έχει τεράστιες επενδυτικές ανάγκες σε τομείς που οι Ελληνικές επιχειρήσεις διακρίνονται για τον δυναμισμό και την αποτελεσματικότητά τους (παραγωγή και κατεργασία τροφίμων, κατασκευές μεγάλων έργων, τηλεπικοινωνίες και μεταφορές).

Ιδιαίτερες δυνατότητες διείσδυσης στην Βαλκανική αγορά παρουσιάζουν συγκεκριμένες κατηγορίες προϊόντων όπως:

- Είδη συσκευασίας
- Προϊόντα αλουμινίου
- Διάφορα μέταλλα (χυτοσίδηρος)

Προϊόντα πληροφορικής

- Τυποποιημένα γαλακτοκομικά προϊόντα
- Κατεψυγμένα τρόφιμα
- Μηχανολογικός εξοπλισμός

Και κυρίως οι τομείς όπως:

- Ηλεκτρικών ειδών και οικιακής τεχνολογίας
- Αρτοποιίας και ζαχαροπλαστικής και
- Super-markets

Το Ελληνικό επιχειρηματικό κεφάλαιο πρέπει να διευρύνει την δραστηριότητα του στα Βαλκάνια, αποκομίζοντας οφέλη από την υπό ανάπτυξη αυτή αγορά.

Αλλά βεβαίως το κράτος θα πρέπει να προωθήσει όλες τις απαραίτητες μεταρρυθμίσεις, ούτως ώστε όλοι οι οικονομικοί φορείς και η Ελληνική κοινωνία στο σύνολό της όχι μόνο να ενεργοποιήσουν τις δυνατότητες που παραμένουν σήμερα αναξιοποίητες, αλλά και να διευρύνουν τους ορίζοντες της οικονομικής ανάπτυξης. Σήμερα που ο πρώτος κύκλος της Ελληνικής επενδυτικής δραστηριότητας στα Βαλκάνια έχει κλείσει, η Ελλάδα καλείται να αποδείξει ότι δικαιούται τον ρόλο που τα τελευταία χρόνια αναζητά στον χώρο της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

Η επίτευξη συνεργασίας των χωρών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, όπου σαν ενιαία γεωγραφική-γεωπολιτική αλλά και πολιτισμική οντότητα έχει ανάγκη από τις διαδικασίες εκείνες οι οποίες θα ισχυροποιήσουν την παρουσία της στον ευρωπαϊκό χάρτη στην κατεύθυνση της αμοιβαιότητας, της σταθερότητας και της ειρήνης. Σε αυτή την εξέλιξη θα πρέπει να υπάρξει μια τέτοια οργανωμένη διαδικασία, ώστε να μεγιστοποιήσει τα όποια αποτελέσματα για να μεταβληθεί και ο Βαλκανικός χώρος σε μια περιοχή ευημερούσα.

Εφόσον λοιπόν η Ελλάδα επιθυμεί πραγματικά να παίξει ένα σημαντικό ρόλο στην Οικονομική Ανασυγκρότηση των Βαλκανίων οφείλει να χαράξει, μια πολιτική που να παρακολουθεί τις οικονομικές εξελίξεις στις γειτονικές χώρες, ώστε τελικά να διαμορφώσει τις συνθήκες που θα κατοχυρώνουν τον ρυθμιστικό ρόλο της χώρας μας στην περιοχή. Έτσι θα διευρύνει την πολιτική και οικονομική της επιρροή σε ένα γεωγραφικό χώρο με ιδιαίτερη στρατηγική σημασία για την χώρα μας.

Σε έρευνα του ΣΕΒ για το ποια είναι η γνώμη των Ελλήνων πολιτών στη μετεγκατάσταση /μετακίνηση των ελληνικών επιχειρήσεων στα Βαλκάνια, σε δείγμα 1000 πολιτών, το 25,9% απάντησε ότι η μετεγκατάσταση αποτελεί αναγκαίο κακό για να μπορέσουν οι επιχειρήσεις της χώρας να παλέψουν με τις ανταγωνιστικές τους επιχειρήσεις. Το 27,9% απάντησε ότι είναι ευκαιρία για τις ελληνικές επιχειρήσεις να δυναμώσουν και να μπορέσουν να ανταγωνιστούν τις λοιπές. Τέλος 40,80% πιστεύει ότι η μετεγκατάσταση των ελληνικών

επιχειρήσεων αποτελεί μεγάλη απειλή για την ελληνική οικονομία. Η διείσδυση των ελληνικών επιχειρήσεων αποτελεί μια τεράστια πρόκληση για το μέλλον της ελληνικής οικονομίας, όχι μόνο με βάση οικονομικά μεγέθη αλλά και με βάση τις απόψεις πολιτών.⁵⁶

Η εμβάθυνση λοιπόν των οικονομικών δεσμών με τις χώρες των Βαλκανίων αποτελούν μονόδρομο, αλλά και ευκαιρία για τις Ελληνικές επιχειρήσεις και όλες αυτές οι συστάσεις βρίσκουν εφαρμογή σε κάποια έκταση σε όλες τις χώρες της Βαλκανικής Χερσονήσου.

---

⁵⁶ Δικτυακός τόπος Ανοιχτό Φόρουμ: URL:

http://www.anoiktoforum.gr/files/AF_07_MRB_Full_F.ppt#38. Προσπελάστηκε στις 28/4/2007

ΠΗΓΕΣ – ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Γ Κώπτης . Συγχρονη Μικροοικονομική, Εκδόσεις Μπένου 2000, Αθήνα
- Varian H. Μικροοικονομική μια σύγχρονη προσέγγιση, Μετάφραση Χ.Βαλλιάνος, Εκδόσεις Κριτική 1992, Αθήνα
- Todaro M. Οικονομική αναπτυσσομένου κόσμου, Εκδόσεις Gutenberg 1998, Αθήνα
- Έρευνα Mc Kinsey Company. Δημοσίευση έρευνας εφ Ναυτεμπορική 3/04.
- Δικτυακός τόπος της με χάρτες: URL:
<http://worldatlas.com/webimage/countrys/europe/balkans.htm>.
Προσπελάστηκε στις 28/5/2007
- Υπουργείο Εξωτερικών/Διεύθυνση Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων
- Ευκαιρίες και προκλήσεις για τις Ελληνικές επιχειρήσεις σήμερα κ. Κων. Μίχαλος πρόεδρος Εμπορικού Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Αθηνών (ΕΒΕΑ) – Ημερίδα «Ελληνικό Σχέδιο Οικονομικής Ανασυγκρότησης Βαλκανίων» (ΕΒΕΑ)
- Γενική Γραμματεία ΕΣΥΕ - Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Ελλάδος.
- Δικτυακός τόπος με θέμα: Οι Ελληνικές Επενδύσεις στα Βαλκάνια: Περιφερειακές Ανισότητες και Οικονομικές Αλληλεπιδράσεις
http://www.prd.uth.gr/GS_RSAI/CONFERENCE_MAY2005_SITE/CONGRESS_PRESENTATIONS/presentation_40.pps Προσπελάστηκε στις 17/5/2007
- Υπουργείο Εξωτερικών/Διεύθυνση Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων
- Δικτυακός τόπος της Ελληνικής Πρεσβείας του Βουκουρεστίου - Γραφείο Συμβούλου Ο.Ε.Υ. - Ετήσια Έκθεση για την οικονομία της Ρουμανίας και τις διμερείς οικονομικές και εμπορικές σχέσεις 2002: URL:
http://www.acci.gr/reports/romania2002.htm#_Toc43874239. Προσπελάστηκε στις 28/5/2007

- Επιχειρηματικός Οδηγός Ρουμανίας στοιχεία πρεσβείας.
- Δικτυακός τόπος Χρήστου Κατσάνη, Προέδρου του Ελληνικού Επιχειρηματικού Συμβουλίου στη Βουλγαρία – Ελληνικές επιχειρήσεις στη Βουλγαρία (1990 – 2005): URL:
http://www.seeforum.org/files/SEEF2005/ppt/Christos_Katsanis.ppt#5
Προσπελάστηκε στις 2/6/2007
- Δικτυακός τόπος του Δρ Δημητρίου Ζώμα – Η Βουλγαρία στην ΕΕ, το νέο πλαίσιο για τις ελληνικές επιχειρήσεις: URL:
http://www.hepo.gr/ConDows/test/5_zomas_HEPO-BULGARIA%20IN%20EU_new.pps#2 Προσπελάστηκε στις 22/5/2007
- Επιχειρηματικός Οδηγός Βουλγαρίας στοιχεία πρεσβείας.
- Δικτυακός τόπος της Πρεσβείας της Ελλάδος στη Σόφια - Γραφείο Οικονομικών & Εμπορικών Υποθέσεων - Ενημερωτικό δελτίο Νο. 6/2007 URL:
<http://www.agora.mfa.gr/images/bulgaria/files/10236.doc> Προσπελάστηκε στις 2/8/2007
- Δικτυακός τόπος της Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βελιγράδι – Σερβία και Μαυροβούνιο - Γραφείο Οικονομικών & Εμπορικών Υποθέσεων URL:
<http://www.agora.mfa.gr/modules.php?name=legalframe&uid=serbia&lang=gr&file=view&id=140&from=home> Προσπελάστηκε στις 2/8/2007
- Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων – Παρουσίαση για την Οικονομία της πΓΔΜ και τις διμερείς Οικονομικές και Εμπορικές σχέσεις της με την Ελλάδα
- Στοιχεία Στατιστικής Υπηρεσίας της πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας (πΓΔΜ)
- Επιχειρηματικός Οδηγός πΓΔΜ στοιχεία πρεσβείας.
- Πρεσβεία της Ελλάδος στα Τίρανα – Αλβανία - Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων
- Δικτυακός τόπος του περιοδικού ΕΠΙΛΟΓΗ – άρθρο: Από το Ελντοράντο των Βαλκανίων στην προς... οργάνωση αγορά της ΝΑ Ευρώπης

<http://www.economics.gr/articleData/EP/2006/09/Meintani.htm>

Προσπελάστηκε στις 20/2/2007

- Αλβανικός Οργανισμός Προσέλκυσης Ξένων Επενδύσεων (ΑΝΙΗ)
- Επιχειρηματικός Οδηγός Αλβανίας στοιχεία πρεσβείας.
- Εθνική Στατιστική Υπηρεσία της Αλβανίας (INSTAT)
- Επιχειρηματικός Οδηγός Τουρκίας στοιχεία πρεσβείας.
- EUROSTAT
- Πρεσβεία της Ελλάδος στην Άγκυρα – Τουρκία - Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων
- Δικτυακός τόπος του Οργανισμού Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος:
URL:<http://www.ote.gr/inside.asp?id=1> Προσπελάστηκε στις 20/2/2007
- Δικτυακός τόπος της COSMOTE:
URL:http://www.cosmote.gr/cosmote/cosmote.portal?locale=el_GR&_nfpb=true&_pageLabel=L163_corporate_profile. Προσπελάστηκε στις 20/2/2007
- Δικτυακός τόπος της VIVARTIA: URL:http://www.delta.gr/vivartia/omilos_gala-profil.htm. Προσπελάστηκε στις 21/2/2007
- Δικτυακός τόπος του Ομίλου Λούλη:
URL:<http://www.loulisgroup.com/site/content.php?sel=15>. Προσπελάστηκε στις 21/2/2007
- Δικτυακός τόπος του Ομίλου INTRACOM HOLDINGS:
URL:http://www.intracom.gr/intracom_holdings/gr/news/announcements/announcements2006/2006_10_30.htm Προσπελάστηκε στις 22/2/2007
- Δικτυακός τόπος του ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ - ΟΜΙΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ:
URL:<http://web.mytilineos.gr/home.asp?subMenuID=10&MenuName=Εταιρικό%20Προφίλ> Προσπελάστηκε στις 23/2/2007
- Δικτυακός τόπος της ΒΙΟΧΑΛΚΟ Α.Ε.:

- URL:http://www.viohalco.gr/company_profile.html Προσπελάστηκε στις 24/2/2007
- Δικτυακός τόπος της ΔΙΕΚΑΤ Α.Ε.: URL:http://www.diekat.gr/company_01.asp Προσπελάστηκε στις 24/2/2007
- Δικτυακός τόπος της ALUMIN Α.Ε.: URL:
http://www.alumil.com/SiteResources/Data/Templates/general_template_grey2.asp?DocID=276&parentDocID= Προσπελάστηκε στις 25/2/2007
- Δικτυακός τόπος της ΕΛΓΕΚΑ Α.Ε.:
URL:<http://www.elgeka.gr/page/default.asp?la=1&id=5> Προσπελάστηκε στις 25/2/2007
- Δικτυακός τόπος του Ομίλου INTERAMERICAN: URL:
<http://www.interamerican.gr/> Προσπελάστηκε στις 26/2/2007
- Δικτυακός τόπος της ΥΦΑΝΤΗΣ ΑΒΕΕ: URL:
<http://www.ifantis.gr/index.cfm?action=content&id=1> Προσπελάστηκε στις 26/2/2007
- Δικτυακός τόπος του Ομίλου Πετζετάκις:
URL:<http://www.petzetakis.gr/greek/main.html> Προσπελάστηκε στις 27/2/2007
- Δικτυακός τόπος του Ομίλου Μαΐλλη: URL:
<http://www.maillis.com/echome.asp?lang=1> Προσπελάστηκε στις 27/2/2007
- Δικτυακός τόπος της Neoset Α.Ε.: URL:
<http://www.neoset.gr/default.asp?pid=18&la=1>. Προσπελάστηκε στις 28/2/2007
- Δικτυακός τόπος Ανοιχτό Φόρουμ: URL:
http://www.anoiktoforum.gr/files/AF_07_MRB_Full_F.ppt#38. Προσπελάστηκε στις 28/4/2007